ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՅԷ,

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԷՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER,** American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 3, 1910. Ն° 49

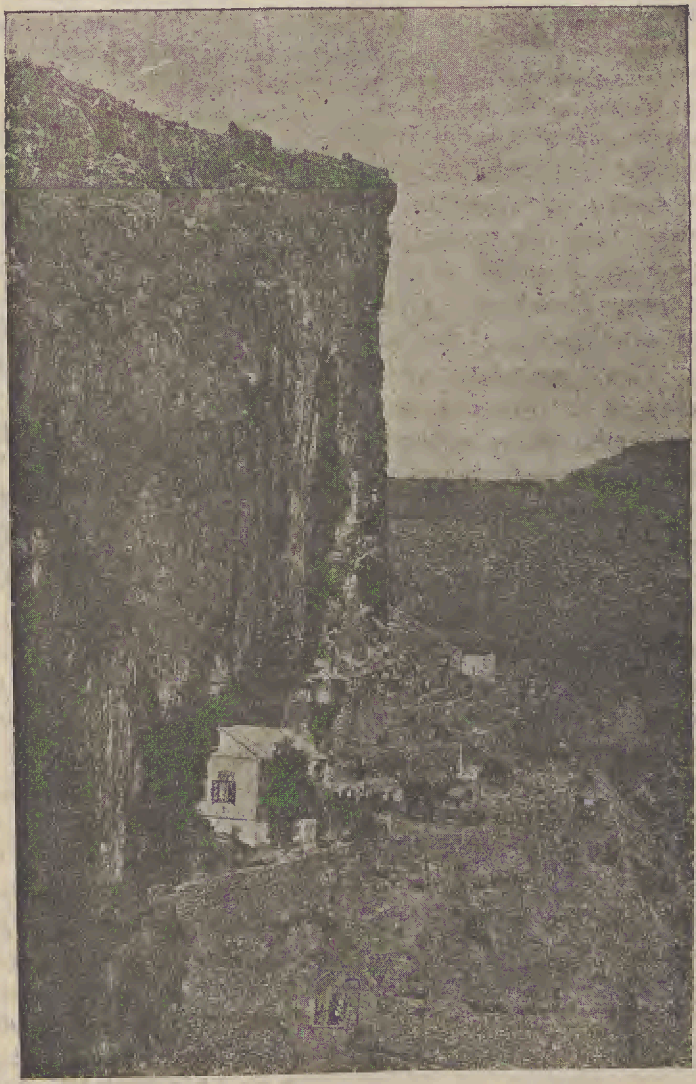

ԱՅՆՈՐՈՋՏԱ ՄԷՇՀՈՒՐ ՍԻՄՕ ՓԷԹՐԱ ՄԱՆԱՍԹԸՐԸ

ՄԷՆՋԱՐԷԼԷՐԻՆՏԷՆ ՊԻՐԻՍԻ

اوه‌داپر هفته‌لق غزته — درسعادتده بایبل هاوسده — مدیر مسئول - صموئیل ق. هاروتیونیان

ՇԵՐԱՅԻԹ
Սենէլիյի 40 Ղրշ.
Ամերիգա իչիւն 2 Տոլ.
Ինկիլթերրա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սաիրէ ,, 10 Ֆրնգ.

Էլտէն նուսխասը 40 փր.

Իʼլանաթ գըյմէթլէրի մուʼթէտիլ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ
ԷՐՄԷՆԻՃԷ
ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՖԱԹԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔՃԷ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ
Մուհըրրիրլէր Հ. Մ. Ալեն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Մինասեան
Պայպըլ Հաուս,
Տէր ի Սաʼատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

ՄԷՍʼՈՒՏԻՅԷԹԻՆ ՍԸՐՐ ՈՒ ՀԻՔՄԷԹԻ

Տօք. Ճօրճ. Ռօշըրն

1.

,,Պիզէ քի՞մ խայր կէօսթէրէճէք տէյէնլէր չօգ տըր. Եա Ռապպ, եիւզիւնիւ իւզէրիմիզէ նուրպախշ էյլէ :,, Մեզ. 4. 7.

Ռումումէն մուսէլլէմ պիր հագիգաթ տըր քի մէսʼուտիյէթէ թալէպ վէ րաղիպ օլմագլըգ հէր ատէմին թէʼարրիւզտէն մասուն օլան պիր հագգը տըր: Պու հագգ Խալիգ Թէաʼլա հազրէթլէրինին ինսանը մութէխալլիգ պույուրմըշ օլտըղը թապիʼաթ իւզէրինէ մուէ"սսէս տիր: Մատամ քի Ալլահ պիզէ մէսʼուտ օլմագլըգ գապիլիյէթ ու իհթիʼատընը պախշ էյլէմիշ տիր, անըն զէվգինի չըգարաճագ գապիլիյէթ ու իգթիտարը տախի մալիք օլմագլըղըմըզ իճապ էտէր: Նասըլ քի քէլամտան կէօրիւլէճէյի վէճհիլէ Սահիպի Մէզմուր պու հագիգաթը գապուլ էտիյօր, չու գատար քի անըն գուլլանտըղը լիսան՝ մէսʼուտիյէթէ նա"իլ օլմայարագ տիւնեատա մէսʼուտիյէթին վիւճուտը կէրչէքտէն վա՞ր մը եօգ մը, տէյիւ շիւպհէ էտէն պիր իʼթիգատըզ լիսանը տըր: «Պիզէ քի՞մ խայր կէօսթէրէճէք տէյէնլէր չօգ տըր. Եա Ռապպ եիւզիւնիւ իւզէրիմիզէ նուրպախշ էյլէ:» Եախօտ թաʼպիր ի ախէրլէ, մէսʼուտիյէթ նէ՞ օլտըղընը, եախօտ անը նա՞սըլ պուլապիլէճէյիմիզի պիզէ քի՞մ պիլտիրէ պիլիր:

Պու կիւն պու մէս"էլէյի նազար ը մութալաʼայա ալմագ իսթէրիմ: Իլք սու"ալըմըզ Մէ՞սʼուտիյէթ նէ՞ տիր սու"ալը տըր: Տա"րիֆա մէսʼուտիյէթ հագգընտա տիւշիւնիւլ թաշըղըմըզ: Հէփիմիզ տախի անը էլէ կէչիրմէյէ արզու էտէրիզ: Լաքին տօղրուսու տա մէսʼուտիյէթ նէ՞ տիր տէյիւ սօրանըլար նէ՞ գատար ազ տըր: Նէ՞ գատար ազ քիմսէլէր անըն հագգընտա քէնտիլէրին ֆիքիրլէրինտէ պէրրագ վէ մուʼայյէն պիր թէսավվուրա մալիք տիր: Լուղէթ քիթապլարը տախի պու պապտէ պիզէ չօգ մաʼլիւմաթ վէրէմէզլէր: Անլէրին վազիֆէսի անճագ պիզէ լուղէթլէրին հա՞նկի մուʼթատ մաʼնա իլէ գուլլանըլտըգլարընը իզահ էթմէք տիր, վէ պու քէլիմէ տախի խայալ էթմէք մուշքիլ օլմատըղը իւզրէ, մուխթէլիֆ վէ մուպհէմ թարզլարտա գուլլանըլըր:

Լաքին մէ"յուս օլմայալըմ: Պու քէլիմէնին պիր մաʼնասը վար տըր: Զիքր ի ինսանինին ֆըթրի պիր թէսավվուրընը 'արզ էտէր: Բուհ ը ինսանինին վիճտանէն վագըֆ օլտըղըմըզ հագիգի պիր թէճրիպէսինի պէյան էտէր: Իշթէ պու թէտգիգ ու մութէլաʼա էտէճէյիմիզ շէյ պու տըր: Սալթ իսմ տէյիլ զիրա օլ իսմ սա"իր պիլճիւմլէ քէլիմէլէր միսիլլիւ եանլըշ սուրէթտէ գուլլանըլապիլիր: Պիլճիւմլէ ատէմլէրին արզուլէտիքլէրի վէ արզուլէմէք հագգընտա մալիք օլտուգլարը շէյէ մէսʼուտիյէթ թէսմիյէ էտէրիզ: Լաքին իսմ տէյիլ, անճագ բուհըն թէճրիպէսինի թէտգիգ էթմէքլիյիմիզ լազըմ տըր: Իմտի լուղէթ քիթապլարընը տէյիլ, անճագ պիզիմ հիսս ի նէֆսիմիզտէ զահիր օլան թապիʼաթը ինսանիյէյի թէտգիգ էթմէմիզ լազըմ տըր:

Էվվէլա զաննըմճա պիզիմ հիսս ի նէֆսիմիզ տախի շէհատէթ էտէր քի մէսʼուտիյէթ Պուտտիսթլէրին վէ անլէրին Էվրօփալը թէվապիʼինին — պէտպինլէրին — իտտիʼա էթտիքլէրի կիպի, մահզա մէնֆի պիր շէյ օլմայըպ, հագիգի վէ սուպութի պիր շէյ տիր: Պունլարըն թաʼլիմինէ կէօրէ մէսʼուտիյէթ՝ սէֆալէթին ֆըգտանընտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր: Անլէր պիլճիւմլէ հիսս ի նէֆսէ մալիք հայաթըն էլէմլի օլտըղընա ինանտըգլարընտան, քեամիլ մէսʼուտիյէթին տախի անճագ մաʼտումիյէթտէ եախօտ Նիրվանատա պուլունտըղընա ինանըրլար: Էկէր պու գավլ սահիհ օլսա իտի, մէսʼուտիյէթին պուլթուն մէս"էլէսի պիրտէն հալլ օլունուր իտի: Գօլայճա կէօրիւլէ պիլիր քի Նիրվանատա մէսʼուտիյէթ եօգ տըր, զիրա հիսս ի նէֆս պուլունմայան եէրտէ նէ մէսʼուտիյէթ նէ տէ սէֆալէթ պուլունապիլիր: Լաքին պիլճիւմլէ նէֆ՛ի պէնի պէշէր պունըն սահիհ օլմատըղընը պի-

(Պագ. սահիֆէ 1171է)

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՅԷ,
'ԻԼՄԻՅԷ, ՊԷՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 3, 1910. Ն° 49

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՈՒՖՈՒԳ

Ենի Փօրթուգալ Ճէմհուրիյէթի. Փորթուկիզ ճիւմհուրիյէթինին րէսմէն թանըլմասընա տօղրու տէվլէթլէր պու տէֆ'ա իլք ատըմը աթմըշլար տըր ։ Հիւքիւմէթ ի մուվագգաթա պէչ հաֆթալըգ պիր մէվճուտիյէթտէն սօնրա , տէվլէթլէր ճիւմհուրիյէթ վիւքէլասը իլէ մու'ամէլաթը րէսմիյէտէ պուլունմաղա րազի օլտըգլարընը հիւքիւմէթ ի մէզքիւրէյէ իխպար էթմիշլէր տիր ։ Միլլէթ իճրա օլունաճագ ինթիխապաթտա ճիւմհուրիյէթ լէհինտէ րէյ վէրմէտիքճէ, եէնի րէճիմ տէվլէթլէրճէ րէսմէն սուրէթ ի գաթ'իյէտէ թաստիգ էտիլմէյէճէք իսէ տէ , տէվլէթլէրին պիր հիւքիւմէթ ի ինգըլապիյէ իլէ եէնիտէն մունասէպաթա կիրիշմէքլիք խուսուսընտա պու գատար աղ մուշքիւլաթ չըգարմըշ օլմալարը քէյֆիյէթի ճիւմհուրիյէթ րու"էսասընըն սիյասէթչինասլըգլարընա փէք կիւզէլ պիր էսէր ի հիւրմէթ վէ թագտիր տիր։ Գրալ հէնուզ իսթի'ֆա էթմէմիշ տիր ։ 'Աքսի ճիհէթէ տօղրու ինգըլապ իճրասընա պիր իհթիմալ կէօրիւնէճէք օլսա , ագալլի իշպու ճիւմհուրիյէթ ղայէ ի էմէլինին պէօյլէ ափանսըզ մուպէտտէլ ի հագիգաթ օլուշընը խասսէթէն մուզիրր 'ատտ էտէն տէվլէթլէր քէնտիլէրին իղպիրարընը կէօսթէրմէք իչիւն պունտան իսթիֆատէ էտէրլէր իտի։ Անլէրին իշպու էմր ի վագը'ա մուվաֆագաթլարը ինգըլապփէրվէրան րու"էսասընըն ինգըլապըն թա իպթիտասընտա պիւթիւն մէմլէքէթին գըրալիյէթտէն պիզար օլմուշ օլուպ , ճիւմհուրիյէթէ ղայէթլէ արզուքէշ պուլունտըղընա տա"իր սէօյլէմիշ օլտըգլարը սէօզիւ թաստիգ էթմէքտէ տիր ։ Մէյտանտա օլան պիւճիւմլէ տէլիլլէր սանըրըսըն 'այնի նէթիճէյի կէօսթէրիյօրլար ։ Էկէր ղալէպէ թամ օլմուշ իսէ , պու ղալէպէնին 'ագիլանէ վէ մու'թէտիլանէ գուլլանըլմըշ օլտըղը տախի 'այան վէ աշիքեար տըր ։ Պիզ տինի թարիգաթլար մէնսուպլարընըն մէմլէքէթտէն թօփտան թարտ ու թէպ'իտ էտիլմէլէրի մուվաֆըգ ը 'ագլ պիր թէտպիր օլմասընտան շիւպհէ էտէրիզ , վէ Սէնօր Ֆրանգօ իլէ թարաֆտարլարընըն տիւշար ը թէ'ատտի օլմալարընա պիր խաթա նազարըյլէ պագարըզ ։ Լաքին արազի վէ էմլաք պանգասը իրթիքեապաթը ֆա'իլլէրի 'ալէյհինտէ իգամէ ի տա'վա օլունաճաղընը եախօտ էսքի րէժիմտէ իրտամէթսիզ մա'աշըը մէ"մուրիյէթլէրէ գօնանլարըն մէ"մուրիյէթլէրինտէն չըգարըլաճագլարընը իշիտիրսէ, պունտան տօլայը հիչ պիր քիմսէ մութէ'աճճիպ եախօտ մութէ"էսսիֆ օլմազ ։ Էկէր հէյ"էթ ի վիւքէլա քէնտիլէրին իտտի'ա էթտիքլէրի կիպի , ումուրը իտարէնին 'ատէմի մէրքէզիյէթի իշինի իքմալ էթմէք , վէ մունթէխիպլէրէ սէրպէսթճէ րէյ վէրմէք հուգուգ ու իմթիյազընը պախշ էթմէք մագսատըյլէ, ինթիխապաթըն իճրասընը 6 այ սօնրայա թէ"խիր էտիյօր իսէ , պու հարէքէթլէրի քէնտիլէրին խուլուսը նիյէթինէ վէ տա'վալարընըն հագգ վէ 'ատիլ օլտըղընա գուվվէթլի պիր տէլիլ տիր ։ Վէ լաքին ճիւմհուրիյէթ րու"էսասընըն հիսսիյաթը խուսուսընտա նէ գատար մութմէ"ին օլուր իսէք օլալըմ , սօն սօնընտա մուվաֆֆագիյէթ քէնտի թարաֆլարընտա գալաճաղընա տա"իր օլան իւմիտ վէ իտտի'ալարընը թագտիր էթմէքտէն հէնուզ 'աճիզ իզ։ Անլէր Սէնօր Ֆրանգօ մուսաթէսնա օլարագ պիր 'ասըլըգ մուտաէթտէն պէրու հիչ պիր ֆըրգա եախօտ ատէմին էլ վուրմաղա ճէսարէթ էթմէմիշ օլտըղը պիր իշէ, եա'նի միլլի թէճէտտիւտ իշինէ թէշէպպիւս էթմիշլէր տիր ։ Անլէր պու իշի պաշա չը-

գարըր իքէն հիչ չիւպհէ խօզ քի պիր չօգ տիւշմէնլէր գազանաճագլար տըր ։ Անլէր չիմտիքի հալտէ պէօյիւք պիր ինգըլապ իչինի հէման հէման գանսըզ տէնէճէք սուրէթտէ իճրա էթմիշ օլուպ ։ ֆըրգա ի մուխալիֆէյէ մէնսուպ պուլունտըգլարը պիր չօգ օսանճըլը սէնէլէր զարֆընտա միւտաֆա'ա էթմիշ օլտըգլարը սէրպէսթի ուսուլ վէ էսասլարընը էլ'էվմ քէնտի 'ալի մագամլարընտա մէվգը'ի իճրայա գօմագա չալըշանլարըն հիւքմ ու նուֆուզըն քէնտիլէրին թարաֆընտա տըր։ Փօրթուկիզլին հէր հագիգի մուհիպպինին արզու վէ էմէլի պու զէվաթըն ագալլի միւհքէմ վէ սապիթ վէ հիւքիւմէթին էսասլարընը գօյուպ իտարէ ի միւսթագիմանէ վէ 'աֆիֆանէ իչիւն միլլէթին իչթիհասընը էյիճէ աչընճայա գատար անլէրին քէնտիլէրին իչպու հիւքմ ու նուֆուզլարընը խալէլ վէ նօգսանտան մահսուն հալտէ հըֆզ էթմէլէրի օլմալը տըր։

ԳՕՆԹ ԹՕԼՍԹՕ

Մուգաբէլէսի

Օ՛ն տօգուզընճը 'ասըրըն էն պէօյիւք ինսանլարընտան, ինսանիյէթ վէ մէտէնիյէթ իւզէրինէ— պախուսուս Րուսիատա - էն պէօյիւք թէ՛սիր իճրա էտէն տահիլէրինտէն պիրի օլան Թօլսթօ՝ խասթալըգ վէ վէֆաթը միւնասէպէթիյլէ, պիր գաչ կիւն էֆքեար ը 'ումումիյէյի իշղալ էթմիշ տիր ։ Րուսիատա հիսսիյաթ ը ինսանիյէթքեարանէ վէ էֆքեար ը հուրրիյէթփէրվէրանէ, վէ 'իրֆան վէ քէմալաթընը պու էսաս իւզէրինէ թէվսի' էյլէյէն միւթէֆէքքիրիյն վէ միւճէտտիտիյնին փիշվասը օլան Թօլսթօնըն վէֆաթը՝ խալընըզ միւնէվվէր իւլ ֆիքր Րուսլարը վէ Րուս միլլէթինի տէյիլ, Թօլսթօյըն չու՛յէ ի զէքեասընտան իսթինարէ էթմիշ օլան, վէ 'ալէմի մէտէնիյէթին ֆիքրէն ևիւքսէք թապագալարընտա պուլունան պիւթիւն էրպապը իտրաք ու իզ'անը ղայէթլէ միւթէ՛էսսիֆ էթմիշ տիր ։

Գօնթ Լէօն Թօլսթօ 1828 սէնէսի Սեպտեմբերինին 9ընտա Թուլա էյալէթ ի տախիլինտէ Եասնայա Փօլիանատա թէվէլլիւտ էթմիշ իտի ։ Քէնտիսի ասիլ պիր 'ա'իլէյէ մէնսուպ օլան էճտատընտան պիրի 1նճի իմփէրաթօրըզ ավանընտա Փարիս սէֆարէթինտէ պուլունմըշ իտի ։ Թօլսթօ՝ տահա փէք քիւչիւք պիր սիննինտէ իքէն եէթիմ գալտը, 2 եաշընտա իքէն վալիտէսինի վէ 8 սէնէ սօնրա փէտէրինի ղայպ էթտի ։ Օրթօտօգս մէզհէպինտէ թէրպիյէ էտիլմիշ օլտըղը հալտէ, 19 եաշընտա տէհա վէ իճթիհատըյլէ մէսա՛իւ ի տինիյէ վէ իճթիմա'իյէտէ վասի՛ վէ պէօյիւք պիր ֆիքր ի հուրրիյէթ իքթիսապ էթմիշ իտի ։ Գազան տար իւլ ֆիւնունընտա վէ Փէթէրսպուրկ հուգուգ մէքթէպինտէ թահսիլինի քէմալ ը մուվաֆֆագիյէթլէ իքմալ էթտիքտէն սօնրա, վաթանընա 'ավտէթլէ պիր միւտտէթ օրատա գալտը ։

1851տէ սիլք ի 'ասքէրիյէ ինթիսապ վէ Գաֆգասիա— վէ Գըրըմ մուհարէպէլէրինտէ զապիթլիքլէ պիւֆի'իլ իֆա ի խըտմէթլէ Սէվաստափօլըն միւտաֆա'ասընա պիզզաթ իշթիրաք էյլէտի ։ Մէզքիւր մուհարէպէ վագը'ալէրի իլէ մուհասէրէ հագքընտաքի միւթալա'աթընը հավի օլմագ իւզրէ, 1853—1855տէ նէշր էթտիյի էսէրի պէօյիւք պիր մուվաֆֆագիյէթ վէ րաղպէթի 'ումումիյէյէ մազհար օլտու ։ Գաֆգասիա վէ Գըրըմ մուհարէպէլէրի էսնասընտաքի միւշահէտաթը քէնտիսինտէ մուհարէպէլէրէ գարշը նիհայէթսիզ պիր հիսսի իւթիքրահ թէվլիտ էյլէմիշ, վէ պու պապտաքի հիսսիյաթընը պիլախըրէ ինթիշար էտէն միւթէ՛ատտիտ էսէրլէրինտէ, պիլխասսա «Մուհարէպէ Վէ Սուլհ» նամ էսէրինտէ վազըհէն իզհար էթմիշ, վէ 'այնի իհթիսասաթըն իլճասըյլէ 'ասքէրլիքտէն իսթի'ֆա էթմիշ տիր ։ 1859 թարիխլէրինէ տօղրու Էվրօփա սէյահաթընա չըգմըշ, Իսվիչրէ, Իտալիա, Ֆրանսա, Ալմանիատա խայլը վագըթ կէչիրմիշ տիր ։ Թօլսթօ 1862տէ Մօսգովա աթըպպասընտան պիրինին Սօֆի նամ գըզը իլէ իզտիվաճ էթմիշ տիր ։ Թօլսթօյըն ֆիքր ու զէքեասընա զէքի վէ միւտէպպիր պիր րէֆիգէ ի հայաթըն թէ՛սիրիյլէ պաշտէպպիր պիր քէշայիշ կէլմիշ, ասար ը մուհիմմէսինտէն չօղունը իզտիվաճընըն իլք սէնէլէրինտէ վիւճուտէ կէթիրմիշ տիր ։

Թօլսթօյըն ասարը փէք չօգ տըր ։ Սօնաթ Ագրօյցէր» նամ էսէրի խայլը սէնէ էվվէլ Թիւրքճէյէ թէրճէմէ էտիլմիշ օլտըղը կիպի, իւլանը մէշհուրիյէթտէն սօնրա տախի էն մէշհուր վէ մուհիմ էսէրլէրինտէն Անագրանին իլէ Պա՛ս Պա՛տ էլ Մէվթ նամ էսէրլէրի տախի Թիւրքճէ ղազէթալարտա թէֆրիգա էտիլմիշ տիր ։ Միւշարիլէյհին թէքմիլ թէմայիւլաթ վէ մի՛թէգատաթը «Մէզհէպիմ» նամ քիթապընտա վազըհէն շէրհ ու իզահ էտիլմիշ տիր ։ Թօլսթօ կէրէք պունտա, կէրէք սա՛իր միւնէսէրլէրինտէ տա՛իմա Ինճիլ ի Շէրիֆտէ միւնտէրիճ տէսթուր վէ էսասլարա իսթինատ էտէրէք թէշքիլաթը հազըրէ ի իճթիմա'իյէյի իլէ անըն տէրէք թէշքիլաթը հազըրէ ի իճթիմա'իյէ՜իլէ անըն նիքեահ, մէհաքիմ, թէսարրուֆ վէ սա՛իրէսի հագգընտաքի գավանին վէ մի՛էսսէսաթընը չիւրիւտէթլէ թէնգիտ վէ րէտտ էյլէյօր իտի ։ Թօլսթօ իտամէ էթմէյէ չալըշտըղը թարզ ը հայաթըն քէն-

տինին ֆիքր ու ֆէլսէֆէսինէ 'ատէմ ի թէվաֆու-
գընը իտրաք էտէրէք, պունտան պէօյլէ ֆագի-
րանէ հայաթ իմրարընը 'ազմ էթմիշ, վէ պու
մագսէտլէ պիւթիւն էմլաքընը էվլատլարը պէյ-
նինտէ թագսիմ էթմիշ իտի ։

Թօլսթօյըն հայաթընը վէ ասարընը 5 10 սա-
թըրտա թահլիլ էթմէնին իմքեանը եօգ տըր ։ Եա-
լընըզ Ռուսիանըն տէյիլ, 'ալէմի ինսանիյէթին էն
պէօյիւք վէ էն միւթէֆէքքիր պիր ատէմի, էն զի-
յատէ հուրրիյէթ վէ ինսանիյէթէ մէֆթուն պիր
տէհասը օլան Թօլսթօ հագգընտա ճիլտլէրլէ եազը
եազըլմագա լայըգ տըր ։ Միւշարիլէյհէն պահս է-
տէն մէշհուր պիր մուհարրիր անըն հագգընտա
տէյօր քի, «Թօլսթօնըն ախլագ ու թապի'աթընտա
հէր շէյ խարիգ իւլ 'ատէ մըգեասլարա վարըր ։
Պիր 'իշրէթճի մագամընտա օ ֆէվգէլ'ատէ մըգտար-
տա իչքի իչէր իտի ։ Պիր գումարպազ սըֆէթիյլէ
օյունտա կէօսթէրտիյի ֆէվգէլ'ատէ ճիւրա"աթ-
լէ րէֆիգլէրինի տիւշար ը տէհշէթ էտէր իտի ։
Պիր 'ասքէր սըֆէթիյլէ, Սէվաստափօլտա էօլիւմ
թապիասը տէմէքլէ մէշհուր օլան թապիայա 'ա-
տէթա տիւյիւն էվինէ կիտէրճէսինէ կիտէր,
վէ օրատա քէնտինին զարիֆանէ վէ նէքրէլի սէօզ-
լէրի իլէ համթթա էօլմէք իւզրէ պուլունան 'աս-
քէրլէրի պիլէ կիւլտիւրիւր իտի . . . ։ Միւշարիլէյհ
կէրէք օյուն վէ էյլէնճէլէրտէ կէրէքսէ էտէպի-
յաթտա իզհար էթտիյի խարիգ իւլ 'ատէ ֆա'ալի-
յէթիյլէ հէր քէսի կէչէր իտի ։»

Թօլսթօ սայըսըզ ասարը նէֆիսէսիյլէ հէր զէ-
ման նամը պիւլէնտինի խաթըրէ ի էնամտա իպ-
գա էտէճէք օլան պիր մուհարրիրի զէվի իւլ իհթի-
րամ տըր ։ Էսէրլէրիյլէ, միւթէ'ատտիտ րօմանլա-
րըյլէ Ռուս գավմընըն տինի սիյասի իճթիմա'ի
զէնճիրլէրինի գըրմագ, ֆիքըրլէրի պազլայան, նէշվ
ու նէմայը զէքեայա սէտտ չէքէն մանի'էլէրի եըգ-
մագ, մէնսուպ օլտըղը գավմը հիսսի ինսանիյէթ
վէ ֆիքր ի հուրրիյէթլէ պէսլէմէք խուսուսընտա
խարիգա կէօսթէրէն հէման եէկեանէ պիր գուվ-
վէթ իտի ։

Օրթօտօգսլըղըն Ռուսիատաքի հալը հազըրընըն
Խրիսթիյանլըղըն էսասընտան նէ տէրէճէ ինհիրաֆ
էթտիյինի կէօսթէրմէյէ չալըշմըշ, Ինճիլին րու-
հընը, մա'նա ի հագիգիսինի իսթիխրաճ իչիւն օղ-
րաշմըշ, իսթիխրաճաթընը Ռուսլարա վէ պիւթիւն
ագվամ ը մէտէնիյէյէ կէօսթէրմիշ տիր ։ Միւ'թէգա-
տաթը տինիյէտէ սէրպէսթի ի էֆքեարընը օ տէրէ-
ճէյէ վարտըրմըշ տըր քի պիր արալըգ Ռուս Օր-
թօտօգս քիլիսէսի Թօլսթօյը աֆօրօզ էթմիշ տիր ։
Թօլսթօ մէ'ալիյաթ ը րուհիյէյէ, պիւթիւն ինսա-
նիյէթ իւզէրինէ թէ"սիրի զէքեայա գա"իլ իտի ։
Հայաթը մէտէնիյէնին պէօյիւք շէհիրլէրտէքի սա-
ֆէհաթը սէֆիհանէսինի սա'ատէթի հագիգիյէ ի
պէշէրիյէյէ մանի' կէօրտիւյիւ իչիւն քէօյ հայա-
թընը թէրճիհ էտէր, ինսանլարըն անճագ սահնէ ի
թապի'աթտա մէս'ուտ վէ պախթիյար օլապիլէ-
ճէքլէրի ֆիքրինի թէլգին էտէր ։

Պու նօգթա ի նազարտան Թօլսթօ պիր Թա-
պի'աթփէրէսթ տիր ։ Պու իքի էսաստան եիւրիւ-
յէրէք պու կիւնքի 'ատաթը մէտէնիյէնին նիճէ
նիճէ սէյեաթա մէյտան վէրմիշ, գավանինի իճ-
թիմա'իյէտէ մէս'ուտիյէթ վէ իսթիրահաթը պէշէ-
րիյէյի մուխիլ նիճէ նիճէ խաթալար իրթիքեապ
էտիլմիշ, մէտէնիյէթին նասըլ եանըլըշ եօլլարա,
չըգմազ սօգագլարա սափտըրըլմըշ օլտըղընը տա
չէրհ ու իզահա չալըշըր . . . ։ Ռուս գավմընըն պիր
'ասըրըգ ահվալ ը իճթիմա'իյէսինի, Նափօլէօնըն
Ռուսիա սէֆէրինէ գատար կէչէն թէհավվիւլաթը
մէտէնիյէյի րօմանլարընտա, պա խուսուս «Ա-
նագրէնին»տէ թասվիր վէ թահլիլ էթմիշ տիր ։
Թօլսթօ «Ճիլիսէ Վէ Հիւքիւմէթ» նամ էսէրինտէ
իճթիմա'ի մէս"էլէլէրի տէ թէտգիգ էթմիշ տիր ։
«Սէլամէթ պիզտէ տիր .» էսէրի ֆէլսէֆէսինին
զիւպտէսի մագամընտա տըր ։

Թօլսթօյըն ֆէլսէֆէսինի իհաթէ էթմէք հէմ
փէք գօլայ տըր, հէմ տէ փէք կիւճտիր ։ Անըն
գա'իտէ ի ախլագը «Ֆէնալըղա ֆէնալըգլէ վէ շի-
տէթլէ մուգապէլէ էթմէմէք» սուրէթինտէ խիւ-
լասա օլունույօր ։ Թօլսթօ իչիւն հայաթ վէ մէվ-
ճուտիյէթ՝ անճագ 'աշգ տըր ։ Ֆագաթ պու «'աշ-
գ»ը Թօլսթօյըն անլատըղը կիպի անլամագ հիւնէր
տիր . . . ։ Թօլսթօյըն նազիմի 'ալէմ օլարագ թէ-
լագգը էթտիյի 'աշգ, պիզիմ 'աշգ տէտիյիմիզ իհ-
թիրաս թէզահիւրի տէյիլ տիր . . . ։ Թօլսթօյըն
«'աշգ»ը պիւթիւն էճզա ի քեա"ինաթը կէօրտիւ-
յիւմիւզ ինթիզամ ալթընտա թութան, տէվր էթ-
տիրէն, պիւթիւն թէրագգըյաթ վէ թէքէմմիւլա-
թա սէպէպ օլան, հիսսիյաթ ը ինսանիյէյէ, էֆ-
քեար ը մէտէնիյէյէ իսթինատկեահ օլմագ լազըմ
կէլէն եէկեանէ գուվվէթ տիր ։ Էճզա ու 'անա-
սըրը իթթիհատ վէ իմթիզաճ էթտիրէն, մէվճու-
տիյէթի իտամէ էտէն 'ալագա վէ րապըթա տըր ։
Քեա"ինաթա պու տէվր ի ինթիզամը վէրէն ճազի-
պէ գանունը, անըն էսէրի հիւքմիւտիր ։ Ինսան-
լարը պիրի պիրինէ րապթ էտէճէք, արալարըն-
տան միւնաֆէրէթի գալտըրաճագ, ճիւմլէսինէ
'այնի մէնպա'ը հայաթա մէնսուպ օլտըգլարընը
կէօսթէրէճէք օլան 'աշգ տըր ։ Թօլսթօյըն պիւ-
թիւն լեզգէթի հայաթը, պիւթիւն սա'ատէթի մա'-

նեվլյեսի պունը իտրաքա միւնհասըր կէօրիւնմէքտէ տիր ։

Թույմ Թօլսթօյան պահս էտէրքէն տէյօր քի․ «Թօլսթօտա 'իրֆան վէ քէմալաթ իչիւն օ գատար չէտիտ պիր արզու վէ էմէլ վար իտի քի հաթթա փիր իխթիյարլըղընտա պիլէ քէնտինին թարզը հայաթընտան մէմնուն վէ խօշնուտ գալմատը, անճագ պիւթիւն հայաթը հալա էօնիւնտէ իմիշ տէ, Պօղօս ռէսուլըն իմանա կէլմէսինտէն սօնրա օլտըղը միսիլլիւ, հայաթա ելան եէնիտէն պաշլայա պիլիր իմիշ կիպի հարէքէթ էթտի ։ Թէնիսընըն Ոդիսեւսի միսիլլիւ խաթըրաթը մազիյէնին եատըյլէ կէչիրիլէն պիր իխթիյարլըղա րազի օլմատը, վէ անըն կիպի միւշարիլէյհ տախի «Հէտէֆ ի մագսուտըմ էօլիւնճէյէ գատար մըղրըպտան վէ զարպի պիլճիւմլէ եըլտըզլարըն իսթիհմամ էյլէտիքլէրի եէրլէրտէն տահա էօթէյէ սէյր ու սէֆէր էթմէք տիր, գապիլ քի տալղալար պիզի ուզագլարա սէվգ էտէրլէր, գապիլ քի մէս'ուտ ատալարա եէթիշիրիզ» տէյէ պիլիր իտի ։

Լաքին խայըր իգթիպաս էթտիյիմիզ չի'րին սօն սէօզլիւ Թօլսթօյա հիչ գապիլի թաթպիգ տէյիլ տիր, վէ անըն թաթպիգ օլունամամասը Թօլսթօ իլէ հէտէֆի մագսուտլարը տիւնեատա րահաթ ու հուզուրա նա"իլ օլմագլըգտան 'իպարէթ պուլունան գատիմ ֆէյլէսուֆլարտան հէր հանկի պիրինի արասընտաքի պիւթիւն ֆարգը կէօսթէրիր ։ Ուխրէվի իւմիտլէր կէօսթէրէն Խրիսթիյանլըղըն էն պէօյլէ ատէմլէր իւզէրինտէ, իման ու ի'թիգատլարը հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, չու պօզուլմազ թէ"սիր ու նուֆուզը օլմուշ տըր քի անլէր պու ֆանի հայաթա նաչար րազի օլմաղա պիլէ չըզըշմազլար, անճագ պու տիւնեատա միւպէտտէլի հագիգաթ օլմասը իմքեանսըզ օլան պիր ղայէ ի էմէլի թա'գիպ էթմէք սուրէթիյլէ պիր խէլաս ումարլար ։ Պիննէֆս Խրիսթիյանլըգ կէօսթէրտիյի ղայէ ի էմէլլէրին իմքեանսըզլըղընտան տօլայը տէֆ'աթլէ թա'նիպ օլունմըշ տըր ։ Խրիսթիյանլըգ պունա ճէվապէն տէյէ պիլիր քի 'Անլէր մահզա ղայէ ի էմէլլէր օլմալարը սէպէպինտէն իմքեանսըզ տըրլար, վէ պու ֆանի հայաթ հէր չէյին սօնը օլմատըղը սէպէպտէն անլէր ղայէ ի էմէլլէր տիր ։' Թօլսթօ տախի քէնտի մու'արըզլարընա 'այնի ճէվապը վէրէ պիլիր ։ Միւշարիլէյհ րա'նա պիլիյօր իտի քի մէզարըն պէրի թարաֆընտա, եա'նի պու ֆանի տիւնեատա Մէս'ուտ Ատալարա եէթիշէմէյէճէք իտի, վէ օ սա"իր ատէմլէրէ օլ ատալարա եէթիշէճէք եօլու կէօսթէրմէքլիք իտտի'ասընտա տախի պուլունամըշ տըր ։ Անըն իտտի'ասընճա, կէրէք կէնճլիքտէ կէրէք իխթիյարլըգտա մէս'ուտիյէթ մի'յար տէյիլ տիր ։ Պիր ատէմին րուհունըն քէնտիսի իւզէրինէ գօտըղը էվամիրտէն պաշգա հիչ պիր մի'յար եօգ տըր, վէ օ րուհըն պու էմրլէրինի անլէրէ իթա'աթ էթմէք սուրէթիյլէ թանըմագլըղը էօյրէնէճէք տիր ։ Էկէր ատէմ անլէրէ իթա'աթ էթմէզսէ, սէսլէրի քէսիլիր, վէ օ հայաթտա րէհպէրսիզ գալըր ։ Պու եէնի պիր թա'լիմ տէյիլ իսէ տէ, անըն գուվվէտէն ֆի'իլէ չըգարըլտըղընը կէօրտիւյիւմիւզ հէր տէֆ'ատա պիզէ եէնի կիպի կէօրիւնիւր, նիթէքիմ մէշհուր լագըրտըլար պէօյլէ պիր չա'իր թարաֆընտան գուլլանըլընճա պիզէ եէնի կիպի կէլիրլէր ։»

ՏԵՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՏՈՒ'Ա ՍԱ'ԱԹԼԱՐԸ

«Իմտի պու սէօզլէրիմի հէր իշիտիպ անլէրի ֆի'իլէ կէթիրէնի քէնտի խանէսինի գայա իւզէրինտէ պինա էտէն 'ագըլ պիր ատէմէ թէշպիհ էտէրիմ ։» Մաթթ. 7. 24 ։

ՊՈՒՆՏԱՆ 19 'ասըրլար էվվէլ Եէհուտիսթանըն Նազարէթ չէհրինտէն Նազարէթլի թէսմիյէ օլընան Իսրայէլլի պիր տին մու'ալլիմի զուհուր էտիպ քէնտի մէնպա'ը քէրէմ տիհանընը աչարագ թա'լիմ էտէր վէ չօգլար անը իչթիյագլէ տինլէրլէր իտի ։ Սանքի պիւթիւն միւսթէմի'լէր 'իւլէմա վէ Ֆէրիսիլէր կիպի թա'լիմ էթմէյէն պու տին մու'ալլիմինին 'աճա"իպ իգթիտար վէ միւ"էսսիր գուվվէթինէ թէ'աճճիւպ էտէրլէր իտի ։ Միւսթէմի'լէր անըն ֆուգարա թագըմընտան պիր տիւլկէրին օղլու օլուպ՝ հիչ պիր մու'ալլիմ եանընտա թա'լիմ կէօրմէմիշ վէ պէօյլէ ֆէյլէսուֆլարա իթթիպա' էթմէմիշ պիրի օլտըղընը էյի պիլտիքլէրինտէն, թէ'աճճիւպլէրինի թութմայարագ, «Պու հիքմէթ վէ մու'ճիզէլէր պունա նէրէ"տէն տիր ։ Պու ատէմ տիւլկէրին օղլու տէյի՞լ մի ։» տէյիւ սի"ալ էտիյօրլար իտի ։ Ամմա Օ գատիմ էսասլար իւզէրինէ միւ"էսսէս՝ լաքին եինէ տէ եէնի օլան հագիգաթլար թա'լիմ էտիյօր իտի ։ Անըն թա'լիմաթը չէրի'աթտան սուտուր էտիյօր իտի իսէ տէ, մուհապպէթ, գուտսիյէթ վէ սալահ փէրթէվլէրիյլէ միւճէլլա իտի ։ Անըն էօյրէթտիյի հագիգաթլարը վէ անլէրտէ օլան 'աճա"իպ էֆգալիյէթի հիչ պիր 'ասըրըն ֆէյլէսուֆլարընըն թա'լիմաթընտա եա քիթապէթինտէ, հիչ պիր տին մու'ալլիմինին քէլամլարընտա պուլմագ գապիլ տէյիլ իտի ։ Ամմա պու հէփսինտէն զիյատէ անըն 'էօմրիւ, ա՛հ, մուհապպէթ, չէֆգաթ, քէ-

րէմին խազինէսի, տիւքէնմէզ մէնպա'ը օլան 'էօմ-րիւ՝ օլ 'աճա"իպ խասսիյէթլէրտէն ճէլպ ու ճէզպ օլունան հէր գալպի անա չէքմէքտէ իտի: Օ իշթէ պէօյլէ անլաշըլմազ սուրէթտէ միւթէվազը՝ վէ 'աճա"իպ սուրէթտէ պէօյլէ պիր մու'ալլիմ իտի քի, «Ազըզըմը աչըպ անլէրէ թա'լիմ էտէրէք» անլէրի քէնտիսինէ ճէլպ էտիյօր իտի. Անըն էօյրէթտիյի հագիգաթ ճէվահիրինի հիչ պիր 'ասրըն ֆէյլէսուֆլարընըն խիւլասա ի հիքմէթինտէ պուլմագ միւմքին տէյիլ տիր. Անըն «Տաղ իւզէրինտէքի վա'զընտա» էտէպիյաթլար, հիք'էթլէր, մէտէնիյէթլէր միւնտէրիճ տիր, վէ միւսթագպէլ տէհրլէրտէ տէ անըն միւսավիսի սէօյլէնէմէյէճէք տիր: Իշթէ պու հագիգաթլար իչիւն իտի քի՝ Օ տէյիլ, եալընըզ ἀκούειν իլլա ποιεῖν տախի թավսիյէ էտիյօր իտի:

Ատէմլէր չօգ տէֆ'ա հագիգաթըն սէսինի՝ խօշ պիր մագամ կիպի ճանլարընը մահզուզ էտէր, վէ անըն թէ"սիրի թահթընտա պալալարա, սէմավաթըն խայալի 'էօմրինէ թէրէֆֆիւ՝ էտիպ քէնտի-քէնտիլէրի մէլէք օլմուշ տէյիւ տիւշիւնէպիլիրլէր իսէ, իշիթմէյէ րագի տիրլէր. Ամմա իճրա էթմէք, օլ հագիգաթլարը 'էօմրլէրինտէ ֆի'իլէ կէթիրմէք սըրասը կէլինճէ՝ իշթէ միւշքիլաթ օրատան պաշլար. Իշթէ օլ զէման տըր քի ինսանի զա'աֆ վէ 'ատի մէյլլէր պիզի աշաղըյա տօղրու չէքէրլէր. Իշթէ օլ վագըթ տըր քի, խայալի պիր 'էօմրտէն սօղուգ պիր հագիգաթը հալա տիւշմէք վուգու՝ պուլուր: Ռուհանի վէ ճիսմանի 'էօմրիւն մուխալէֆէթի, ֆանի մէնֆա'աթլարըմըզ իլէ էպէտի գազանճլարըմըզըն զըտտիյէթի, հալը հազըրըմըզըն ֆէհմի, պիր կիւնլիւք սէֆայը րէտտ էտիպ էպէտի սա'ատէթ գազանմագ հիքմէթի իշթէ պուրատան պաշլար: Զիրա պիլմէք կէրէք իզ քի, իշիթտիյիմիզ հէր հագիգաթ՝ անը 'էօմրիւմիւզտէ իճրա էթտիյիմիզ, ֆի'իլէ կէթիրտիյիմիզ նիսպէթտէ պիզիմ իչիւն ֆա"իտէլի օլուր: Վէ պու սէմավի Մու'ալլիմ «[illegible]» էշէտտ ի լուզումընը պէյան էթտիյի սըրատա՝ քէնտի տախի ինսան հալինտէ 'իպրէթլիւ էօնիւմիւզէ եօլու աչըպ՝ չայանը իմթիսալ 'էօմրիւ եաշայօր: Էօյլէ պիր 'էօմր քի հէր 'ասրըն գուտսիյէթ սէվէն, վէ հագիգաթտան հազզ էտէն ատէմլէրի իչիւն արզուլէնէճէք պիր 'էօմր տիր.

Իշիթտիքտէն սօնրա իճրա էթմէք հիքմէթինէ մալիք օլան ատէմ Ռապպ Թարաֆընտան «Քէնտի խանէսինի գայա իւզէրինէ պինա էտէն» պիր ատէմէ թէշպիհ օլունույօր: «Գայա իւզէրինէ» վէ «Գում իւզէրինէ» պինա օլունմըշ էվլէր: Նէ՛ պէլլի պիր ատէմի թէվաֆուգ: Քէօքիւ օլմայըզը սէպէպտէն կիւնէշին հէրարէթինտէն տէրհալ գուրու յան թօխումա միւշապիհ օլան ինսանլար քէնտի 'էօմր խանէլէրինի ֆանի սէֆա, շէհվէթ, նէֆսփէրէսթլիք գում իւզէրինէ պինա էտէրլէր. Մէնֆա'աթլար պարանը էնիպ սէֆա ու սէֆահաթ ըրմագլարը գապարտըղընտա վէ թէճրիպէ րիւզկեարլարը էստիյինտէ օլ խանէ եըգըլըր վէ անըն եըգըլմասը ղայէթ 'ազիմ օլուր. Մա'էթթէ"էսիւֆ Խրիսթիյանլարտան չօգլարընըն 'էօմրլէրի պու գում իւզէրինէ պինա օլունմըշ էվէ պէնզէմէզլէ՞ր մի. Օ կիպիլէր քէնտի 'էօմր խանէլէրինի միւ"էսսիր պիր վա'զ եա րուհանի խըզմէթին թէ"սիրինտէն սէվգ օլունարագ սալթ պիր հիսսիյաթ իւզէրինէ պինա էտէրլէր: 'Էօմրտէ թէճրիպէ ֆուրթունալարընըն մուհագգագ օլտուղը կիպի՝ 'էօյլէ էօմրլէրին խարապ օլաճաղը տախի մուհագգագ տըր. Ամմա համտ օլսուն լութֆ ը Իլահիյէ քի, քէնտի 'էօմրլէրինի գայա կիպի սաղլամ էսասլար իւզէրինէ պինա էտէնլէր տէ վար. Օ նէվ' 'էօմր խանէլէրի, նէ եաղմուրտան, նէ գապարմըշ ըրմագլարտան, նէտէ րիւզկեար ֆուրթունալարընտան գօրգարլար. անլէր ճիհանըն թէմէլլէրի կիպի սարսըլմազ տըրլար: Զիրա անլէր իշիթմէք վէ իճրա էթմէք էսասընը քէնտիլէրէ տիւսթուր իւլ'ամէլ ինթիխապ էթմէք հիքմէթինէ մալիք օլուպ 'էօմր խանէլէրինի անըն իւզէրինէ ինշա էթմիշլէր տիր: Օլ խանէլէրինի քի, զէմինին վէ զէմանըն պօզուգ քիւրէ ի հավասընտան պալալարա թէրֆի՝ էտիպ՝ սէմավաթըն ճէլալընա վէ Ալլահըն տի'տարընըն նուրընա տօղրու եիւքսէլիրլէր:

Էօյլէ իսէ, եա՛ Ռապպ, օլ ἀκούειν վէ ποιεῖν իքիգաթ լութֆընը պանա տախի իհսան էյլէ, քի պէն տախի 'էօմրիւմիւ Սէն հագիգաթ գայասընըն իւզէրինէ պինա էտէյիմ. Գայա օլան Պետրոսլա՛ր պիր գըզըն վասըթասըյլա սարսըլըրլար իսէ տէ, Սէն իլ էլ էպէտ սարսըլմազսըն: Եէնի Սիօն Սէնին իւզէրինէ պինա էտիլմիշ օլուպ՝ ճէհէննէմ գափուլարընըն անը մաղլուպ էտէմէյէճէյի Քիլիսան տախի Սէնին իւզէրինտէ սապիթ տիր: 'Էօմր չէօլիւնիւն եագըճը գումլարը իւզէրինտէ զա'իֆ ատըմլար իլէ եէթէր եիւրիւտիւմ, Սէն այագլարըմ էօնիւնէ հագիգաթ սէպիլլէրինի չըզ, վէ 'էօմրիւմիւ Սէն էմնիյէթ գայասընըն իւզէրինէ պինա էյլէ: Եա՛ Յիսուս, իհսան էյլէ քի 'ազիմ խարապաթըն գօրգուսըյլա արթըգ միւզթարիպ օլմայայըմ:

ՏՈՒ'ԱՔԵԱՐ

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԵՐԻ

ՍԱՙԻՐԼԷՐԼԷ ԿԷՉԻՆՄԷՔ ՀԻՒՆԷՐԻ

Քըրթիս Լի Լօըզ խազըն֊լարտա պու սէր լէվհա իլէ պիր պէնտ օգուտըղըն֊ը զիքր էտիյօր։ Պու չօգ թէչվիգամիզ պիր մատտէ տիր։ Էվվէթ, պու հիւնէրտէ, պու ֆէննտէ քէսպ ի մէհարէթ էթմէք տէյէր։ Նախօշ օլմագ պիր ֆազիլէթ տէյիլ։ Պիզիմ խօլսուզլըգլարըմըզա գարշը գօյմազա վէ սա՚իրլէրինքինէ տէ սապր էթմէյէ գարար էտէլիմ։ Տր. Կէմրէլ չէօյլէ պույուրըյօր, «Ատէմլէր 'ումումէն պիր քիւֆէ տօլուսը էլմա կիպի տիրլէր։ Պա'զըլարը մըխըը, պա'զըլարը խասըը, պա'զըլարը պէնէքլի, պա'զըլար չիւրիւք տիրլէր. ամմա նէ տէ օլսա էլմա տըր, վէ անլէրտէքի չիւրիւքլիւք իչիւն էյի գըսմը տա աթմագ քհար ը 'ագիլ տէյիլ տիր։» Պիզ նախօշ ատէմլէրտէն պիւսպիւթիւն ազատ օլամայըզ, պու սէպէպտէն ինսանլար իլէ սէլամէթլէ խաշամագ հիւնէրինի քէսպ էթմէլի իզ։ Էյի պիլէլիմ քի, տիւնեատա՞ պուլունան նախօշ ատէմլէրին 'ատէտինի ազալթմագ խուսուսընտա չօգ իշ կէօրէպիլիրիզ։ Զարէսի չօգ սատէ տիր. քէնտի քէնտիմիզտէն պաշլայալըմ։ Սէվիմլի օլմազա չալըշալըմ։ Կիւլմէյի էօյրէնէլիմ։ Եիւզիւմիւզիւն 'ազալէթլէրի կիթտիքճէ սէրթլէշիրլէր, պիզ իսէ՝ ազըն չէհրէլի օլմազը 'ատէթ էտէր իսէք՝ տա'իմա էօյլէ գալըրըզ։ Հէր սապահ տու'ա էտէլիմ քի օլ կիւն էսնասընտա 'էօմր իւզէրինէ պիր ազ կիւնէշ նուրը 'աքս էթտիրէպիլէլիմ, վէ պիրազ սա'ատէթ մուճիպի օլապիլէլիմ։ Ֆէյլէսուֆ «Պէնիմ միւշքիլաթըմըն չօգլարը վուգու' պիլէ պուլմամըշլար տըր,» տէտիյինտէ հագգլը իտի։ Պիր էյամ միւշքիլաթտան, զահմէթ չէքմէքտէն, միւշքիլաթ էօտիւնճ ալմագտան ֆարիզ կէլ, չօգ կէչմէզտէն 'աճա'իպ պիր քէշֆ էթմիշ իճրա օլաճագըն. եա'նի նախօշ ատէմլէր էթրաֆընտան թէտրիճէն էքսիլէճէք, հէր եէրտէ թէպէսսիւմլէրլէ թալթիֆ օլունաճագըն, վէ հավատա պիր նէշէ հիսս էտէճէքսին. Էթրաֆընտա պուլունան հէր քէստէն լաթիֆ սէօզլէր իշիտէճէքսին, վէ տիւնեա սանա հէր ճիհէթլէ տահա փարլագ, տահա մէս'ուտ կէօրիւնէճէք։ 'Աճա՞իպի չուրասընտա տըր քի պիզ քէնտի քէնտիմիզի թէպտիլ էտէրէք, տիւնեայը թէպտիլ էտէպիլիրիզ. պու պիր հագիգաթ տըր։ Պու եինէ էքտիյինի պիչ՛մէք էսասր կիպի տիր։ Ինճիլի Շէրիֆտէ պուլունան «Նէ՛ միւպարէք»լէրի միւթալա'ա էտէճէք օլուր իսէք, կէօրէճէյիզ քի՝ Ցիսուս լաթիֆ խասսիյէթլէրի խասսէթէն զիքր էտիյօր, վէ քէնտի տէ 'իպրէթիյլէ թատըրգ էտիյօր։ Օլ պիր եիւզլիւնիւ տէօնտէր, քէմլիյէ պէտէլ էյիլիք էյլէ, 'ատավէթէ գարշը մուհապպէթ կէօսթէր, չօգ կէչմէզտէն տիւշմէնինի տօսթ էտէրսին։ Մէլէքիւթ Ուլլահ ինսանլարըն գալպինտէ իշթէ պու խօլտա թէ՚սիս էտիլիր։

—·—

ԱԼԹՈՒՆ ԳԱՆՈՒՆԸ ՊԷՀԱՏԸՐԱՆԷ ԻՃՐԱ ԷՏԷՆ ՀԷՆՐԻ ՈՒ. ՓԻՊԱՏԻ

Ուզուն միւտտէթ պէօյիւք վէ վասի' մու'ամէլաթ ը թիւճճարիյէ իտարէսինտէ պուլունմըշ օլան Հէնրի Ու. Փիպատի նամ Պօսթօնլը պիր թաճիր «Էյի փազարլըգ իքի թարաֆը տա խօշնուտ էտէն փազարլըգ տըր,» տէմիշ տիր։ Պու սէօզիւ չօգ տէֆ'ա էտիլէն շու սու՚ալա, եա'նի «Պիր թաճիրին հէմ ախզ ու ի'թատա մուվաֆֆագ օլմասը հէմ տէ ալթուն գանունա սատըգանէ րի'այէթ էյլէմէսի միւմքի՞ն մի տիր.» սու՚ալընա գըսմէն ճէվապ օլարագ սէօյլէմիշ տիր։ Օ՝ 17 եաշընտա օլտըղը վագըթ Պօսթօնտա իտխալաթ թիճարէթիյլէ մէշղուլ օլան պիր մաղազատա խազընճը մագամընտա իշէ պաշլատը, վէ 'այնի վագըթտա քէնտիսինէ մախսուս պիր ախզ ու ի'թա իշի տախի եափարագ, խազընճըլըգ իշինտէ տէվամ էյլէտի, վէ քէնտի չալըշըսընա մախսուս օլան իշին Քէյփ Թաունտա, Մանիլատա, Մէրիտատա, Սիտնէյտէ, Լօնտրատա վէ սա՚իր էճնէպի լիմանլարտա շու'պէլէրի վար իտի։ Մր. Փիպատինին օրթագլարընտան պիրիսի իշէ էվվէլա պիր խազընճը մագամընտա կիրմիշ օլուպ։ չէօյլէ տէմիշ տիր. «Պէն թիճարէթտէ էփէյի վուգուֆ քէսպ էյլէտիքտէն սօնրա, Մր. Փիպատիյէ պիր թէքլիֆ կէթիրտիմ, վէ անըն իչիւն քէնտի քէնտիմէ էփէյի իֆթիխար էտիյօր իտիմ։ Թէքլիֆ պաշգա պիր մաղազա իլէ 'ագտընա մուվաֆֆագ օլտըղըմ պիր թիճարէթ մուգավէլէնամէսի օլուպ, պունըն վասըթասըյլա թիճարէթին պէօյիւք գըսմը Մր. Փիպատինին թարաֆընա կէչէճէք իտի։ Օ մուգավէլէնամէյի պատը, իւզէրինէ պագտը վէ մուգավէլէնամէյի օլմա՚ըշ սայտը։ 'Հէր շէյի սէն ալմըշսըն վէ գարշընտաքինէ պիր կէչիմ վասըթասը պիլէ պըրագմամըշսըն. պու զայր ի թապի'ի տիր. օլ թարզտա պիր ախզ ու ի'թա իշինին տէվամը գապիլ տէյիլ տիր,' տէտի, վէ պէօյլէճէ մուգավէլէնամէ 'գարշըըսընտաքինէ պիր հէչիմ վասըթասը' պըրագմագ թարզընա թէպտիլ էտիլտի.»

Իշթէ միւմաիլէյհ քէնտի ումուր ը թիւճճարիյէսինի պու րուհլէ թէ՚սիս էյլէտի. վէ անըն իշի պիր զա'աֆ մէնպա'ը տէյիլ, անճագ պիր գուվվէթ

մէնպա՛ը օլտու ։ Ավսթրալիա իլէ օլան թիճարէթինէ թէչէպպիւս էյլէտիյինտէ, անըն մուվաֆֆագիյէթի չիւպհէլի իտի, լաքին քէնտի միւտավէմէթի վէ գուվվէթլի իրատէթի սայէսինտէ չարչապըգ մուվաֆֆագ օլտու ։ Թիւճճարի մէշհուր պիր ղազէթա Մր. Փիպատինին 'էօմրիւ հագգընտա չէօյլէ տէմիշ տիր, «Անըն իտարէսի թահթընտաքի թիճարէթ էօյլէ պէօյիւտիւ քի, քէնտիսի կէրէք իտխալաթ վէ կէրէք իխրաճաթլէ մէշղուլ օլան պիր թաճիր մագամընտա տիւնեատա պիրինճի թաճիր օլտու ։ Մր. Փիպատինին իշ օրթագլարը անըն նամ ու նիշանընըն իպրազ ը րի'այէթ էտէրլէր, վէ անըն 'ալա էվսաֆ ը զաթիյէ սահիպի պիր ատէմ օլտըղընը, վէ տա"իմա սա"իրլէրին տախի հագգլարընը նազար ը տիգգաթա ալտըղընը, վէ հէր վագըթ Ալթուն գանունըն տիւսթուրլէրինէ կէօրէ հարէքէթ էտէր իտիյինի ի'թիրաֆ էտէրլէր ։ Պիր թիճարէթ ատէմինէ պունտան զիյատէ ևիւքսէք էսէրի հիւրմէթ կէօսթէրմէք միւմքին տէյիլ տիր ։

Մր. Փիպատի իշտէ քէնտի օրթագլարը իլէ տախի 'այնի էսաս իւզրէ հարէքէթ էյլէտի ։ Սէնէլէր կէչտիքճէ վէ իշ քէսպ ի վիւս'աթ էյլէտիքճէ, չօգ քիմսէլէր անըն իլէ օրթագ օլտուլար ։ Անըն Ինկիլիզ օրթաղը Լօնտրատան չէօյլէ եազմըշ տըր, «Սայքի իշտէ օլտըղըմ պիւթիւն 27 սէնէտէն պէրու անըն իտարէ էթտիյի իշտէ միւնասէպէթիմ պուլունմըշ, վէ քէնտիսինի 'ալիճէնապ վէ միւ'թէպէր պիր զաթ մագամընտա թանըրըմ, վէ անը թանըյանլարըն ֆիքրինտէ անըն իչիւն պիր շիւպհէ կէօլկէսի եօգ իտի ։ Օ' ումուրընը փէք 'ալա թարզտա իտարէ էտէր, վէ քէնտի րէֆիգլէրինէ գարշը տա"իմա նէզաքէթլի վէ 'ագըլլը թարզտա մու'ամէլէ էտէր վէ անլէրէ տա"իմա մուգթէտիր, ճիտտի վէ ֆա"իտէլի իխթարաթտա պուլունուր իտի ։

Սէնէլէր կէչտիքճէ, Մր. Փիպատի քէնտի ախզ ու ի'թա իշլէրինի էօյլէ թէրթիպ էյլէմէյէ մէճպուր օլտու քի, քէնտիսինին չախսի հուզուրընա ազ լիւզում կէօրիւլսիւն ։ Քէնտի ումուրընա միւթէ'ալլիգ օլան թահրիրաթը թէֆթիշ էթմէք իչիւն պիր ավօգաթ չաղըրըլտը ։ Իշ պիթտիյինտէ, ավօգաթ կիւլէրէք տէտի քի, «Պու իշ պէնիմ կէօրմէք իչիւն չիմտիյէ գատար չաղըրըլտըղըմ իշլէրտէն քեամիլէն ֆարգլը տըր ։ Պիր ատէմ քէնտի մէնաֆի'ինին թէ"մինի իչիւն ավօգաթա միւրաճա'աթ էտէր. լաքին պու իշտէ զանն էտէրսին հէր շէյ սա"իրլէրին հուգուգըն մուհաֆազա իչիւն եափըլմըշ տըր ։»

Ատէմլէր քէնտիլէրին մէնֆա'աթփէրէսթանէ պըզուլարընը թէպրիյէ էթմէք իչիւն պա'զէն «Ախզ ու ի'թա, ախզ ու ի'թա տըր,» տէրլէր ։ Մր. Փիպատի տէ «Ախզ ու ի'թա ախզ ու ի'թա տըր» տէր իտի, լաքին օ հագիգի թաճիր իտի ։ Անըն անլատըղը իւզրէ, պիր ախզ ու ի'թատա տօղրուլըգ, 'ատալէթ վէ ճէօմէրտլիք պուլունմատըղը հալտէ, օլ ախզ ու ի'թա տէյիլ իտի ։ Մր. Փիպատի Ալթուն գանունը էսաս մագամընտա թութտու, վէ անըն իւզէրինէ էօյլէ պիր մուվաֆֆագիյէթ թէ"սիս էյլէտի քի, սէյլէր կէլտիյինտէ, րիւզկեարլար էստիյինտէ վէ անա չարփտըգլարընտա, օ սարսըլմատը ։ Պէհատըրլարըն կիւնլէրի կէչմէմիշ տիր ։ Հէնրի Ու. Փիպատի կիպի զաթլար Ալթուն գանունըն պէհատըրլարը տըրլար, վէ պիր կէնճ իչիւն Ալթուն գանունըն պէհատըրը օլմագտան վէ քէնտիսինէ «Գալգ էյ պէհատըր» տէնիլմէսինտէն զիեատէ՞ պէօյիւք շէրէֆ օլամազ ։

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ԳՕԼԷՐԱ ՎԷ ԹԻՖՕ

(Մ. Մինասեան)

(Մ. Ըռկ.ըի Էրղըոմ Վէլլոյէրինոէ+ի Թէրճիւմէսի Նօվէլլէ)

6.

Կեօլ Բոյը պօսնէրէսլըրը մահվ էտէր. Էսքի 'ասըրլարտան պէրի ինսանլար պաթէճրիպէ քէշֆ էյլէմիշլէր տիր քի պիր թագըմ մատտէլէրին իչինտէ մէ"քիւլաթ պօզուլմագսըզըն ուզուն միւտտէթ գալապիլիրլէր ։ Պու վէճհլէ թուզլը սուտա էթ վէ սէպզէ, եումուրթա վէ եաղ վէ փէնիր, շէքէրլի սուտա մէյվէլէր վէ սուլպ հալէ կէթիրիլմիշ սիւթ, սիրքէտէ միւթէնէվվի' սէպզէվաթ վէ ֆէվաքէ — պու կիպի մէվատտ ը վագըյէնին ճիւմլէսի պագթէրիալարըն Պէօսէնէնէ մէն' էթմէք խասսիյէթինի հա"իզ օլմալարընա մէպնի տիր քի 'ուզվի մատտէլէրի չիւրիւմէքլիքտէն մուհաֆազա էտէպիլիրլէր ։ Պունլար պագթէրիալարը մահվ ու իզալէ էտէմէզլէր, պինա"էն 'ալէյհ սույը թա'գիմ վէ եախօտ պուլաշըգ 'իլլէթլէրին պաթէրիալարընը իթլաֆ էտէմէզլէր, լաքին անլէրին թիւրէմէսինէ մանի' օլմագ սուրէթի իլէ, իշլինտէ մահլիւլ հալտէ պուլունտըգլարը սույը եախօտ մէշրուպը պիւֆի'իլ զարարսըզ հալէ կէթիրէ պիլիրլէր ։ Մա'էթթէ"էսսիւֆ պագթէրիալարըն թիւրէմէսի իւզէրինտէ պու կիպի ղայր ի միւսա'իտ պիր թէ"սիր իճրա էտէպիլմէք իչիւն օ գատար գուվվէթլի մահլուլլար լազըմ տըր քի իչէճէք սուլարտա պէօյլէ մատտէլէրին աթհիր էտիճի 'իլաճլար կիպի գուլլանըլմալարը մէա"էլէնին խարիճինտէ տիր ։ Պիզ 'ա-

լէտտէվամ թուզլու սու եախօտ չէքէրլի սու վէ եախօտ սիրքէ իչմէլիզ. Պու խուսուստա եօղուրտ եախօտ այրան էն մունասիպ մէշրուպ տըր. Կէրչի օ տախի 'ատի սու եէրինէ գուլլանըլամազ.

Ֆէննու մա'րիֆէթ պիր թագըմ քիմեէվի մատտէլէր տախի պուլմըշ տըր քի, պու մատտէլէր սուտա պինտէ պիր եախօտ տահա ազ պիր նիսպէթտէ գուլլանըլարագ հէր ընֆտան պագթէրիլարը իթլաֆ էտիլէպիլիրլէր. Վէ լաքին պու նէվ' տաֆի'ի թէ'աֆֆիւն մատտէլէր տախի 'ալէլ 'ումում գուվվէթլի զէհիրլէր օլտըգլարընտան վիւճուտ ը ինսանիյէ պիլազարար ալընամազլար.

Իչպու զէհիրլի մատտէլէրտէն պիր գաչը վար տըր քի կէրչի պէօյլէ մըգտարտա գուլլանըլտըգլարը զէման վիւճուտ ը ինսանի իւզէրինտէ զէհիրլէյիճի թէ'սիրի հա'իզ իսէլէր տէ, 50,000տէ 1 նիսպէթինտէ եախօտ պիր ազ տահա գուվվէթլի օլարագ գուլլանըլտըգլարը հալտէ քեամիլէն զարարսըզ տըրլար. Քէզալիք պաթէճրիպէ իսպաթ օլունմըշ տըր քի պու մատտէլէրին քիւլլիյէն զարարսըզ նիսպէթլէրտէ օլան մահլուլլարը սույը պօզան պուլաշըգ 'իլլէթլէրին պագթէրիալարընը, էզճիւմլէ գօլէրանըն, թիֆօնըն, պաթագըգ հիւմմասընըն վէ պունլարա միւմասիլ պաղըրսագ խասթալըգլարընըն պագթէրիալարընը մահվ ու իզալէ էտիլէպիլիրլէր.

Իչպու մէվատտ ը քիմեէվիյէ աղըզ վէ պօղազ եարալարընը եըգամագա մախսուս սուլարըն վէ տիշ թէմիզլէյէն թօզլարըն իսթի'զարաթընտա պուլաշըգ պաղըրսագ խասթալըգլարը միւնասիպէթիլէ տաֆի'ի թէ'աֆֆիւն 'իլաճլար մագամընտա սիւթ, թէրէ եաղը վէ սա'իր եէյէճէքլէրին պօզուլմասընա գարշը մէվատտ ը վագըյէ մագամընտա, վէ քէզալիք սույը թա՛թհիր էտիճի 'ամիլլէր մագամընտա գաթէն գուլլանըլըրլար. Հէր նէ գատար տա պու նէվ' մատտէլէրին մաթլուպ էն գալիլ նիսպէթինտէն զիյատէ իսթի'մալը մուզիրր սէմէրէ հասըլ էտէր իսէ տէ, վէ անլէրին սաթըլաճագ մէվատտ ը էքլիյէ իչինտէ իսթի'մալընը չէտիտէն թահտիտ ու իտարէ էտէն հիւքիւմէթ գանունլարը լազըմ իսէ տէ, զայր ի գապիլ ի ինքեար պիր հագիգաթ տըր քի 'իլմին վէ գավանինին թահտիտ էթտիյի հուտուտ տախիլինտէ անլէրին իսթի'մալընըն իգթիսատի զայէթ 'ազիմ ֆա"իտէլէրի վար տըր. Միւսթէվլի 'իլլէթլէրին հիւճումֆէրմա օլտըգը զէմանլարտա իսէ իչէճէք սուլարտա անլէրին էն մունասիպ իսթի'մալը եիւզլէրճէ վէ պինլէրճէ հայաթլարըն էօլիւմիւն փէնչէսինտէն գուրթարըլմալարը իչիւն միւթէ'ատտիտ գարիյէ վէ գասապալարը ճիսմանի վէ մատտի զայէթ 'ազիմ զարար ու զիյանլարտան. վէ պիւթիւն մէմլէքէթի տախի նագտի զայէթ պէօյիւք ֆէտաքեարլըգլարտան թախլիս իչիւն մուհագգագ սուրէթտէ էն միւ"էսսիր, էն ուճուզ, վէ էն գօլայ էլէ կէչիրիլէ պիլէն վէսա"իթտէն պիրիսի օլուրլար. Իշթէ պու կիպի էն ճիտտի էֆքեար ու միւթէա'աթա մէյտանի տիր քի, պու նէվ' զէհիրլի մատտէլէրտէն էն մունասիպի օլան կէօզ թաշընը սարի խասթալըգլարըն թէվսի'ի տա"իրէ ի սիրայէթինի մէն' էտէն պիր վասըթա մագամընտա, վէ սույը թա՛թհիր իչիւն իճրա էթմիշ օլտըգըմ թաճրիպէլէրէ պիր 'իլավէ օլարագ 'արզ էթմէքլիյէ իճթիսար էտէրիմ. Մէմլէքէթիմիզտէ սա"իր հիչ պիր վասըթա եօգ տըր քի անը կէօզ թաշը գատար սուհուլէթլէ 'ումումիլէշտիրմէք միւմքին օլսուն. Սա"իր հիչ պիր վասըթա եօգ տըր քի սուզիւճիւ պիր քիւփ իլէ պէրապէր գուլլանըլարագ կէօզ թաշը գատար ուճուզ վէ էմէքսիզ օլսուն. Իմտի Թիւրքիանըն հըֆզը սըհհէ մէմուրլարընըն վէ 'ումում էհալիսինին ճիտտի նազար ը տիգգաթընը պու մատտէ իւզէրինէ տա'վէթ էթմէքլիք տէյէր. Էվվէլա կէօզ թաշընը նէ նիսպէթտէ հալլ էտէրէք սույա պագթէրիալարը իթլաֆ էտէն պիր գուվվէթ իլհագ էտիլէ պիլիր. Պագթէրիօլօժի մուխթիրէ տէֆթէրիմտէ պուլունտուղըմ քի 500,000տէ 1 նիսպէթինտէ կէօզ թաշընը հավի օլան սու քէնտինին իչինէ տիւշէն գօլէրա եախօտ թիֆօ պագթէրիալարընը մահվ ու իզալէ էտէպիլիր. Եարըմ միլեօն տըրհէմ վէ եախօտ 1.250 օգգա սույա պիր տիրհէմ կէօզ թաշը 'իլավէ էտէրէք անըն իչինտէ եաշայան գօլէրա, թիֆօ եախօտ սա"իր պաղըրսագ խասթալըգլարը պագթէրիալարընը մահվ ու իզալէ էտէպիլիրիզ. Եա'նի կիւնտէ 2 օգգա սու իչէն պիր քիմսէ պու սույը անա 625տէ պիր նիսպէթինտէ կէօզ թաշը 'իլավէ էտէրէք ֆի'իլէն թա'գիմ էտէպիլիր. Եա'նի 'այնի քիմսէ տօղուշը կիւնիւնտէն ի'թիպարէն, իչտիյի սուտա մէզքիւր նիսպէթտէ կէօզ թաշը գուլլանարագ 173 սէնէ եաշամասը վէ 'ալէտտէվամ կէօզ թաշըլը սու իչմէսի լազըմ տըր քի վիւճուտը իչինէ 100 տիրհէմ կէօզ թաշը ալմըշ օլսուն. Պու նիսպէթին օն միսլինտէն զիյատէ կէօզ թաշընը հավի օլան մահլուլ, եա'նի 50,000տէ 1 նիսպէթինտէ կէօզ թաշընը հավի օլան սու թամամիլէն զարարսըզ տըր. վէ վէ մէշհուր թապիպլէր թարաֆընտան տաֆի'ի թէ'աֆֆիւն մագամընտա գուլլանըլըր. Պինա"էն 'ալէյհ էհալիմիզի գօլէրա, թիֆօ վէ հէր նէվ' պաղըրսագ 'իլլէթլէրինէ գարշը վիգայէ վէ սիյանէթ իչիւն էն միւ"էսսիր, էն ուճուզ, վէ էն գօլայ

էլէ կէչիրիլէն պիր վասըթա մագամընտա 50,000 տէ 1 նիսպէթինտէ կէօզ թաշընը հավի սույը գուլլանմագլըղը քէմալ ը էմնիյէթլէ թավսիյէ էտէպիլիրիմ ։

Պիլիրիմ պագթէրիօլօժի խուսուսընտա քիթապլարտան սալթ սաթհի մա՛լիւմաթ ալմըշ օլան քիմսէլէր պէնիմ իշպու թավսիյէմի շիւպհէլի պիր պաշ սալլամաը իլէ թէլագգը էտէրլէր, վէ գապիլ քի կէօզ թաշը զարարսըզ պիր նիսպէթտէ գուլլանըլարագ պագթէրիայը իթլաֆ էտէն գուվվէթէ մալիք օլմասը զայր ի միւմքին տիր ։ Մա՛էթթէ"էսսիւֆ պու նէվ' վէսվէսէճիլէր իչինէ պագթէրիօլօժի էօյրէնմէք ֆուրսաթընա մա՛լիք օլմամըշ միւթէ'ատտիտ հէքիմլէր տախի տախիլ տիր ։ Անլէր քէնտիլէրին եարը պուչուգ ալմըշ օլտըգլարը մա՛լիւմաթլարը իլէ էհալիյի իշպու վասըթանըն խըթ'մալընա գարշը սու ի զաննըտա պուլունմագա սէվգ էտէրլէր ։ Պունա պինաէն տաֆի՛ի թէ'աֆֆիւն 'իլաճլար խուսուսընտա աթիտէքի թէշրիհաթը եափմագլըղը քէնտիմէ վազիֆէ 'ատտ էտէրիմ ։ Տաֆի՛ ի թէ'աֆֆիւն մատտէլէրի մուխթէլիֆ պագթէրիալար վէ մուխթէլիֆ թապագալար իւզէրինտէ 'այնի թէ"սիրի հա"իզ տէյիլ տիրլէր ։ Թաթպիգ ու իսթի'մալընըն միւտտէթ ի տէվամը տախի պու խուսուստա զայէթլէ իճրա ի թէ"սիր էտէր, պիր սուրէթտէ քի տաֆի՛ ի թէ'աֆֆիւն պիր մատտէնին պագթէրիալարը իթլաֆ էթմէքլիք գուվվէթինի պէյան էթտիյիմիզ զէման տա"իմա պագթէրիանըն սփօր հալընտա օլուպ օլմամասընը քիմնէվլի մատտէնին թէ"սիրինին միւտտէթինի, պագթէրիանըն նէվ'ինի վէ պիզիմ մահվ ու իզալէ էթմէք իսթէտիյիմիզ պագթէրիանըն պուլունտըղը թապագայը նազար ը ի'թիպարա ալըրըզ ։ Մէսէլա, ագ սիւլյիւմէն իսմինտէ զայէթ գուվվէթլի տաֆի՛ ի թէ'աֆֆիւն 'իլաճտան 100տէ 1 նիսպէթինտէ պուլունան սու սփօր հալընտա պագթէրիալարը 20 տագիգատէ իթլաֆ էտէպիլիր ։ 1,000տէ 1 նիսպէթինտէ օլտըղը հալտէ թա՛մ պիր սա՛աթ հիչ պիր թէ"սիր իճրա էտէմէզ ։ 'Այնի տաֆի՛ ի թէ'աֆֆիւն տահա չօգ աշաղը նիսպէթտէ գուլլանըլարագ սփօր հալընտա պուլունմայան պագթէրիալարը իթլաֆ էտէպիլիր ։ Մէսէլա ԱՆԹՐԱՔՍ (հայվանաթ արասընտա խասթալըղա պա՛իս օլան պիր միգրօպ) գանըն իչինտէ պիր գաչ տագիգատէն 2,000տէ 1 նիսպէթինտէ, էթ սույընըն իչինտէ 40,000տէ 1 նիսպէթինտէ վէ սուտա 500,000տէ 1 նիսպէթինտէ իթլաֆ էտէր ։ Տիկէր պիր միւգատտը թէ'աֆֆիւն 'իլաճ, եա՛նի ֆօրմալին, 100տէ 5 նիսպէթինտէ օլտըղընտա գօլէրայա թութուլանլարըն գուսունթուսը եախօտ նաճասէթի իչինտէքի գօլէրա պագթէրիասընը 3 տագիգատէն մահվ ու իզալէ էտէպիլիր ։ Հալ պու քի 'այնի 'իլաճ հավատա գօլէրա պագ թէրիասընը 10,000տէ 1 նիսպէթինտէ օլարագ պիր սա'աթտա մահվ ու իզալէ էտէպիլիր ։ Գասըրլայան թօզ (գլօրինին պիր թէրքիպի) 1,000տէ $1\frac{1}{2}$ նիսպէթինտէ օլարագ ինսան նէճասէթի իչինտէքի թիֆօ պագթէրիասընը մահվ էտէպիլիր ։ 500տէ 1 նիսպէթինտէ իսէ լաղըմլարըն չիրքեապը իչինտէքիլէրինի 14 տագիգատէն մահվ էտէպիլիր ։ Իչէճէք սուտա իսէ պիթթապի' տահա չօգ զիյատէ միւ"էսսիր տիր ։ Ասըլ գլօրին 2,000տէ 1 նիսպէթինտէ օլարագ սփօրլարտան էքսէրիսինի իթլաֆ էտէր ։ Սփօր հալընտա պուլունմայան պագթէրիալար իսէ էկէր նէճասէթ, գան եախօտ սուտա պուլունուրլարսա, պալէտէ իզահ օլունան հագիգաթա թէվֆիգըն կիթտիքճէ տահա զա՛իֆ մահլիւլլար իլէ մահվ օլունա պիլիրլէր ։ Իշպու իզահաթ իսպաթ էտէրլէր քի գաթ գաթ զա՛իֆ օլուպ տա, սփօր հալընտա պուլունան պագթէրիալար իւզէրինտէ հիչ պիր թէ"սիր իճրա էտէմէյէճէք օլան տաֆի՛ ի թէ'աֆֆիւն մահլիւլլար ֆա՛ալ հալտէ պուլունան պագթէրիալարը, էզճիւմլէ գօլէրա վէ թիֆօ պագթէրիալարընը, տէրհալ մահվ ու իզալէ էտէրլէր, վէ պու պագթէրիալար գան, գուսունթու եախօտ նէճասէթ իչինտէ պուլունմայըպ տա իչէճէք սուտա պուլունտուգլարընտան տաֆի՛ ի թէ'աֆֆիւն 'իլաճըն թէ"սիրի պին գաթ տահա զիյատէ օլուր ։ Վէ տաֆի՛ ի թէ'աֆֆիւն 'իլաճըն թէ"սիրի նէ գատար ուզուն սիւրէրսէ, օ գատար զա՛իֆ նիսպէթտէ մահլիւլլար պագթէրիա իթլաֆ էտէն գուվվէթէ նա՛իլ օլապիլիրլէր ։ Պու հագիգաթլարը իճմալ էտէրէք գանա՛աթ հասըլ էտէրիզ քի իչէճէք սուտա սփօր հալընտա մահրում պուլունան գօլէրա վէ թիֆօ կիպի խասթալըգլարըն պագթէրիալարը պիր գաչ կիւնտէն 500,000տէ 1 նիսպէթինտէքի կէօզ թաշը մահլիւլընըն իչինտէ պիլէ քեամիլէն մահվ ու իզալէ օլունա պիլիրլէր ։ Լաքին պու կիպի տօլայը վասըթալարա միւրաճա՛աթ էթմէյէ նէ հաճէթ վար ։ Ամէրիգա հիւքիւմէթինին պագթէրիօլօժիգի տա"իրէսինտէ իճրա օլունան միւթէ'ատտիտ թէճրիպէր իլէ գաթ'ի սուրէթտէ իսպաթ օլունմըշ տըր քի կէօզ թաշը միւճուտը ինսանիյէ քիւլլիէն զարարսըզ օլաճագ նիսպէթինտէ գուլլանըլարագ գօլէրանըն, թիֆօնըն վէ սա"իր սարի 'իլլէթլէրին միգրօպլարընը իչէճէք սու իչինտէն քիւլլիէն մահվ ու իզալէ էտէր ։ Ամէրիգանըն պիր չօգ իչէճէք սու հավուզլարընտա

կեօզ թաշը քէսէճիքլէր իչինտէ ֆուլիգալարա պազլը օլարագ սույըն իւզէրինտէ ճիւզէրլէր, վէ սէքէնէնին սըհհէթ ու 'աֆիյէթինէ զէրրէ գատար զարար վէրմէքսիզին անլէրի թաթհիր էտէրլէր ։

Շէհիրլէրիմիզին 'ումումի սու հավուզլարընա մալիք օլաճաղը օլ նէվմի մէա'ուտա ինթիզարէն քէմալը կէրմիյէ թավսիյէ էտէրիմ քի կեօզ թաշընըն քիւլլիյէն զարարսըզ նիսպէթտէ իսթի'մալը սու վասըթասըլա սիրայէթ էտէն պիլճիւմլէ խասթալըգլարա գա՛րշը էն միւ"էսսիր վէ էն ուճուզ վէ էն ֆագիր քիմսէնին պիլէ հալընա էլ վէրէն պիր վասըթա մագամընտա պիւթիւն մէմլէքէթիմիզ տախիլինտէ թէ'ամիւմ էյլէսին ։ Էվվէլա խանէտէ անճագ 10ար օգգա սույը հավի իքի քիւփ եախօտ ֆըչը պուլունտըրարագ հէր պիրիսինին իչինէ 100տէ պիր նիսպէթինտէ 5էր տիրհէմ կեօզ թաշը մահլիւլը տամլատարագ, վէ կէրէք սույըն սիւզիւլմէքլէ թէմիզլէնմէսի, վէ կէրէք կեօզ թաշընըն միգրօպլարը իթլաֆ իչինի իթմամ էթմէսի իչիւն պիր իքի կիւն արալըգ վէրէրէք անլէրին սույընը նէվպէթլէ գուլլանմա պիլիրիզ ։ Պու հիսապլա 80,000տէ 1 նիսպէթինտէ կեօզ թաշը գուլլանմըշ օլուրըզ քի քիւլլիյէն զարարսըզ տըր ։ Գայնատըլըպ սօվուտըլմըշ օլան սուտա 100տէ 1 նիսպէթտէքի մահլիւլը հազըրլայա պիլիրիզ, վէ հէր քիւփիւ սու իլէ տօլտուրա պիլիրիզ, եախօտ տահա էյիսի սու պիր կիւն սիւզիւլտիւքտէն սօնրա 5 տիրհէմ ալան պիր շիշէտէքի հազըր մահլիւլտան անըն իչինէ տօլտուրա պիլիրիզ ։ Կեօզ թաշը մահլիւլընը հէր 15 կիւնտէ պիր տէֆ'ա հազըրլամագ էվլա իսէ տէ այտա պիր տէֆ'ա հազըրլամագ քեաֆի տիր ։ Պիր 'ա"իլէ պիր սէնէ զարֆընտա կեօզ թաշը իչիւն պիր իքի ղուրուշտան զիյատէ սարֆ էթմիշ օլմազ ։ Սու վասըթասը իլէ ինթիշար էտէն պուլաշըգ 'իլլէթլէրին մէմլէքէթիմիզտէ հայվանլար արասընտա սըգ սըգ զուհուրընը նազար ը ի'թիպարէ ալարագ պու կիպի միւսթէվլի իլլէթլէր զէմանընտա հայվանաթըն իչէճէք սույը իչիւն տախի 'այնի ուսուլըն իսթի'մալընը ճան ու կէօնիւլտէն թավսիյէ էտէրիմ ։ Իշթէ ինսանի վէ հայվանի պինլէրճէ հայաթլարը գուրթարմագ իչիւն ֆէննի էն գօլայ պիր վասըթա ։ 'Աճէպա անը թէճրիպէ էթմէք տէյմէ՞զ մի ։

ԻՆՍԱՆԻՅԷԹՓԷՐՎԷՐԼԻՔ ԻԼԷ ՄԷՊՀԱՍ ԷԼ ՀԱՅԱԹ ԱՐԱՍԸՆՏԱ ՄԻՒՃԱՏԷԼԷ

(Մ. Մինասեան)

Ախիրէն Ինկիլթէրրատա մէպհաս էլ հայաթա միւթէ'ալլիգ օլարագ չէտիտ պիր միւնագաշա վուգու' պուլմուշ օլուպ՝ հալա տա տէվամ էտիյօր ։ Միւնագաշա Էվրօփա վէ Ամէրիգանըն սա"իր 'իլմի ճէմի'յէթլէրինին միւմէսսիլլէրի արասընտա տախի եայըլմըշ տըր ։ Հագիգաթ տա մէպհաս էլ հայաթ 'ալիմլէրի արասընտաքի պու միւնագաշա չօգտան պաշլամըշ օլուպ նէվ' ի պէշէրին իսլահընը եախօտ ա'լալանմասընը թէ"մին էթմէքլիք մուհիմմ մէս'էլէսի էթրաֆընտա տէօնիւյօր ։

Մէպհաս էլ հայաթ 'ալիմլէրինին պա'զըլարընըն խուտի'սընճա ինսանիյէթին ասըլ պօզուլմըշ ա'զալարընըն մէյտանա էվլատ ու էնսալ կէթիրմէլէրինէ միւսա'ատէ էտիլմէմէլի տիր, զիրա քէնտիլէր միսիլլու ասըլ պօզուլմըշ էվլատլար մէյտանա կէթիրմէքլէ նէվ' ի պէշէրի իֆսատ էտէրլէր ։ Թապի'ի հալլար թահթընտա հայաթըն չէտիտ միւճատէլէ վէ միւճահէտէսի հայվանաթ նէսիլլէրի արասընտա օլտըղը միսիլլու, նէվ'ի պէնի պէշէր արասընտա տախի 'ալիմլէրճէ մէշհուր օլան իսթիֆա գանունը քէմալ ը չիտտէթլէ իճրա ի հիւքմ էտէր ։ Զա'իֆլէր, սաղսըզլար, սագաթլար, ճինայիճէ հէր հանկի պիր աղըր չիւրիւքլիյէ միւպթէլա օլանլար էրքէնտէն վէ պիլա էվլատ վէֆաթ էտէրլէր վէ պու վէճհլէ նէվ'ի պէշէրին գանը ֆէսատտան գուրթուլուր ։ Թապի'ի իսթիֆա գանունընըն իչպու զայէթ չէտիտ մու'ամէլաթը սայէսինտէ պէրհայաթ օլան հէր պիր գավմ քէնտինին էվլատսըզ նալայըգ ա'զալարընըն էրքէնտէն վէֆաթ էթմէլէրի իլէ ֆէսատտան մուհաֆազա օլունտըգտան մա'տա քէնտինին էն միւնթէխապ ա'զալարընըն չօգ եաշայարագ նէսիլլէր մէյտանա կէթիրմէլէրի իլէ հաթթա ա'լալանըր ։ Պու ամանսըզ, լաքին զայէթլէ շաֆի ուսուլ իլէ տիր քի Թապի'աթ ինսանի վէ հայվանի զայէթ չօգ նէսիլլէրի թէտրիճէն ա'լալանտըրմըշ տըր ։

Մէպհաս էլ հայաթ 'ալիմլէրինին իչպու սընֆա մէնսուպ օլանլարընըն խուտի'սընճա մէտէնիյէթին իլէրիլէմէսի իլէ վէ հիսսիյաթ ը ինսանիյէթքեարանէնին նէշվ ու նէմասը իլէ իսէ, պէշէրիյէթին զա'իֆ, 'իլլէթլի, սագաթ վէ ճինայի սէվգ ի թապի'իլէր իլէ մէչպու' ա'զալարը 'ալէմ ի մէտէնիյէթտէն մահվ ու զա"իլ օլաճագլարը եէրտէ մուխթէլիֆ միւ"էսսէսաթը ինսանիյէտէ պարընմագա վէ գայըրըլմագա պաշլատըլար, քէնտիլէրին պօզուլմըշ օլան հայաթլարընը թէմտիտ վէ թէնասիւլ իլէ քէնտիլէր կիպիլէրին սայըսընը թէքսիր էթմէյէ պաշլատըլար ։ Ինսանիյէթփէրվէրանէ պու կիպի միւ"էսսէսէլէրին ուսուլլարը՝ պու մէպհաս էլ հայաթ 'ալիմլէրինին ի'թիգատընճա, նէվ'ի պէնի պէշէրի ճիսմէն վէ ախլագէն պօզմագա մէյլ էտիյօր-

՚ար , պունա պինա"էն ինսանլարըն էն 'ալի մէնաֆի'ինէ ղայէթլէ մուխալիֆ տիրլէր ։ Ինսանլարըն արզու էտիլմէյէն պու սընըֆլարընըն թիւրէմէլէրինին էօնիւնիւ ալմաղա վասըթալար պուլունմալըտըրլար։ Հիւքիւմէթճէ գանուն վէ նիզամլար թանզիմ վէ մէվգը'ի իճրայա գօնմալը տըրլար , թա քի իրսի 'իլլէթլէր իլէ ճինայէթէ պա'իս օլան սէվգ ի թապի'աթլար իլէ վէ ախսօտ վիւճուտճէ գուսուրլար իլէ տիւնեայա կէլէն ինսանի մախլուգլար ինսանիյէթփէրվէրանէ հէր նէվ' էսէր ի շէֆգաթա նա"իլ օլմագ վէ բահամ պիր 'էօմր կէչիրմէքլէ պէրապէր, ագալլ ֆի'իլ ի թէնասիւլիւ իճրա էթմէյէ վէ քէնտիլէր կիպիլէրինի տիւնեայա կէթիրմէյէ ֆուրսաթ պուլմասընլար ։ Ինկիլթէրրատա գավմըն սըհհէթ ու 'աֆիյէթինի իզտիվաճա մախսուս պու կիպի գանուն վէ նիզամլարլա մուհաֆազա իչիւն զաթէն պիր ճէմ'իյէթ թէշքիլ օլունմըշ տըր ։ Պու կիպիլերին իտտի'ասընճա, Էվրօփա վէ Ամէրիգանըն միւթէմէտտին ագվամը արասընտա նէսլճէ պօզուգլուղըն 'ալամէթլէրի զաթէն զահիր օլույօրլար , վէ էկէր շէտիտ վէսաիթ իթթիխազ օլունմազսա , ճիսմանի վէ 'ագլի պու կիպի պօզուգլուգլար միւթէզայիտ պիր թարզտա միւթէմէտտին էհալիլէր արասընտա ինթիշար պուլուրլար վէ անլերին զէվալ ու ինգիրազընա պա'իս օլուրլար ։ Իխթիլաֆա պա'իս օլան մէս"էլէ հագգընտա պու գատարը քեաֆի տիր ։

Տա" իւլ քէ"ուլ միւպթէլալարը իլէ մէճնունլարըն գայըրլմասը խուսուսընտա ախիրէն պէօյլէ պիր զաթ էսէֆ պէյան էթմիշ տիր քի , Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի գանունշինասլերին մըգտարընը արթմասընա պիր տէրէճէյէ գատար մանի' օլան մէմլէքէթտէն թարտ ու թէպ'իտ գանունընը լազըմ էթմիշ տիր ։ Թարտ ու թէպ'իտէ մախսուս օլան իշպու գանունըն լազըմը Մէնտէլին վէրասէթ հագգընտաքի նազարիյէսինին պօզուգ էպէվէյնին պօզուգ էվլատլար թէվլիտ էթմէքլիք զանընը ճէրհ էթտիյի ֆարզը իւզէրինէ միւ"էսսէս տիր ։ Մէսէլա , 'իլմ նամընա թանզիմ օլունմըշ պիր գանուն վար տըր քի , պունա կէօրէ մահպուսլար նէսլ մէյտանա կէթիրմէք իգթիտարընտան մահրում պրագըլըրլար իտի, նէթէքիմ էհլի էրքէք հայվանլարտան չօգլարը պու վէճհլէ մահրում պրագըլըրլար ։ Պու գանուն էլէէվմ պիր պաթըլ ի'թիգատ էսէրի 'ատտ օլունույօր , զիրա թէճրիպէ կէօսթէրմիշ տիր քի , ճանիլէրին էվլատլարը ճէմ'իյէթ ի պէշէրիյէնին տահա 'ալի պիր մուհիթինին թէ"սիրաթ ը շաֆի'յէսինէ մազհար օլտուգլարընտա, էվսաֆ ը 'ալիյէ սահիպի զաթլար օլապիլիրլէր ։ Ավսթրալիա հիւքիւմէթինին եալընըզ ճանիլէրէ մախսուս օլարագ թէ"սիս էյլէմիշ օլտուղը միւսթա'մէրէլէր իւզէրինտէ իճրա օլունան թէտգիգաթ սանըրըմ իսպաթ էտիյօր քի վէրասէթ տէյիլ, անճագ մուհիթ ճինայէթէ մէյեալ ատէմլէր մէյտանա կէթիրիյօր ։ Իշթէ պու կիպի հագիգաթլարա պինա"էն պիր Ինկիլիզ միւ"էլլիֆ պէյան էտիյօր քի , հիչ պիր շէյ շիմտիքի հայաթը հավէլան թա'լիմինին իճթիմա'ի , 'իլմի ախլագա մախսուս վէ հաթթա սիյասի մէս"էլէլէրտէ մէվգը'ի թաթպիգ ու իճրայա գօնուլմասընտան զիյատէ իզրար էթմէմիշ տիր ։ Հավէլան թա'լիմինէ միւ"էսսիս վէ րէհպէրլէրի թարաֆընտան պու կիպի պիր գուվվէթ 'աթֆ օլունմամըշ տըր ։ Անլէր օլ թա'լիմի մահզա մազիտէ վուգու' պուլմըշ օլան նէֆս իւլ էմրլէրին պիր թէքսիֆի եօլընտա կէօսթէրմիշ օլուպ անը մուճէպինճէ միւսթագպէլ վագա'ալարըն վուգու' պուլաճագլարը պիր գանուն մագամընտա կէօսթէրմէմիշլէր տիր ։

'Իլմ խիլաֆընտա օլան պու կիպի պիր իտտի'այա «'Իլմին 'իլմ ի սարֆը» նամ մէշհուր քիթապըն միւ"էլլիֆի Տր. Գարլ ճէվապ վէրիյօր ։ Տր. Գարլըն պիր թահրիրաթընտան աթիտէքինի իգթիպաս էտէրիզ

'Իլմ ու մա'րիֆէթ եալընըզ մազիյի վասֆ ու թա'րիֆ վազիֆէսի իլէ սալա միւքէլլէֆ տէյիլ տիր։ Հավէլանըն էսասի գանունլարը զէման ը հալ իւզէրինէ հիւքմֆէրմա տըր , վէ պիլէպիլտիյիմիզէ կէօրէ, իսթիգպալ իւզէրինէ տախի հաքիմ օլաճագլար տըր ։ 'Իլմին հէր հանկի պիր շու'պէսինին վազիֆէ ի թարիխիյէսի եալընըզ մազինին վասֆ ու թա'րիֆի օլմագ տէյիլ տիր , անըն էն 'ալի վազիֆէսի մազինին ճիսմանի վէ հայաթ գուվվէթլէրինին ֆա'ալիյէթլէրինի ինսանի մէգասիտ իչիւն թէֆսիր էթմէք տիր ։ Պունտան իսթինթաճ օլունուր քի , 'իլմ հալ ը հազըրտա վուգու' պուլան շէյի թէֆսիր էթմէլի վէ պու եօլ իլէ աթվար ը ինսանիյէյի եօլէ պիր իսթիգամէթէ իրշատ էյլէմէլի տիր քի , միւսթագպէլ իճթիմա'ի պիր հիւսն ի հալ թէ"մին օլունսուն ։ Իճթիմա'ի իսլահաթա վագֆը նէֆս էթմիշ ատէմլէրին մէ'լումաթը 'իլմին փէյղամպարընըն նէթիճէսի տէյիլ, անճագ քէնտիլէրին իսլահաթա մախսուս ուսուլլարընըն 'իլմի էսասլար իւզէրինէ միւ"էսսէս օլմամասընըն նէթիճէսի տիր ։ Պու կիպիլէր նէվ'ի պէշէրի իսլահ իչինէ թէշէպպիւս էթմէզտէն էվվէլ 'իլմ իւլ ինսանը եօյրէնմէմիշլէր ։ Պունա պինա"էն քէնտի իշլէրինին մազհար ը մուվաֆֆագիյէթ օլմասը իչիւն մաթլուպ վէ միւլթէզէմ օլան գավա'իտ վէ ուսուլ ը էսասիյէյի թահսիլ էթմէմիշլէր տիր ։ Էվվէլճէ ին-

սանըն նէչվ ու նէմասը գանունլարընը անլամագսըզըն ինսանը խըլաֆ էթմէքլիք իմքեանսըզ տըր ։ Ինսանըն հալը հազըր վէ իսթիգպալընը 'իլմի մու'աչերէթ, 'իլմի ախլագ վէ հաթթա սիյասիյաթ նօգթա ի նազարընտան թէֆսիր ու իզահ էտէպիլմէք իչիւն մազինին հավէլանը թարիխինի էօյրէնմէք լազըմ տըր ։ 'Իլմին փէյղամը՝ Ինսան քէնտի մուհիթինի իհտաս էտէմէզ, ինսանը ինսան էտէն քէնտի մուհիթի տիր, տէյիւ խըրար էտէնլէր իչիւն պա'իս ի ֆութուր տըր ։ Հավէյլան թա'լիմի պիզէ էօյրէտիր քի, ինսանլարըն ճիսմանիճէ վէ 'ագլճա ղայրի միւնասիպ ա'զալարընը թէնասիւլ ֆուրսաթընտան մահրում էթմէք սուրէթի իլէ ինսանը քէնտինին հայվանի հալընտան չիմտիքի հալընա խիւքսէլտէն թապի'ի իսթիֆա գանունը տըր ։ Իճթիմա'ի մուալիմլէրին վէ ինսանիյէթփէրվէրլէրին ֆէվգ էլ'ատէ էհէմմիյէթ վէրտիքլէրի մուհիթին թա'սիրի իլէ տէյիլ, անճագ իսթիֆա գանունընըն 'ասըրլարճա միւտտէթ 'ամիլ օլմասը իլէ նէվ'ի պէշէր մէյտանա կէլմիշ տիր ։

ՋՕՃՈՒԳԼԱՐ ԻՋԻՒՆ ԿԻՒՆԷՇ

Գալիֆօրնիայը Լութեր Պըրպ'նք նամ մէշհուր ֆիտանճը քէմալ ը թէ'էննի վէ սապըրէ պիր չօգ եէնի չիչէքլէր վէ մէյվէլէր հասըլ էթմիշ օլուպ՝ Մայիս այընտա Սէնչըրի նամ ղազէթայա պիր պէնտ եազմըշ, վէ օրատա ինսանի ֆիտանըն նէչվ ու նէմասընտան պահս էթմիշ տիր ։ Ֆիտան եէթիշտիրմէք իլէ չօճուգ պէօյիւթմէք արասընտա անըն իլէրի կէթիրտիյի միւշապէհէթլէր պու քիւչիւք պէնտտէ կիւնէշ հագգընտա անըն տէտիքլէրինէ պագարագ վալիտէյնլէր վէ մու'ալլիմլէր իչիւն փէք մուհիմ իխթարլար տըրլար ։

Ջօգ սէնէլէր ֆիտան եէթիշտիրմէյէ չալըշսամ, ամմա պաշգա չէյլէր իլէ պէրապէր գաթ'իյէն էսասի օլան շու իւչ չէյլէր օլմասա, մուվաֆֆագըյէթիմ միւմքին տէյիլ տիր. պու իւչ չէյլէր իսէ՝ կիւնէշ, էյի հավա վէ պէսլէյիճի թա'ամ տըր ։

Պիրինճիսինի մէսէլա, կիւնէշի ալալըմ ։ Չօճուգլարը միւմքին օլան հէր զէվգ ու էյլէնճէ իլէ իհաթէ էյլէ ։ Անլէրի ֆէնա ալըշտըրմալը վէ անլէրի զա'իֆլէշտիրմէլի տէմէք իսթէմէյօրըմ ։ Ֆիտանլար կիպի անլէր տախի քէսապ ի գուվվէթ էթմէք վէ քէնտիլէրէ կիւվէնէպիլմէք իչիւն րիւզկեարլարա միւհթաճ տըրլար ։ Էկէր չօճուղընըն սաղլամ վէ թամմ պիր ատէմ օլմագ իւզրէ նէչվ ու նէմասընա արզու էտէր, վէ անըն էյի պիր շէհրի վէ մէմլէքէթէ ֆա'իտէլի պիր քիմսէ օլմասընը իսթէրսէն, անը կիւնէշտէ սագլա ։ Անը քէյֆի պիր հալտէ թութ ։ Էկէր սէնին եիւզիւնտէ մէսէրրէթ վէ շագլըգ հիւքմ սիւրմէզ իսէ, պունու եափամազսըն ։ Թէպէսսիւմ վէ կիւլիւշ փարա իլէ տէյիլ տիր ։

Եըրթըլմայան վէ գուվվէթլի էլպիսէլէր չօճուգլար իչիւն էյի տիրլէր, զիրա անլէր չօճուգլարըն 'ագլի գուվվէթինի վէ անլէրին 'իզզէթ ի նէֆսինի մուհաֆազայա եարտըմ էտէրլէր ։ Լաքին պինլէրճէ վալիտէյնլէր վար տըր քի, իչինտէ եաշատըգլարը մուհիթին իճապաթընը աթլա նազար ը տիգգաթա ալմամըշ, վէ պու մուհիթլէրին թէ'սիրինէ տա'իր պիր կէօնէ թէսավվուրլարը օլմատըղընտան, կէրէք գա'ըն էլպիսէ կիյտիրիլմիշ կէրէքզայրի քեաֆի էավապ կիյտիրիլմիշ պիր չօճուղըն ֆէնա պիր մէվգը'տէ պուլունտըղընըն ֆարգընա վարմազ ։

Չօճուգլար իլէ թէրս մու'ամէլէ էյլէմէյինիզ, էօյլէ եափմագլըգ հալինիզէ էլ վէրմէզ ։ Էկէր պիր ֆիտան թիմար էտիյօրսընըզ տա անը տահա ա'լա վէ տահա նէֆիս գըլմագ իսթէյօր իսէնիզ, անը սէվմէլիսինիզ, վէ անա պուղզ էթմէմէլիսինիզ, անըն իլէ նազիքեանէ մու'ամէլէ էյլէմէլի վէ սէրթ մու'ամէլէ էյլէմէմէլիսինիզ, էհլ ի սէպաթ օլմալը՝ ամմա ալա աճը մու'ամէլէ էթմէմէլիսինիզ ։ Պէն իւզէրլէրինէ չալըշմագտա օլտըղըմ ֆիտանլարը թէճրիպէ էտէրիմ. պունլար կէրէք պիր թէք ֆիտան կէրէք եիւզ պին ֆիտան օլաճագ օլսա. անլէրի 'այնի վէ էն էյի մուհիթտէ պուլունտուրմագա չալըշըրըմ ։ Պիր չօճուղը էյի եօլտա իլէրի կէօթիւրմէք իսթէտիյինիզտէ տախի պէօյլէ էթմէլի սինիզ ։ Չօճուգլարըն մուսիգիսի, րէսմլէրի, կիւլմէլէրի, էյի վագթ կէչիրմէլէրի օլսուն ։ Անլէր ասլա թէնպէլ տուրմասընլար, վէ տա'իմա շագ ու մէսրուր պիր մէշղուլիյէթլէրի պուլունսուն ։ Անլէր միւմքին օլան ճիւմլէ կիւզէլ շէյլէրլէ իհաթէ օլունսունլար ։

Ֆիտանլարըն կիւնէշտէ, հավատա վէ մավի կէօք ալթընտա պուլունմալարը կէրէք օլտըղը կիպի, օղլանլար վէ գըզլար տախի պէօյլէ օլմագ կէրէք տիրլէր ։ Վէ պու պիր կիւն եախօտ պիր այ իչիւն տէյիլ, անճագ ճիւմլէ սէնէլէրտէ պէօյլէ օլմալը տըր ։ Պիր ֆիտանա պիր կիւն նազիք վէ էրթէսի կիւն սէրթ մու'ամէլէ էտէմէյիզ, անլէր անա տայանամազլար ։ Սալթ պու կիւն իչիւն տէյիլ, անճագ պիւթիւն իսթիգպալ վէ պիւթիւն ասար ը աթիյէ իչիւն թէրպիյէ էթտիյինի տէրխաթըր էյլէ ։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՊԷՕՅԻՒՔ ՊԻՐ ՔԷՇՖԻՅԱԹ · ԱՐՍԷՆՕ-ՊԷՆԶՕԼ ԵԱԽՈՒՏ 606

(Տօք. Ա. Կ. Մուշքուրեան ․ Քէ-Րոսէա)

Շու սօն կիւնլէրտէ Ալման աթըպպա ի մէշհուրէսինտէն վէ Ֆրանգֆորթ տարիւլֆիւնունը մու'ալլիմլէրինտէն Փրօֆ. Էհրլիխին սիֆիլիս նա՛մը ֆրէնկի խասթալըղընըն թէտավիսի իչիւն իճրա էթմիշ իտիյի քէշֆիյաթ՝ շիմտիյէ գատար տիւնեատա իճրա օլունմըշ օլան քէշֆիյաթլարտան էն փարլաղը սայըլսա սէզա տըր ։ Իշպու քէշֆիյաթ իչիւն պիւթիւն աթըպպա կիւրուհը հայրէթտէ գալմըշ տըր ․ զիրա անըն վասըթասըյլա պէշէրիյէթին էն մախուֆ տիւշմէնլէրինտէն պիրինին պաշը էզիլմիշ տիր ։ Մէքթէպտէ թահսիլ զէմանլարընտա կէրէք տէրս քիթապլարընըզտան վէ կէրէք փրօֆէսօրլարընըզտան ալտըղընըզ մա'լիւմաթա կէօրէ, սիֆիլիսին թէտավիսի իչիւն 3 սէնէ լազըմ իտի ․ ֆագաթ փրօֆէսօրլարընըզտան պիրի Վիէննայա կիտիփ կէլտիյինտէ, իշպու 3 րագամը 5է չըգարմըշ իտի, վէ լաքին սօն իմթիհանլարըմըզ վագթընտա իշպու 5 րագամը միւմէյյիզ էֆէնտիլէրին պիրի թարաֆընտան 7յէ իպլաղ օլունմըշ իտի, եա՛նի մէզքիւր մէլ'ուն 'իլլէթի 7 սէնէ պիր տիւզիյէ մէրքիւրի, եա՛նի ճիվա վասըթասըյլա արատա պիր ֆասըլէ վէրէրէք թէտավի էթմէլի քի, զէվալլը ատէմին գանընտա օլան սփայրօշիթլէրին քեամիլէն միւնտէֆի՛ օլտըղընա գանա՛աթ ըլ քեամիլէ հասըլ օլմուշ օլսուն ։

Վէ լաքին իշպու եէնի վէ 'աճիպ 'իլաճ էն ֆէնա ֆիրէնկի խասթալարընա վէ հաթթա հալը ճիննէթէ պիլէ վարըլ օլմուշ օլանլարընա պիլէ պիր տէֆ՛ա միւնասիպ վէ ույկուն պիր սուրէթլէ վիւճուտէ զէրգ, եա՛նի շիրինկա օլունտըղտան 24 - 48 սա՛աթ գատար մէզքիւր խասթալըղը հուսուլէ կէթիրէն սփայրօշիթլէրին (միգրօպլար) հայաթ վէ հարէքէթտէն տուր օլտուգլարը վէ նիհայէթ պիր այ գատար վիւճուտտէ պուլունան պիլճիւմլէ 'արազլար, եարալար վէ փիւսքիւլէր պիւսպիւթիւն մահվ վէ նապէտիտ օլտուգլարը կէօրիւլմիւշ տիր ։ Նէ 'աճիպ պիր քէշֆ վէ նէ պէօյիւք պիր մու'ճիզէ ։ 'Աճէպա 20նճի 'ասր պիզէ տահա պունըն կիպի նէ՞ գատար պէօյիւք մու'ճիզէլէր հուսուլէ կէթիրէճէք տիր ։

Էսքի ուսուլ ըլ թէտավիյէ կէօրէ, սիֆիլիս ալմըշ օլան պիր ատէմ մէրքիւր իլէ եա փօմատ (եաղ-մէրհէմ) հալինտէ վիւճուտըն գըսըմ եէրլէրինէ սիւրէրէք պիր թագըմ փիւլիւք եա քիրտէն միւգթարիփ օլաճագ իտի, եախօտ տախիլտէն այարագ մի'տէսինի խարապ էտէճէք վէ եատա ուզուն պիր վագըթ իյնէլէր իլէ վիւճուտինի տէլտիրիփ շիրինկա իչիւն պիր չօգ մասրաֆ վէ զահմէթլէրէ կիրիֆթար օլաճագ իտի ։ Ֆագաթ իշպու մատտէ պիր քէրրէ, անճագ պիր քէրրէ վիւճուտէ շիրինկա էտիլմէքլէ պէրապէր, իշպու միւտհիշ խասթալըգ պիրտէն պիրէ զա՛իլ օլույօր ։

Իշպու մատտէ Փրօֆ. Էհրլիխին քէշֆ էթմիշ իտիյի Արսէնօ-Պէնզօլ, եախօտ միւմաիլէյհին քիմեախանէսինին րաֆընտա պուլունտուղու շիշէլէրին տէքի նումէրօտան 606 իսմինի ալմըշ օլտըղընտան, տիւնեայա օ իսմ իլէ ի'լան օլունմըշ տըր ։ Պիր չօգ Ալման վէ Ամէրիգա աթըպպասընըն շէհատէթինէ կէօրէ, եօգ տըր ֆարմագօփէատա էյլէ պիր 'իլաճ քի, պիր թարաֆտան վիւճուտէ էյի պիր թէ'սիր եա խուսուսիյէթի օլտըղը հալտէ, տիկէր թարաֆտան տախի ֆէնա պիր թէ'սիրի օլմուշ օլմասըն, ֆագաթ իշպու 606նըն վիւճուտտէ գաթ'իյէն ֆէնա պիր թէ'սիրի կէօրիւլմէմիշ տիր ։

606 նա՞սըլ պուլունտու ։ Փրօֆ. Էհրլիխ պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու նիճէ էհլի մէրագ աթըպպա կիպի միգրօպլարը թէլէֆ էտէպիլէճէք մատտէլէր արամագլա մէշղուլ իտի ։ Իշպու մէշղուլիյէթ զէմանընտա պաշլըճա նօգթա ի նազարը շու իտի, եա՛նի էօյլէ պիր 'իլաճ պուլմալը քի, խասթանըն վիւճուտընըն հիւճրէլէրինէ տօգունմազտան խասթալըղը հուսուլէ կէթիրէն միգրօպլարը թէլէֆ էթսին ։ Միւմաիլէյհ պէօյլէճէ իշթիղալ էթմէքտէ իքէն, ախէր պիր հագիգաթա տա թէսատիւֆ էյլէտի, եա՛նի սըթմա, գանըլ իսհալ վէ ֆրէնկի կիպի պա՛զը խասթալըգլարը հուսուլէ կէթիրէն հայվանի միգրօպլար, պիր թագըմ ախէր խասթալըգլարը հասըլ էտէն նէպաթի միգրօպլար կիպի սէրօմ իլէ տէյիլ, անճագ քիմեէվի մատտէ եա թէրքիպլէր վասըթասըյլա թէլէֆ օլուրլար ։ Սըթմանըն միգրօպը օլան էմիպանըն քինին վասըթասըյլա թէլէֆ օլմասը իշպու հագիգաթա եօլ աչտը, վէ շու սօն սէնէլէրտէ 'իլմ ի քիմեանըն թէգատտիւմիւ վէ վէսա՛իթին քէսրէթի սայէսինտէ, իշպու հագիգաթ վէ մագսէտէ մուվաֆըգ պիր չօգ թէրքիպլէր եափըլապիլմէսի իշպու եօրուլմազ պիլմէզ ատէմէ մու'ավէնէթ էյլէտի ։ Փրօֆ. Էհրլիխ պէօյլէ չալըշմագտա իքէն, ույգու խասթալըղընըն թէտավիսի իչիւն Աթօքսէլ նամընտա պիր մատտէնին պուլունմասը 681նըն քէշֆինէ եօլ աչտը, վէ միւմաիլէյհ քէնտի մու'ավինի Պարթէյմ վասըթասըյլէ Ա-

Թօքսիլին պիր Արսէնիք թէրքիպի օլտըղընը ան-
լար անլամազ, հայվանի միգրօպլարը թէլէֆ էթ-
մէք իչին էն էյի վէ միւէսսիր մատտէ արսէնիք
օլտըղընա գանի՛ալ հասըլ էյլէտի։ Ֆագաթ պու-
րատա պիր իչ վար իտի, եա՛նի արսէնիք վիւճուտ
ը ինսանիյի եօյլէ պիր քիմեէվի թէրթիպ վէ թէր-
քիպտէ վէրիլմէլի տիր քի, վիւճուտըն հիւճրէլէրինէ
գաթ՛իյէն տօգունմագսըզըն տօղրուտան տօղրույա
սիֆիլիսին սփայրօլէթշէրինէ եագընտան հիւճում է-
տէպիլսին։ Իշթէ պու մագսատ տախի նիհայէթ
պիր չօգ էմէք վէ ղայրէթլէ միւվաֆֆագ էտիլտի։
Շիմտիյէ գատար 630 ճինս քիմեէվի թէրքիպլէր
պուլմուշ տըր քի, պունլարտան անճագ 4իւ եա-
լընըզ միգրօպը թէլէֆ էտէպիլէն խասսիյէթէ մա-
լիք օլտըղը անլաշըլտը։ Իշթէ պու տէօրտիւն պի-
րի տէ 606 տըր։ Փրօֆ. Էհրլիք նասըլ իսէ սիֆի-
լիսի թավշանլարա աշըլամաղա մուվաֆֆագ օլ-
տու։ Պա՛տէհու իշպու 606յը անլէր իւզէրինէ
թէճրիպէ էյլէյիպ. կիւզէլ նէթիճէլէր կէօրիւր կէօր-
մէզ, ինսանլար իւզէրինտէ տախի թէճրիպէ էյլէ-
տի։ Պունլարտան տախի արզու օլունան մու-
վաֆֆագիյէթ հասըլ օլուր օլմազ, իշպու 606 տէ-
նիլէն մատտէտէն քէնտի տօսթլարը օլան պա՛զը
տօգթօրլարա նիւմունէլէր կէօնտէրտի։ Անլէր տա-
խի թէճրիպէլէրէ պաշլատըլար, վէ պէօյլէճէ ազ
վագթ իչինտէ պիր գաչ պին քիմսէլէր իւզէրինտէ
սընանըլըպ, ճիւմլէսինտէ տէ ղայէթ փարլագ նէ-
թիճէլէր հասըլ օլունճա, պիւթիւն Ալման վէ Ա-
վըսթրիա ղազէթալարը քէնտի մէտհիյէ վէ ի՛լան-
լարըյլա հէր թարաֆը եանգօփէզիր գըլտըլար։
Պունըն իւզէրինէ պիր չօգ տիյարլարտան վէ խու-
սուսա Ամէրիգատան պիր չօգ տօգթօրլար եա
պիզզաթ քէնտիլէր Փրօֆ. Էհրլիքէ կիթտիլէր, եա
տա մէքթուպ վէ թէլէկրաֆլար եազտըրարագ,
606տան նիւմունէ վէ մա՛լիւմաթ թալէպ էթտի-
լէր. լաքին քեաշիֆ ի մէշհուր ղազէթալարըլա
«Տօգթօրլար, թէլաշ էթմէյինիզ, կէլմէյինիզ,
եազմայընըզ, 'աճէլէ էթմէյինիզ, 606 անճագ Նօ-
յեմպէրտէ հազըր օլաճագ տըր,» տէյիւ ի՛լան էյ-
լէտի։ Պու սըրատա 606 հագգընտա տէնիլտիյի
գատար միւ՚էսսիր տէյիլ տիր, վէ եախօտ միւ՚էս-
սիր օլսա պիլէ ինսանտա տէլիլիք, քէօրլիւք վէ
եախօտ թէ՛էմմիւմ 'ալամէթլէրի կիպի պա՛զը 'ա-
րըզալար հուսուլէ կէթիրիյօր տէյիւ պա՛զը ի՛թի-
րազլար օլտու իսէ տէ; սուրէթ վէ մըգտարը իս-
թի՛մալը հագգընտա տահա կէնիշ մա՛լիւմաթլար
ալընճա, տօգթօրլար հիչ պիր ֆէնա նէթիճէլէրէ
թէսատիւֆ էթմէտիլէր։

606 պիր արսէնիք թուզու օլուպ, քիմեէվի

իսմի «Փարատեա մէտօտայօքսի արսէն—պէնզօլ
տայհայտրօ քլօրայտ» տըր։ Քէնտիսի պիր սարը-
ճա թօզ օլարագ, հավայա մա՛րուզ օլունճա
րէնկինի թէպտիլ էտէր, (եա՛նի օքսիտայզ օլուր։)
Պինա՛էն'ալէյհ հավասը ալընմըշ ուֆագ շիշէլէր ի-
չինտէ մուհաֆազա օլունըյօր։ Սուրէթ ի իսթի՛-
մալը իսէ (0.30) սանթիկրամտան (0.60) սանթիկրա-
մա գատար պիր մըգտար մաի պիր հալէ կէթիրի-
լիպ եա տօղրուտան գանա, եա 'ազալէլէր իչինէ
վէ եախօտ թահթ էլ ճիլտ շըրընկա էթմէք տիր։
Պա՛զէն շըրընկատան սօնրա պիր ազ աղըը հասըլ
օլույօր քի, պիր գաչ տագիգէ սօնրա զա՚իլ օլու-
յօր, պա՛զըլարընտա իսէ՝ շըրընկանըն եէրինտէ
պիրազ շիշլիք եա գաթըլըգ մէյտանա կէլիյօր վէ
եախօտ վիւճուտըն տէրէճէ ի հէրարէթի պիր տէ-
րէճէյէ գատար եիւքսէլիյօր, վէ եախօտ ճիլտ իւ-
զէրինտէ պա՛զը 'ալա՚իմ մէյտանա կէլիյօր. ֆագաթ
պունլարըն ճիւմլէսի տէ մուվագգաթ օլարագ պիր
գաչ կիւնտէն զա՚իլ օլույօրլար. շէօյլէ քի, նէ
կէօզլէրտէ, նէ պէօպրէքլէրտէ վէ նէ տէ մանզու-
մէ ի 'ասապիյէտէ հիչ պիր կէօնէ թէսէմմիւմ 'ալա՚ի-
մի միւշահէտէ օլունմայօր։ Եէթէր քի շըրընկա
էտիլէճէք օլան խասթա Փրօֆ. Էհրլիքին պէյանը-
նա կէօրէ, էվվէլճէ մու՛այէնէ օլունարագ, էսասէն
գալպինտէ. տիմաղընտա վէ սա՚իր ալաթ ը տա-
խիլիյէսինտէ հիչ պիր 'արըզէ կէօրիւլմէսին։

Պիր տէ շու սու՚ալ մէյտանա կէլմիշ տիր քի,
'աճէպա պու 606 պիր տէֆ՛ա շըրընկա օլունտըգ-
տան սօնրա տէֆ՛ օլան պու խասթալըգ, եա՛նի
սիֆիլիս պիր տահա հիւքմ է՞թմէյէճէք մի, կէրի
տէ՞օնմէյէճէք մի։ Պու սու՚ալ էհէմմիյէթլի իսէ
տէ, շու 606 պուլունալըտան պէրու կէչէն 4-5
այլար իչինտէ իշպու խասթալըղըն կէրի տէօնտիւ-
յիւ կէօրիւնմէմիշ տիր վէ տէօնմէյէճէյինէ տէ
չօգ իւմիտվարըզ։

ՏԷՆՎԸՐ

Չ.

Պունտան մա՛տա օ հէր թարաֆտան վասի՛ պիր
չայըրլըգ իլէ գուշատըլմըշ տըր։ Պու վասի՛ չայըրլըգ
իւզէրինտէ հէր թարաֆտա ֆըշգըրան ֆիսքիյէ սու-
լարընտա արասըքէստի օյնայան գավս ը գուզահլարը
կէօրմէք ինսան'ի կէօզլէր իչիւն նէ ճէլիլ վէ նէ
լաթիֆ տիրլէր։ Եա անըն կէճէ մէնզարէսի՞։ Պիւ-
թիւն կիւն զարֆընտա «Կիւզէլ Տէնվըր»ըն սինա-
լարը արասընտա 'ազամէթլի պիր գրալիչա կիպի
ճալիս օլան պու պիհէմթա պինա՝ ագշամ կէօլկէ-
էրի ուզանըպ գարանլըգ պաստըղընտա, էլէքթրիգ

նուրլարըյլէ թէնվիր օլունըրնճա, ուզագտան սէյր էտէն պիր ինսանա օ արթըգ նէր նիւզիւնտէ քեա. "ին պիր պինա կիպի տէյիլ տէ, իլլա սէմավաթտան ասըլմըշ ճէլիլ պիր գանտիլ կիպի կէօրիւնիւր. Փէնպէ, մավի վէ սարը րէնքլի նուր ըրմագլարը իսէ լաճէնգաթի՛ պիր սուրէթտէ պինանըն ալթուն գափլը գուպպէսինտէն աչագը ճէրէեան էթմէքտէ օլուրլար. Պարի պու նուր ըրմագլարընը պիր թօփլայան օլսա, անլէր պօշլուղա ագըպ թէլէֆ օլուրլար.

Տէնվըր վէ անըն տիլրուպա մէնզարէլէրի հագգընտա պէրրագ վէ մու՛այեէն պիր թէսավվուր էլտէ էթմէք մագսէտիյլէ պուրայա կէլմիշ օլան պիր եօլճուլու քէմալ ը մէմնունիյէթիլէ Կապիտօլըն էն եիւքսէք պալգօնիսինէ իրչատ էթմէք իսթէրիզ՝ վագըթ մէվսիմ ի պահարըն պիր սապահը տըր. Ուզագտա Տէնվըրըն ուֆուգլարընտա փէք ճիւզ"ի տիւման վէ պուլութ լէքէլէրի կէօրիւնիւր իսէ տէ, չէմս ի միւնիր կիտէրէք քէնտի թարիգինտէ եիւքսէլտիքճէ, զանն էտէրսին կէօրիւնմէզ պիր էլ օլ պուլութ վէ տիւման լէքէլէրինի պիր էյիճէ եըյգար, վէ հէր թարաֆտա պէրրագ մավի հավա հիւքմրան օլուր. Վէ չիմտի կէօզլէրինի գալտըրըր վ հէր թարաֆա պագ. 60 միւրէպպա՛ միլ վիւս՛աթընտա օլան պու չէհրին կիւզէլ մէնզարէլէրինի սէյր էթմէք արթըգ սէնին գուվվէ ի պասիրէնէ թէսլիմ վէ իհալէ օլունմըշ տըր. Պագ սօգագլարըն էնտամ վէ նէզաքէթինէ. Պագ աշաղըտա պուլունան 225,000 էհալի նէ՛ սիւքիւնէթ վէ նէ ինթիզամ իլէ իշլէյօրլար. Սէյր էթ պիր քէրրէ չու միւճահէտէ ի հայաթը. Պագ վէ ՚ամէլի սուրէթտէ եօյրէն. «Սէյիրթմէյէնէ էթմէք եօգ» հագիգաթընը. Թրամվայլար, օթօմօպիլլէր, հըփմօպիլլէր, մօթօր սայգըլլար, աթլար, արապալար վէ ինսանլար գօշույօրլար. Էն քիւչիւք չօճուգլար պիլէ սապահլայըն էրքէն ույանմըշ օլարագ էլլէրինտէքի գազէթալարը սաթմագ իչիւն «Փէ՛յփըր, փէ՛յփըր, փէ՛յփըր» տէյիւ նիտա էտէրէք սօգագտան սօգագա սէյիրտիյօրլար. Իխթիյարլար տա սէյիրտիյօրլար, ՚էօմրիւն սօն կիւնէշի պաթմա գատար իշլէյօրլար, վէ էրթէսի կիւն կիտիպ քէնտի մէզարլարընա կիրիյօրլար. Իշթէ իշլէմէքտէն խաֆվ էտէն տիյարըմըզ ատէմլէրի իչիւն նէ՛ ՚ամէլի վէ նէ՛ գըյմէթլի պիր տէրս.

Պիրազ տահա իլէրիյէ պագտըգըմըզտա, Երիցականլարըն մէրքէզի քիլիսէսի, պիրազ էօթէտէ Մէթօտականլարըն «Թրինիթի Թէմփըլ» թէսմիյէ օլունան քիլիսէսինին պօշլուղը եարըպ եիւքսէլէն սիվրի գուլէսի, պիր ատըմ տահա իլէրիտէ «Պըրաուն Փէլէյս հօթէլի, անտէն էօթէտէ «Մէճրօթիք» թէսմիյէ օլունան պինա, վէ տահա էօթէտէ իսէ 18 չմէնտրֆէր խաթթընըն նէքտիկլէրինէ գավուշտըգը մահալտէ ինչա օլունմըշ օլան «Եունիըն Սթէյշըն» նամ պինալար, իսթէր իսթէմէզ նազարը տիգգաթըմըզը քէնտի իւզէրլէրինէ տա՛վէթ էտէրլէր.

Տէնվըր հագգընտա եազար իքէն, միւնասիպ օլուր Գայա տագլարընըն սէվիմլի մէնզարէլէրի հագգընտա գարիյուն ը քիրամա պիր մըգտար մա՛լիւմաթ վէրմէք. Հէր սէնէ Եվրօփանըն միւթէնէվվի՛ տիյարլարընտան պուրայա կէլէն պինլէրճէ զիյարէթճիլէր Գայա տագլարընըն պու տիլրուպա մէնզարէլէրինէ օ գատար գափըլըյօրլար քի, Գօլօրատօ էյալէթինի Ամէրիգանըն Իսվիչէրասը թէսմիյէ էտիյօրլար. Ամէրիգալըլար իսէ պու ՚իսմտէն փէք մէմնուն գալմայարագ, Իսվիչէրայը Եվրօփանըն Գօլօրատօսը թէսմիյէ էտիյօրլար. Ի՛թիգատըմըզճա, հէր իքիսի տախի հագիգաթ տըր. Ինքեար օլունմազ պիր էմր ի վագը տըր քի, օլ էպէտի մի՛մար չու վասի՛ տիւնեա էվիմիզի թէչքիլ էտէր իքէն, պու իքի տիյարլարա տախի քէնտի հիսսէլէրինէ տիւշէնտէն չօգ զիյատէ ՚ազամէթ վէ ճէլալ պախչ էյլէմիշ տիր. Ֆիլհագիգա «Միւլուքեանէ տարպէնտ,» «Իլահ՚լար պաղչէսի,» «Այտահօ վէ Գօլօրատօ փունարլարը,» «Կլէնվատօ վէ Էլտօրատօ» «Փայք վէ Մըգւէլըն» զիրվէլէրի, Գայա տագլարընըն էն ճէլիլ մէնզարէլէրինի թէչքիլ էտիյօրլար. Միւլուքեանէ տարպէնտի նըսֆ իւլ լէյլտէ գամէրին նուրընտա սէյր էտիպ տէ գօրգու վէ հայրէթ մէմզուճը օլան վասֆ օլունմազ պիր հիսսիյաթ իլէ մէմլու օլմամագ հիչ միւմքի՞ն մի տիր. Օրատա թապի՛աթըն Պանի վէ Խալիգի ինսանա տահա զիյատէ եագըն կէլիյօր. Էնհար անըն էզէլի Էօճ՞ըմլարընը թէրէննիւմ էտիյօրլար. Օ էֆլաքա սէտտ չէքէն գայալար իսէ պիր ան իչիւն քէնտի ՚ազամէթ էլպիսէլէրինտէն սօյունմուշ օլարագ սէմայը վէ զէմինի քէնտի էօլչիւմէզ ՚իլմի իլէ խալգ էտէն օլ Զաթ ը Զուլճէլալըն հուզուրընտա ՚ազիմ պիր թէվազու՛ իլէ պաշլարընը էյիյօրլար.

Պիրազ տահա իլէրի պագ, Գայա տագլարընըն կէօքսիւնիւ ՚ատէթա մավի թօփլուլար կիպի թէզեին էտէն սաքին կէօլլէրի սէյր էյլէ. Անլէր հէր թարաֆտան միւրթէֆի՛ գայալար իլէ իհաթա օլունտըգլարընտան, անլէրին սաթհըընըն սէլամէթի էսէն չէտիտ րիւզկեարլար վասըթասըյլա նատիրէն իխլալ օլունուր. Կիւնտիւզ վագթընտա պու սաքին կէօլլէրին կէօքսիւնտէ պէրրագ մավի սէմանըն

վէ անտէ ու չուչմագտա օլան միւրղանըն ֆօթօկ-րաֆիալարընը սէյր էթմէք . . . ; կէճէ կէլտիյինտէ արթըգ օլ կիւնտիւզ վագթընըն ֆօթօկրաֆ լէվ հասը տէյիշիլմիշ օլուր. Միւրղան կիթմիշ օլուր, վէ անլէրին եէրինէ սէմանըն չիչէքլէրի օլան եըլտըզլար կէլիրլէր:

Պիր աղըմ տահա: Հէր թարաֆա եիւզլէրճէ այազ թէվէսսիւ' էտէն գատիֆէ միսալի եումշագ թապագ'ի չայըրլըգլարա պագ: Պու չայըրլըգլար իւզէրինէ եիւքսէք ուչրումլարտան տէօքիւլէն պէրրագ սուլարը սէյր էյլէ: Սուլար չայըրլըգլար իչինէ կիրտիքլէրինտէ պիւսպիւթիւն ղա"իպ օլուրլար, վէ սէն արթըգ անլէրի պիր տահա կէօրմէյէճէքսին տէյիւ էնտիշէ էտէրսին: Վէ լաքին աշաղըտա չայըրլըգլարըն խիթամ պուլտուգլարը պիր մահալտէ անլէր թէքրարէն կէօրիւնիւրլէր, վէ զանն էտէրսին սէնին եիւզիւնէ թէպէսսիւմ էտէրճէսինէ եինէ քէնտի ճէրէյանլարընտա տէվամ էտէրլէր:

Պիր տէ պու սէլամէթ չայըրլըգլարը իւզէրինտէ սըչրամագտա վէ էօթէ պէրի գօշուշմագտա օլան էնտամլը ճէրեանլարըն վէ սէվիմլի թավշանլարըն խարիգ իւլ 'ատէ պիր սիւր'աթլէ սէյիրթմէքտէ օլտըգլարընը կէօրիւրսիւն: 'Աճէպա նի՞չիւն: Նէ՞ տիր պու թէլաշըն սէպէպի: Զիրա պու պիսուչ հայվանճըգլարըն հայաթը Գայա տաղլարընըն վուհուշի թարաֆընտան թէհտիտ օլունույօր: 'Էօմրի ինսանի իչիւն կիւզէլ պիր միւշաւէհէթ եօ՞գ մը տըր պուրատա: Կէօյէրճին միսալի փագ վէ լէքէսիզ օլան ատէմլէրին զալիմ ճանվէրլէր թարաֆընտան էօլիւմ աղըըլարը չէքմէսինէ 'ազիմ պիր միսալ տէյի՞լ մի տիր պու: Հէր Ցօվսէփին արգասընտա պիր Պետափրէս, հէր Մուրթքէնին արգասընտա պիր Համան վէ հէր Եղիանըն արգասընտա պիր փա՞իշէ Ցեզաբէլ եօ՞գ մը տըր: Վէ լաքին Ցօվսէփի Պետափրէսին խանէսինտէն գալտըրան. Համանը Մուրթքէ իչիւն եափտըրմըշ օլտըղը տար աղաճընա ասըրան, վէ Ցեզաբէլին օղլունըն լաշէսինի Նամն Ցեզրայէլի սալըհ Նաբովթըն գանընըն տէօքիւլտիւյիւ թարլայա աթտըրան օլ «միւնթագիմ» Զաթ ը Զուլճէլալա՛ չիմտի վէ էպէտիյյէն էնճամ պիլմէզ տէհրլէրինտէ իլ էլ էպէտ համտ վէ մէճտ օլսուն:

Տէնվըր՝ քիլիսէլէր վէ թա'լիմ ու թէրպիյէ նօգթա ի նազարընտան տախի միւթէրագգը պիր շէհր օլմուշ տըր: Էլեէվմ Տէնվըրտա մէվճուտ օլան քիլիսէլէրին 'ատէտի 196 օլուպ, պունլարտան 45ի Մեթոտականլարա, 21ի Երիցականլարա, 19ը Եպիսկոպոսականլարա, 18ի Մկրտականլարա վէ 16սը տախի Ժողովականլարա, պագըլարը իսէ, սա"իր մէզհէպի ֆըրգալարա 'ա"իտ տիր: Քէզա տէրունի շէհրտէ 60 մէքեաթիպ ի 'ումումիյէ, 4 մէքեաթիպ ի 'ալիյէ վէ պիր տէ մէքթէպ ի սէնայի' մէվճուտ օլուպ, անտէ թէ'ալլիւմ էտէն շակիրտանըն 'ատէտի 38.840ա պալիղ օլույօր: Պու մէքթէպլէրտէ իսթիխտամ օլունան մու'ալլիմլէրին 'ատէտի 1.000տէն պիր աղ զիյատէճէ օլուպ. հէր պիր մու'ալլիմէ վասաթ հիսապլէ սէնէվի 750 տալէր մա'աշ վէրիլիյօր: Տէնվըր տարիւլֆիւնունը իսմ'իլէ մա'րուֆ օլան տարիւլֆիւնուն շէհրին 8 միլ ճէնուպ ի շարգընտա Եունիվըրսիթի Փարք թէսմիյէ օլունան պիր մահալտէ քեա'ին օլուպ, Ամէրիգանըն զարպի գըսմընտա թա'լիմ ու թէրպիյէնին թէվէսսիւ'ի էմրինտէ փէք մուֆիտ վէ գըյմէթլի միւ"էսսէսաթտան պիրի օլմուշ տըր: Իշպու տարիւլֆիւնուն 1864տէ թէ"սիս օլունմըշ օլուպ, օ զէմանտան պէրու անտէն միւնթիհի օլան էֆէնտի վէ հանըմլարըն 'ատէտի 2,000է եագլաշմըշ տըր: Տարիւլ ֆիւնունըն շէհրին գալպկեահընտա տախի շու'պէլէրի օլուպ, պէհէր սէնէ եէնի պինալար վէ մուգթէտիր մու'ալլիմլէր տախի 'իլավէ օլունմագտա տըր:

Էննիհայէ իշթէ եաըըմ 'ասր զարֆընտա սանքի հէր տա"իրէտէ խէգատտիւմ էթմիշ օլան պիր շէհր մէտէնիյէթին հէր նէվ' իմթիյազ վէ պէրէքէթինի կէօնէնէն պիր պէլտէ: Վէ լաքին պուրասը պիզիմ իչիւն պիր էճնէպի տիյար, պէլի, Պապէլ նէհրլէրի տիր: Օրատա օթուրտուղըմըզտա պիզ տախի գատիմ Իսրայէլիլէր կիպի թանպուրլարըմըզը աղաճլար իւզէրինէ ասարագ, տէրունի հիւզնիւմիւզտէն նաշի պաշլարըմըզը էյիյօրըզ: Երուսաղէմի — վաթանըմըզը — թէզէքքիւր էտիյօրըզ: Պու տիյարըն ա'լա շէյլէրինի կէօնէնիր իքէն, նասըլ իսէ, տիյարըմըզը ֆէրամուշ էտէմէյօրըզ: Հէման պիզ տախի էմնիյէթ վէ սէլամէթի'միզ իչիւն հուըրիյէթի էֆքեար 'ալէմինտէ թէրագգը էտէպիլմէքլիյիմիզ իչիւն 'ալի աէրէճէտէն միւ"էսսէսաթ ը 'իլմիյէ, տարիւլֆիւնունլար վէ վասի' քիւթիւպխանէլէր, ինսանա եագըշըր սուրէթտէ եէմէք վէ կիյմէք իչիւն պիր վասի' թիճարէթ 'ալէմի, իչինտէ պօլունա իսթիրահաթ էթմէմիզ իչիւն ասուտէ մէսքէնլէր, թէմիզ սուլար իչմէք իչիւն իմպիքտէն կէլմիշ վասի' սու մախզէնլէրի, կիւնիւն աղըր իշլէրինտէն ազատ օլտուգտան սօնրա եէնիտէն իհեա օլունմամըզ իչիւն կիւզէլ միլլէթ պաղչէլէրի, այագլարըմըզը եօրղունլըգտան վէ տիքէնլէրտէն

մուհաֆազա էթմէք իչիւն Թրէնլէր վէ էլէքթրիգ արապալ"րը, տիւնեանըն հէր գըօշէնտա վուգու՛ պուլան վագը՛ալարտան հէման կիւնտէ պի՛զի խապէրտար գըլան ճէվմի ղազէթալար։ Շու իչինտէ եաշայըղըմըզ 'ալէմի, պիր տէ սէմավաթըն իրթիֆա՛լարընտան սէյր էթմէք իւզրէ պիր Թագըմ ուչան մաքինալար, օտամըզտա օթուրարագ պիզտէն ուզագտա պուլունան սէվկիլիլէրիմիզ իլէ գօնուշմագ իչիւն գըյմէթլի Թէլէֆօնլար, հուրրիյէթին մէնպա՛ը վէ մուճիտի օլան Ալլահա եէքտիլ վէ եէք զէպան համտ էթմէք իւզրէ վա՛՛ վէ մութանթան հէյքէլլէր վէ հա՛թթա թէսլիմ-ի րուհ էտիպ, պու տիւնեատան կիթտիքտէն սօնրա, իչինտէ րահաթ րահաթ ույումամըզ իչիւն կիւզէլ սանէմլէր վէ նէվանէվ րա"ի՛ասար չիչէքլէր իլէ Թէզեին օլունմըշ սաքին վէ ասուտէ մէզարիսթանլար իսթէյօրըզ։ Իշթէ պիզ տիյարըմըզ իչիւն պէօյլէ մէտ՛ուտ վէ միւպարէք պիր էյամա մունթազըր ըզ. Անճագ օլ էյամ նէ՛ զէման կէլէճէք։

ԽՈՒՍՈՒՖԻ

ՏԱԽԻԼԻ ԹԷՊՇԻՐ Ի ՊԷՇԱՐԷԹ (*)

Էկէր Ինճիլի Շէրիֆտէ տօղրուտան Քրիստոս էֆէնտիմիզ Թարաֆընտան վէրիլմիշ պիր էմր՝ քիլիսէյէ պօրճ մագամընտա էքիտէն էմր օլունմըշ պիր Թէնպիհ, վէ 'ամէլ վէ միսալիլէ կէօսթէրիլմիշ պիր խըզմէթ վար իսէ օ տախի Թէպշիր ի պէշարէթ խըզմէթի տիր։ Մատթ. 28. 18—20. «Սէմատա վէ զէ՛մինտէ ճիւմլէ հիւքիւմէթ պանա վէրիլտի. իմտի կիտինիզ, ճիւմլէ միլլէթլէրի շակիրտ գըլընըզ, վէ անլէրի Փէտէր վէ Իպն վէ րուհ իւլ Գուտսըն իսմինէ վաֆթիզ էտինիզ..., վէ իշթէ տիւնեանըն նիհայէթինէ տէկին պէն տա"իմ էլ էվգաթ սիզին իլէ պէրապէր իմ։» Էֆէնտիմիզին սօն սէօզլէրի, սօն վասիյէթլէրի տիր պու քէնտի քիլիսէսինէ. Մար. 16. 20. «Անլէր տախի չըգըպ հէր եէրտէ վա՛զ էտէրլէր իտի, Րապպ տախի անլէր իլէ 'ամիլ օլուպ պէրապէր պուլունան 'ալամէթլէր վասըթասըյլէ քէլա՛մը իսպաթ էտէր իտի։» Օլ էմրին իճրա"աթը տըր րէսուլլար Թարաֆընտան. վէ պիւթիւն 'Ամալը Րուսուլ քիթապը եինէ օլ էմրին 'ամէլի ինֆազը տըր։

2. Տիմ. 4. 5—6. «Ամմա սէն հէր շէյտէ ույանըգ տուր. մէշագգաթա թէհամմիւլ էյլէ. միւպէշշիր իշինի իճրա էյլէ, զիրա պէն արթըգ գուրպան կիպի Թագտիմ օլունմագ իւզրէ օլուպ ինթիգալիմին վագթը կէլմիշ տիր։» Պու տա թէսլիմի րուհ էթմէքտէ օլան Ինճիլի պիր ճիհանկիրին ֆէթհ օլունաճագ տիյարլար հագգընտա քէնտի րուհանի էվլատընա, խալէֆլէրինէ, պիզէ թէսլիմ էթտիյի խըզմէթ, էմանէթի տիր, քի պրագտըղը նօգթատան իշէ տէվամ էտէլիմ.

Ա. Տախլիլ Թէպշիրէ պէշարէթին էհէմմիյէթի. Շու հալտէ պէշարէթ վագ օլունմալը տըր. չիւնքի օ հէմ Մէսիհի հէմ տէ րէսուլի պիր վասիյէթ տիր պիզէ։ Պէշարէթ վա՛գ օլունմալը տըր, չիւնքի տինի հագիգինին Թապի՛աթընըն մաթլուպը տըր, պէշարէթ թէպշիր օլունմալը, զիրա օ Թաթլը մէսէրրէթպախշ պիր խապէր. պիր միւժտէ սիր ինսանլարա — Ալլահ Քրիստոստա 'աֆվ էթմիշ տիր ինսան ճինսինէ պէշարէթ ի՛լան օլունմալը, զիրա օ էաքիմէզ պիր խապէր, էն մուհիմմ հայաթի պիր խապէր տիր էպէտի էօլիւմէ, հէլաքա հիւքմ օլունմըշ ճինսիմիզ իչիւն. Ինսանիյէթ պու խապէրէ միւհթաճ տըր. Պէշարէթ իճրա օլունմալը տըր, զիրա օ իլահի պիր իշ, վէ պէլքի մէլէքլէրին պիլէ ղըպթէ վէ հասրէթ իլէ արզուլատըղը պիր խըզմէթ Ալլահ Թարաֆընտան կիւնահքեարլարա էշիւրւք իմթիյազը տըր։

Վէ էկէր Ինճիլին պու իլահի գըյմէթլի էաքիմէզ միւժտէլէրինի տիւնեանըն ուճլարընա գատար կէօթիւրմէք քիլիսէնին վազիֆէսի իսէ, անը քէնտի տա"իրէ ու տիյարըմըզըն սօն հուտուտլարընա գատար կէօթիւրմէք նէ գատար զիյատէ քիլիսէլէրիմիզին ճէլիլ վազիֆէլէրի տիր։ Էկէր «Եէհուտիլէրէ վէ Թա"իֆէլէրէ, Եունանիլէրէ վէ Պարպարլարա պօրճլու» իսէք, նէ գատար զիյատէ տիյարըմըզտա պուլունան Եէհուտի, Րում, Էրմէնի վէ սա"իր միլլէթլէրէ պօրճլույըզ։ Էկէր պիւթիւն տիւնեանըն խէլասընա մէս"ուլ վէ չալըշմագա տա՛վէթլի իսէք, նէ գատար զիյատէ Թապի՛ի վէ մանթըգի օլարագ իլէ քէնտի տիյար ու վաթանըմըզըն խէլասը էմրի իչիւն մէս"ուլ ըզ։

Տախլիլ թէպշիր ի պէշարէթին էհէմմիյէթ ու էլզէմիյէթի խուսուսընտա ուզուն պահսա հաճէթ եօգ տըր, էկէր

1 Էպէտի էօլիւմէզ ճանլարըն գըյմէթինի Թագտիր էթմէյի Քրիստոս էֆէնտիմիզտէն էօյրէնմիշ իսէք։ Ա՛հ պիր Թէք ճանըն գըյմէթի. ճան ճէվհէրինին տէյէրի նէ՛ պէօյիւք, նէ՛ աղըր տըր Մէլա"իքեարըմըզըն 'ինտինտէ. Իպն իւլ ինսան զայ՛ օլ-

* Թապ' ու նէշրի իչիւն մէրքէզի իթթիհատ մէճլիսինին արզու վէ գարարը մուճէպինճէ։

մուշը արամագա վէ գուրթարմագա կէլտի, գանընը անըն ուղուրընա տէօքտիւ իսէ, քիլիսէնին տախի պաշ չօպանընըն էօրնէյինէ իմթիսալէն քէնտի քէսէսինի տէօքմէսի, վէ հէր նէվ՛ ֆէտաքեարլըգլարա գալգըշմասը չօգ պիր չէյ տէյիլ տիր ելպէթթէ ։

2. Քիլիսէլերիմիզ տախիլի թէպշիրի պէշարէթէ ույանմալը, վազիֆէլէրինի իքի գաթ իֆա էթմէլի տիրլէր, զիրա պու կիւնլէրտէ ինթիյաճ իքի գաթլանմըշ տըր. տիյարըմըզտա գաթէն մէվճուտ օլան ախլագի միւսիպէթլէր իւզէրինէ մալփէրէսթլիք, մատտիյունլըգ, տինէ տօղրու հիւրմէթսիզլիք, իլհամը իլահի վէ 'ագա՛իտի տինիյէ հագգընտա չիւպհէլէր, ղարպի տինսիզլիյին ագընթըլարը տիյարըմըզա իսթիլա էթմէքտէ, վէ անլէրին մուզիրր թօխումլարը տէօրթ թարաֆա սիրայէթ էթմէքտէ տիր. հէմ էն զիյատէ աճընաճագ նօգթա շուրասը տըր քի պու մուսիպէթլէր էն զիյատէ միւսթագպէլիմիզին իւմիտ քէօշէլէրի օլան նէվճիվանլար իւզէրինէ հիւճում էթմէքտէ տիրլէր ։ Ջա.ըշգան 'ագիլ պաղչէվան միսիլլու մա՛նէվի պաղչէմիզտէ թիւրէմէքտէ օլան չու միւհլիք եապանի օթլարըն քէօքլիւնտէն տէֆ՛ ու մահվընա չալըշալըմ։ Թարիֆէլիր իչիւն ագսայը չարգա կիթմէյէ հաճէթ եօգ, արամըզտա ճէսիմ պիր թա՛իֆէլիք վար, փութփէրէսթլէրէ վա՛զ էթմէք իչիւն Ջինէ, Հինտիսթանա վէ սա՛իրէյէ կիթմէյէլիմ, տիյարըմըզտա մա՛նէվի փութփէրէսթլիք վէ փութփէրէսթլէր ղայէթ չօգ տըր ։ Տինսիզլիք արամազ իչիւն Եվրօփայա կիթմէյէլիմ, չիւնքի անըն նէվ՛լէրինէ րասթ կէլմէքտէ իզ հէր կիւն ։ Պիզիմ իչիմիզ չիմտիքի հալ պուրատա տըր, էկէր չէյթան թէվապի՛ի իլէ քէօթիւ իչիւն իքի իշլէյօր իսէ, Րապպըն քիլիսէսի րուհլէ փիւր սիլահ օլարագ նի՛չիւն անըն օնա միսլի իշլէմէսին ։

3. Տախիլի թէպշիրի պէշարէթ համիյէթին մաթլուպը տըր. վէ պիր հագիգի Խրիսթիյանտան զիյատէ համիյէթլի, անտէն զիյատէ ճիտտի պիր միլլէթփէրվէր քի՞մ օլապիլիր։ Իմտի էկէր պիզ Խրիսթիյան իսէք վէ վաթանըմըզը սէվէր իսէք, Ինճիլին հայաթպախշ էսասլարընը հէր քէօշէսինէ նէշր ու ի՛լան էթմէյէ նէ՛ գատար պօրճլըյըզ ։ Իշթէ միւթէնէվվի՛ հօ–ռ–հյա–բե–նլար քէնտի ֆիքիրլէլէրինէ մուվաֆըգ թէրթիպ էտիլմիշ փլանլարա կէօրէ պու տիյարըն իսլահը հալի իչիւն էյի եա քէօթիւ չալըշմագտա տըրլար ։ Քիլիսէ տախի քէնտի հօ–ռ–հյա–բե–նը իլէ չալըշմալը տըր։ Հալպու քի պիզ պիլիրիզ վէ միլլէթլէր թարիխի իլէ իսպաթ էտէպիլիրիզ քի պու տիյարըն հագիգի իսլահը հա- լի . տա՛վասը, չարէսի անճագ Խրիսթիյանլըղըն տիրի էսասլարը վէ իլահի տիւսթուրլէրի իլէ օլապիլիր։ Իմտի նէ՛ գատար զիյատէ օլ տիւսթուրլէրին ինթիշարընա սա՛յ ու իգտամ էթմէլիյիզ։

4. Տախիլի թէպշիր ի պէշարէթ պիզէ պօրճ տըր, զիրա օ իգթիտարըմըզ թահթընտա օլան պիր իշ տիր։ Խարիճի րէսալէթլէր աչմագ իչիւն ի՛թիպարլար կէօսթէրիլէ պիլիր վէ պէլքի հագգը տախի սայըլըր ։ Անըն իչիւն նէ ագչէ, նէ ատէմ, նէ տէ ախէր սուհուլէթլէրիմիզ վար չիմտի ։ Ֆագաթ տախիլի պէշարէթ իչիւն նէ՞ իթիրազ, նէ 'էօզր, նէ՞ հագգը պիր սէպէպ կէօսթէրէպիլիրիզ, վազիֆէսիզլիք, թէնպէլլիք վէ նէֆսփէրէսթլիքտէն մա՛տա ։ Պու իշի պիզ էտէպիլիրիզ, էկէր էթմէք իսթէր իսէք ։ Իշլէմէյի պիլտիյիմիզ պիր խայըր իճրա էթմէզ իսէք, օ պիզէ կիւնահ օլմա՞զ մը ։

5. Քիլիսէլերիմիզ տախիլի թէպշիր ի պէշարէթէ էհէմմիյէթ վէ թագվիյէթ վէրմէլի տիրլէր, չիւնքի պաշգա րէսալէթլէրին քէօքիւ, պիտայէթ ու մէտխէլի տիր պու ։ Քրիստոս էֆէնտիմիզ պէօյլէ, եա՛նի էվվէլա քէնտի միլլէթի Եէհուտիլէր իչինտէ պաշլամըշ տըր ։ Օն իքիլէրի վէ եէթմիշլէրի կէօնտէրտի իսէ, էվվէլա պէնի Իսրայէլին զա՛յ՛ օլմուշ գօյունլարընը արամագա կէօնտէրտի ։ Մատթ. 10.15 Վէ սօնրա սա՛իրէյի թէվսի էտէրէք, «Կիտինիզ պուտտան սօնրա պիւթիւն տիւնեայա պէշարէթի վա՛զ էյլէյինիզ.» տէյիւ իրսալ էյլէտի։ Հաքէզա չակիրտլէր Ա՛մալ ը Րուսուլտա կէօրիւյօրըզ էվվէլա Երուսաղէմ իլէ ճիվարլարընտա վա՛զ էթտիլէր, վէ սօնրա սա՛իրէյի կէնիշլէտէրէք Ասիայը Սուրայա, Եվրօփայա վէ թէտրիճէն պիւթիւն մա՛լիւմ օլան տիւնեայա կիթտիլէր ։

Հէման չիմտի խարիճի րէսալէթլէր իլէ մէշհուր օլան, իշճիլէր, քիթապլար, փարալար վէ չիրքէթլէր իլէ չալըշան ղարպի գուվվէթլի քիլիսէլէրին թարիխի տախի կէօսթէրիր քի անլէր իշէ էվվէլա տախիլի պէշարէթ իլէ պաշլամըշ տըրլար ։ Իմտի էկէր Թիւրքիա քիլիսէլէրինին տախի էճնէպի տիյարլարա միսիօնէրլէր կէօնտէրէճէքլէրի վագըթ կէլէճէք իսէ, չիմտի քէնտի միլլէթի արասընա միւպէշշիր կէօնտէրմէլի տիրլէր ։ Էկէր Ջինէ, Հինտիսթանա փարա կէօնտէրէճէքլէր իսէ չիմտի քէնտի սա՛իրէսինէ վէրմէյի էօյրէնմէլի տիրլէր ։ Լաքին էկէր պու ֆէտաքեարլըղա րագպի տէյիլլէր իսէ, խարիճի րէսալէթտէն հիսսէլէրի օլաճագընա սա՛յա իւմիտ թաշըմասընլար ։

6. Տախիլի թէպշիր ի պէշարէթ պիզէ չօգ լա-

զըմ տըր, չիւնքի պիննէֆս քէնտի քիլիսէլէրիմիզին ույանըգ, տիրի թէմիզ սագլանըլմասընա, վէ քէսպ ի գուվվէթ էթմէլէրինէ չարէ ի նաֆըզ օլաճագ տըր:

Վիւճուտումըզին նիզամը պունու իսպաթ էտէր: Պիր թարաֆտան ալմագ տիկէր թարաֆտան սարֆ էթմէք իլէ վիւճուտ պէսլէնիր վէ տիրիլիք վէ հայաթընը սագլայա պիլիր: Թապի՛աթ նիզամը պունը կէօսթէրիր, տուրղուն իչէմէզ կէօլլէր չիւրիւքլիւք խաթաղը վէ պաթաղը օլմագտա տըրլար: Ճօլիւ տէնիզին իչինէ տիրի Յորդանանըն սուլարը պիլէ տա՛իմա ագսա, եինէ ճօլիւ տիր ճօլիւ: Թիճարէթ 'ալէմի պունա շէհատէթ էտիյօր: «Իշ ու իշ էտէրէք», հարէքէթ իլէ պէրէքէթ, գազանճ մէյտանա կէլմէքտէ տիր: Քիլիսէ թարիխի, տինլէր թարիխի պունու թաստիգ էթմէքտէ տիրլէր, տինիմիզին ասըլ րուհու րէսուլի տիր՝ «րուհ վէ կէլին կէլ տիրլէր վէ հէր իշիտէն կէլ տէսին:»

Անդրէաս պիրատէրի Պետրոսա կէլ տէտի. Փիլիպպոս Նաթանայէլէ կէլ վէ կէօր տէտի. Սամարիալը գարը Քրիստոսա շակիրտ օլտըգտան սօնրա տէսթիյի պրագըպ հէմշէհրիլէրինէ վարըպ կէլինիզ կէօրիւնիւզ տէտի: Տիւնեանըն ղայրի միւլհէմ տինլէրի իչիւն պիլէ պու նիզամ ճարի օլմուշ տըր: O տինլէր քի միսիօնէրլիք տինի օլմուշլար տըր, տիրի վէ արթմագտա պուլունմըշլար. եօգսա մահվ օլմուշլար տըր: Գուլլանըլմայան սարֆ օլունմայան մատտի մա՛նէվի գուվվէթլէր մահվ օլուր: Պէշարէթտէն էյինի չէքմիշ պիր քիլիսէ, պիր ճէմ'իյէթ րուհանի տիրիլիքտէ թէտէննի էտէր՝ Թէշէքքի օլունույօր քի քիլէսէլէրէ էսքի գուվվէթ վէ տինճլիք եօգ տըր: Պունա էփէյի սէպէպլէր կէօսթէրիլէ պիլիրսէ տէ, էն պէօյիւյիւ տինին նէշրի իչիւն էսքի ղայրէթի թէրք էթմիշլէրի տիր: Հէլէ թէպշիր ի պէշարէթէ կէրմի իլէ չալըշալըմ, պագ հալլէր նասըլ թէպէտտիւլ էտէճէք տիր: «Վէրմէք ալմագտան էյի տիր» տէյիւ Քրիստոս էֆէնտիմիզին քէլամը պու խուսուստա տախի հագգըլը տըր: Վէրէն եէրէ պէրէքէթ, թազէլիք տիրիլիք կէլէճէք տիր:

Իմտի ույանալըմ էյ տօսթլար, վազիֆէլէրիմիզէ ույանալըմ: Էրմէնի քիլիսէսի թարիխինտէ կէօրիւրիւզ քի պէշինճի տէհրտէ տէյիլ եալընըզ տախիլի իլլա խարիճի պէշարէթ իչիւն տախի արամըզտա րէսուլլէր, միւպէշշիրլէր էթրաֆընտաքի գավմլարա, Վիրք, Աղուանք վէ սա՛իրէյէ կէօնտէրիլմիշ տիր, հա՛նըյա օլ ղայրէթ, հա՛նըյա օլ տույղու, օլ գուվվէթ չու միւնէվվէր 'ասրտա, չու գատար ինթիյաճ ու իգթիզա վար իքէն, չու գատար 'իլմ, պիլկի վէ չարէլէր տախի վար իքէն, չու մուգատտէս իշտէն նի՞չիւն իմթինա՛ էտէլիմ: Կէվշէք տուրալըմ, պու մուգատտէս պիր իշ տիր, Խէլասքեարըմըզըն զըյմէթլի զիքր ու վասիյէթի տիր, թաթըլ միւժտէ խապէրի տիր: Միլլէթլէր վէ ֆէրտլէր իչիւն հայաթ վէ մէմաթ մէսէ՛լէսի տիր, հէմ իքի գաթ ֆայտէլի պիր խըտմէթ տիր կէօթիւրէն վէ գապուլ էտէն իչիւն: Մէզ. 126.5 «Կէօզ եաշլարը իլէ էքէնլէր մէսէրրէթլէ պիչէճէքլէր...:»

'ԻՆԱՅԷԹԻՆ ՃԷՎԱՊԸ

(Մէ-Բէրթէմ Կարապետ Բէշիշեան)

Թարիգիմ գարանլըգ տըր էյ փէտէր,
Պուլութլար էթրաֆըմ իհաթէ էտէր.
Շաշըրտըմ, գօրգույօրըմ, Ֆութ էլիմտէն,
Կէօթիւր գուլունւ վաթանա սէլիմէն:

Օղլում մէ՞յուս օլմա, Նուր տօղար թէքրար,
Տա՛իմա պիլմէզսի՞ն Փէտէր նէ եափար.
Ամմա պիլ քի սէվիպ թութարըմ էլին,
Կէօթիւրիւրիւմ վաթանա սէնի էմին:

Կիւն զէվալ պուլտու կիճէ կէլիրսէ,
Իմանըզ րուհում էտէր վէսվէսէ,
Փէտէր ինտա էյլէ թութարագ էլիմ,
Թարիգ ի Նուրա իրշատ էթ սէլիմ:

Օղլում գօրգմա կիճէնին հիւքմիւ եօգ,
Պանա եագըն օլ, օլսա տա գօրգուն չօգ,
Թութարըմ էլին, անլէր օլուր զա՛իլ,
Օլուրսուն հայաթ վէ Նուրա նա՛իլ:

Եօլում ուզուն վէ չէթին տիր Փէտէր,
Ճանըմ սօն րահաթընա հասրէթ չէքէր,
Կէչէր իքէն պու միհնէթ տէրէսինտէն,
Իհտա էթ պէնի թութուպ էլիմտէն:

Օղլում չէքմա էթմէ, չէթին սէ տէ եօլ
Խայրըն իչիւն տիր սէն ֆէրահ օլ.
Պիլէճէքսին քի թութմուշըմ էլին.
Զըգտըղընտա սէմայա, պիթսէ 'էօմրիւն:

Փէտէր եօլում սարփ տըր, զալիմ տիքէն
Այագլարըմըն գանըն ագըտըր իքէն,
«Խիւրիւ» տէյէն էմրինէ էտէրիմ թա'աթ,
Պէս թութ էլիմ կէօթիւր կէօյէ րահաթ:

Օղլում պիլիրիմ վազա'ա եօլ սարփ տըր ,
Ամմա օ սէմավի բահաթա վարըր ,
Հէմ էնճամընտա թութարագ էլին ,
Կէօթիւրիւր ճէննէթէ սէնի տէլիլին ։

Փէտէր կիւճլիւք չօգ տըր թէհլիքէլէր ,
Վէ տիւշմէնլէր գուլուն իսթիլա էտէր ,
Կիտէմէմ ա'հ նէ տէ տուրմագ իսթէրիմ .
Եափըշ էլիմէ սէն կէօթիւր Փէտէրիմ ։

Գօրգմա պըրագ օլսա 'էօմրիւնտէ կիւճլիւք ,
Պիլ քի պէն պիլէնճէ էտէրիմ սիւլիւք .
Գուրթարըր ըմ խասիմլէրինտէն սէնի ,
Վէ ալըրըմ կէօյէ թութարագ էլինի ։

Փէտէր էօյլէ կիւճ խաչլար թաշըտըմ
Քի սըգլէթինտէն պայըլտը ճանըմ ,
Գուրթար պունտան պէնի թութուպ էլիմտէն ,
Գօ պաշըմա սալահըն թաճըն էպէտէն ։

Խաչըն աղըր օլուր ամմա պիր զաթ
Թաշըտը պիր խաչ տահա աղըր պին գաթ ,
Անըն ուղրունա սէն տէ թաշը խաչ ,
Քի ալասըն էնճամ Փէտէրտէն պիր թաճ ։

ՄՈՒՀԹԷՐԷՄ ԱՃԷՆԹԱԼԱՐԱ ՎԷ ԳԱՐԻՅՈՒՆ Ը ՔԻՐԱՄԱ

Սէնէնին խիթամը վէ թիւրքճէ Աւետաբերին նէշրինին թա'թիլ էտիլէճէյի միւնասէպէթլէ թիւրքճէ Աւետաբեր գարիյուն ը քիրամընտան էրմէնիճէ անլայանլարընըն հէփիսինին էրմէնիճէ Աւետաբերէ ապօնէ եազըլմալարը լիւզումընա խասսէթէն նազար ը տիգգաթ ճէլպ ու տա'վէթ էտէրիզ. Ղազէթամըզըն մէալէք վէ միւնտէրիճաթընա տա"իր պու նուսխէ իլէ կէօնտէրտիյիմիզ Ցուցակ (պէյաննամէ)տէ մուֆասսալ մա'լիւմաթ վէրիլմիշ տիր.. Աճէնթալարըմըզտան խասսէթէն րիճա էտէրիզ քի պու պէյաննամէլէրի էհալիյէ թէվզի' ու իզահ էյլէսինլէր ։

Իխնար . Սէնէ պաշընըն թէզարրիւպի հասէպիյլէ Կէնճլէրէ , Գըզլարա վէ Ջէվճէյնէ Հէտիյէ քիթապլարընըն միւթալա'ասընը խասսէթէն թավսիյէ էտէրիզ. Ֆիյ'աթլարը տախի հէր քէսէյէ ույգուն տըր. Կէնճլէրէ հէտիյէ 6. Գըզլարա վէ Ջէվճէյնէ հէտիյէ քիթապլարը 4էր վէ իւչիւ պիրլիքտէ 'ատի միւճէլլէտի 10. ա'լա միւճէլլէտի 12 ղըտըր. Ֆուրսաթտան իսթիֆատէ էտինիզ. Էն ա'լա հէտիյէլիք քիթապ տըր.

ՇՈՒ՛ՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մէպ'ուսանըն 3նճիւ տէվրիյէսինին 6նճը իճթիմա'ը.

Նոյ. 23. Սէտարէթին պա'զը թէզքէրէլէրի էնճիւմէնի մախսուսլարընա հէվալէ օլունտու ։ Պա'տէհու պէլէտիյէ գանունընըն 64նճիւ մատտէսի մազամընա գա"իմ օլմագ իւզրէ գալէմէ ալընմըշ օլան մատտէ ի միւնֆէրիտէնին միւզաքէրէսինէ պաշլանմըշ իսէ տէ , եարը պուչուգ գալմըշ տըր ։ —Գօլէրայա տա"իր վէրիլէն թագրիրլէրին միւզաքէրէսինէ պաշլանտը ։ Տախիլիյէ նազըրը ուզուն պոյլը պիր ճէվապ վէրտի . պու ճէվապըն խիւլասասը «Հիւքիւմէթ էլինտէքի վէսա"իթ իլէ իքթիֆա էթտի ։ Պու վէսա"իթ տա"իրէսինտէ չալըշտը ։ 300 պին լիրայա իհթիյաճ վար իտի ։ Պու փարայը վէր'էզ իտինիզ .» տէմէքտէն 'իպարէթ գալտը ։ Սահիպ ի թագրիրլէր գօլէրանըն մանօվրալար սէպէպիյլէ հէր թարաֆա եայըլմըշ օլտըղընը իտտի'ա էթմիշլէր վէ հիւքիւմէթ պու իտտի'այա մուգնի' պիր ճէվապ վէրէմէմիշ տիր ։ Տր. Րիզա Թէվֆիգ պէյ Սարը'գամըշ փաշանըն գումանտըզը «Մուգատտէրաթ» թա'պիրինի պի հագգըն խայըլճա թէնգիտ էթմիշ տիր ։ 'Ազըպէթ հիւքիւմէթին էլինտէն կէլտիյի , գուտրէթինին եէթտիյի գատար չալըշմըշ օլտըղը նէթիճէսիյլէ պահս գափանտը. — 7նճի ճէլսէ'. Նոյ 26. Պահրիյէ ի մէնսուպ էֆրատտան իսթիպտատ էտիլէճէքլէրին մաթլուպաթը՝ ինշա'աթ թէրթիպլէրինտէն սարֆ օլունմայան մէպլաղ իլէ թէսվիյէսի , չէքիրկէ թէրթիպինէ $1\frac{1}{2}$ միլեօն ղուրուշ զամմը , 'ասքէրի թէգա'իւտ սանտըղը իչիւն պահրիյէ պիւտճէսինտէ 145 պին քիւսուր ղուրուշըն նագլը , Մուսուլ վէ Հավրան վէ Քէրքէւք թահրիրի նուֆուս իչիւն 400 պին ղուրուշ թախսիսաթը ի'թասը գապուլ էտիլտի . — 325 սէնէսինտէն փարա ալամայանլարա վէրիլէճէք 42 միլեօն ղուրուշըն 326 պիւտճէսինէ թախսիսաթ ը մունզամմէ սուրէթինտէ զամմընա տա"իր թէքլիֆ մէճլիստէ իւյլը մունագաշաթա մէյտան վէրտի . Պու փարա նի՛չիւն վէրիլմէմիշ . միւֆրէտաթը նէ՛ տիր. տիւյունու ը ղայրի մունթազամատա՞ն մը տըր տէնիլտի ։ Մազպաթա մուհարրիրի պու փարալար միւթէ'ահհիտլէրին մաթլուպաթը կիպի չէյլէր օլտըղընը սէօյլէտի ։ Մալիյէ նազըրը իզահաթ վէրտի . Հիւքիւմէթին սէօզիւնէ ինանմալը , եախօտ հիւքիւմէթէ եալանճը տէնէճէք իսէ , ի'թիմատ էթմէմէլի . տէտի . Մէսէլէ րէյէ գօնուլտու 27 րէյէ

գարշը 86 բէյ իլէ գապուլ օլունտու ։ Էքսէրիյէթ գարարը գարար օլտու ։ — Իսքեան ը Մուհաճիրին իչիւն Թալէպ օլունան Թախսիսաթ խուսուսընտա ճերէյան էտէն միւզաքերաթ փէք չօգ սէֆհաթը մէյտանա գօտու ։ Հիւքիւմէթին Րուժէլիտէ իսքեան ը մուհաճիրին Թէտպիրի , օրատա էհալի ի իսլամիյէյի Թէգսիր էտէրէք , էհալի ի Արիսթիյանիյէյէ պու սուրէթլէ ղալէպէ չալմագ մէսլէքինի Թա'գիպ էթմէսինէ 'աթֆ օլունտու , Պիր չօգ միւնագաշաթտան սօնրա մուհաճիրին Թախսիսաթը 13 բէյէ գարշը 91 բէյ իլէ գապուլ օլունտու ։ — Քրիտէ վէ մէքթէպլէր մէս"էլէսի մէյտանա չըգըպ Թալէպ օլունան միւզաքերաթը տախի սիւքիւնէթլէ կէչմէտի ։ Էքսէրիյէթ վար , հօգ մէս"էլէսի իլէ մէճլիս խիթամ պուլտու ։ Ցնճէ էճբէնի' Նոյ. 15/28. Նէտր գուլէ խարիճինտէ պիր հապսխանէ ի 'ումումի ինշասընտա տա"իր Թէգքերէ Մալիյէ էնճիւմէնինէ կիթտի ։ — Շէնտօֆէր կիւզէրկեահընտա օլան մէվագը' իչիւն փօսթա իւճրէթինին 20 փարայա Թէնզիլի հագգընտաքի Թագրիր միւզաքէրէ էտիլմէք իւզրէ բուզնամէյէ կէչիրիլտի ։ — Քրիտէլէր վէ մէքթէպլէր գանունընըն Թաթպիգինտէ ինչա օլունաճագ մէպանի իչիւն լազըմ կէլէն 4 միլեօն ղուրուշ 15 բէյէ գարշը 80 բէյ իլէ գապուլ էտիլտի ։ — 'Ասքէրի Թէգա'իւտ սանտըղընըն պիր պլըգ աչըգընը գափամագ իչիւն Թալէպ օլունան Թախսիսաթ իւզէրինէ միւզաքէրէ պաշլատը ։ Պիր խայլը միւզաքերաթ ճերա օլունուպ , միլքիյէ Թէգա'իւտ սանտըղընըն 34 միլեօն վարիտաթընտա գարշը 74 միլեօն մէսարիֆի օլտըղը անլաշըլտը վէ ագըպէթ 'ասքէրի վէ միլքի Թէգա'իւտ սանտըգլարընըն աչըղը մէս"էլէսի պիր գօմիսիօնա հէվալէ օլունտու ։

ՄԷՊ'ՈՒՍԱՆ. Հիւքիւմէթ ի իճրա"իյէ 'արիզէ ի ճէվապիյէնին միւզաքէրէսի սըրասընտա հիւքիւմէթին սիյասիյաթը տախլիյէ վէ խարիճիյէսինէ տա"իր պէյանաթ վէ իզահաթտա պուլունմագ էսասընը գապուլ էթմիշ տիր ։ Նութգ ը իֆթիթահիյէ վէրիլէճէք ճէվապըն էնճիւմէնճէ միւսէվվէտէսի Թապ' էտիլէրէք մէճլիսի մէպ'ուսան 'ազասընա Թէվզի' օլունմըշ տըր ։ Պու կիւն 'արիզէ ի ճէվապիյէ միւսէվվէտէսի մէպ'ուսան մէճլիսինտէ օգունարագ պու խուսուստա միւզաքէրաթ ճէրէյան էտէճէք , վէ գապինէ էրքեանը հազըր պուլունուպ։ Սատրա'զամ փաշա սիյասիյաթ ը տախլիյէ վէ խարիճիյէ հագգընտաքի գապինէնին պէյաննամէսինի օգույաճագ տըր ։ — Օսմանլը Լօյտը իսթիխպարընա նազարէն Սատրա'զամ գապինէտէն գըսմէն Թէպէտտիւլաթ իճրասընը 'ատէմի ի'թիմատ րէյի տէյիւ Թէլագգը էտէրէք պունա մու'արըզ պուլունմագտա իմիշ ։ — Մէճլիս ի վիւքէլա կէչէն Փէնճշէնպէ կիւնիւ տէօրթ տէվլէթլէրէ Կրիտ հագգընտա քէչիտէ օլունան նօթալարա միւշարիլէյհիմա տէվլէթլէրտէն կէլէն ճէվապլարը միւզաքէրէ էթմիշ տիր ։ Մէզքիւր ճէվապլար շայան ը մէմնունիյէթ պիր մահիյէթտէ պուլունմըշ , վէ պա խուսուս անլէրտէն պիրի Թարաֆընտան Կրիտ մէս"էլէսինին սուրէթ ի գաթ'իյէտէ հուգուգ վէ հաքիմիյէթի Սուլթանիյէ Թահթընտա օլարագ հալլ ու Թէսվիյէսի զէմանը տա Թէգարրիւպ էթմիշ օլտըղընա տա"իր վարիտ օլան ճէվապը զիյատէսիյլէ մէմնունիյէթի մուճիպ օլմուշ տըր ։ Թախըրօվօրն պէյանընճա տէվլէթլէրին ճէվապը գայէթ մուխթասար ,վէ 'այնի զէմինտէ օլուպ Պապ ը 'Ալինին Կրիտտէքի հուգուգընըն մահֆուզիյէթինի Թէ'մին իլէ պէրապէր Կրիտ մէճլիսի միլլի ա'զասը Թարաֆընտան իֆա էտիլէն եէմինին էհէմմիյէթտէն սագիթ օլտըղընը միւթէզամմին տիր ։ — Շգօտրատան եազըլտըղընա կէօրէ , Շգօտրանըն Գարատաղ իլէ հէմհուտուտ օլան մահալլէրինտէ իսթիլալ վէ իղթիշաշ էսէրլէրի կիւնտէն կիւնէ չօգալըթ քտապ էտիյօր ։ Միւսաթէմէլէրի նիհայէթ վէրմէք իչիւն Զնճի օրտուտան 2 Թապուր 'ասքէր Եագօվատան Շգօտրայա սէվգ իդիլմիշ տիր ։ Կէչէն կիւն Շգօտրա մէրքէզ Թապուրը ալտըղը էմր իւզէրինէ մէրքէզի իղթիշաշ օլան Թուզ նահիյէսինէ 'ազիմէթ էթմիշ տիր ։ Թուզ նահիյէսինտէքի քէօյլէր , պա խուսուս Սիւլէյման քէօյիւ քեամիլէն հալը իղթիշաշտա տըր ։ Գարատաղ հուտուտընտա սէվգ օլունան 'ասքէրլէր հուտուտ ճիվարընտաքի 'աշիրէտ իլէ միւսատէմէյէ պաշլամըշլար տըր ։ 'Աշիրէտ հարէքէթ ի 'ասքէրիյէյի մէն' իչիւն կէչիտի Թուտմուշլար տըր ։ — Իխտամըն իսթիխպարընա կէօրէ, Իրան 'աշա"իրի էֆրատը Իրան 'ասքէրի իլէ պիրլէշէրէք 'ասաքիր ի 'Օսմանիյէ իւզէրինէ 'ումումի վէ վասի' պիր միգեաստա պիր հարէքէթ իճրասընա Թէշէպպիւս էյլէմիշ օլտուգլարընտան, հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէ քէնտի հուգուգընը հէր տիւրլիւ ինթիհամալաթա գարշը միւտաֆա'ա էթմէք իչիւն մընթագա ի մէզքիւրէյէ գուվվա ի քեաֆիյէ կէօնտէրմէյէ գարար վէրմիշ, վէ անըն պիր գըսմը մուհիմմի իչըլ ու մուհաֆազասը մաթլուպ օլան նօգթալարտա չիմտիտէն սէվգը մէվգը' էթմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր ։ Իխտամ տէյօր քի ճէզաիրլիլէրին Թապի'իյէթի մէս"էլէսի հագգընտաքի միւզաքէրաթըն պիր հիւսնիւ նէթիճէյէ իղթիրան էթմէյի մէվսուգէն խապէր ալընմըշ տըր ։ Նէթիճէտէ ճէզայիր էհալիսինտէն օլուպ տա քէնտի ար-

զուլարըյէ մէմալիք ի 'Օսմանիյէտէ ինթիյարը ի-
գամէթ էտէնլէրէ 'Օսմանլը թէպա'ասը սըֆէթիյլէ
մու'ամէյէ էտիլէճէք տիր ։ — Հուքուքէթ ի 'Օս-
մանիյէ Պուլկարիա ան պէյնինտէ 'ագտ էտիլէճէք
մուգավէյէնամէ իչիւն չէ՞րիմիզէ Պուլկար տէ-
լէկէլէրի կէլմիշ վէ Խարիճիյէ Նազըրը փաշայա
թագտիմ էտիլմիշլէր տիր ։ Հուքումէթ ի 'Օսմանի-
յէ իլէ Պուլկարիսթան պէյնինտէ 'ագտ էտիլէճէք
օլան թապի'իյէթ մուգավէլէնամէսի թիճարէթ
մուգավէլէնամէսինտէն խարիճ պուլունաճագ տըր ։
Թապի'իյէթ մուգավէլէնամէսինէ 'ա"իտ օլան էվ-
րագ թարաֆէյնճէ մութալա'ա վէ թէտգիգ էտիլ-
մէքտէ տիր ։ — 'Ասիր ճիվարընտաքի 'ասըլար
Գօնֆէէ նամ մահալլէ գատար տա"իրէ ի թէճա-
վուզլարընը թէվսի' էթմիշ օլտըգլարընտան, անլէ-
րին թէ"տիպ ու թէնքիլլէրի զըմնընտա իթթիխազը
լազըմ կէլէն թէտապիր հագգընտա Հարպիյէ Նա-
զըրը Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Տախիլիյէ Նազը-
րըյլէ իսթիշարէ էթմիշ տիր ։ —Եէմէն վիլայէթին-
տէ պիր չօգ մէքթէպլէր աչըլտըղը կիպի, տահա
տա 20 իպթիտաի մէքթէպլէր վէ պիր տէ գըզ
մէքթէպի աչըլաճագ տըր ։ — Տարըճայա կէօն-
տէրիլէն մլքիյէ մուֆէթթիշինին րափօրթընա
կէօրէ, խասարաթ 200 պին լիրատան զիյատէ օ-
լուպ մուվագգաթ պարագալար ինշասըյլէ հարիգ-
զէտէկեանը եէրլէշտիրմէք իչիւն հէր հալտէ 8,000
լիրայա լիւզում օլտըղընը պէյան էթմիշ տիր ։
Եանան էվլէրին ինշասը իչիւն 100 պին լիրայա
լիւզում ու իհթիյաճ վար տըր ։ —Տէրխա'ատէթտէ
գօլէրա 'իլլէթինտէն պու հաֆթա տախի եէվմիյէ
15-20 մուսապ իլէ 10-15 վէֆիյաթ վուգու' պու-
լարագ, Փէնճշէնպիհ կիւնիւնէ գատար Տէրխա'ա-
տէթտէ 701 քիշի գօլէրայա թութուլուպ, պուն-
լարըն 407սի վէֆաթ էթմիշ տիր ։ Թրապզօնտա,
Տիյարպէքիրտէ, Գարասիտէ վէ սա"իր եէրլէրտէ
տախի գօլէրատան թէք թիւք թութուլուպ էօլէն-
լէր վար տըր ։ —Մէքթէպ ի Հարպիյէ մուտտէթ ի
թա'լիմիյէսի 2 սէնէյէ թէնզիլ գըլընմըշ վէ տէրս
փրօկրամլարը տախի անա կէօրէ թա'տիլ էտիլմիշ
տիր ։ —Կիրիտ ճէզիրէսինտէ ճէրէյան էտէն ահ-
վալ ը հազըրէ հագգընտա հուքումէթ ի 'Օսմանիյէ-
նին նօգթա ի նազարը տուվէլ ի համիյէճէ թաս-
վիպ էտիլմիշ, եա'նի ճէզիրէ իւզէրինտէքի հուգուգ
ը հաքիմիյէթ ի 'Օսմանիյէ քէմաֆի լուսասըգ թէ"-
յիտ վէ թաստիգ գըլընմըշ օլտըղը ճիհէթիյլէ, Պապ
ը 'Ալի թարաֆընտան շիմտիլիք եէնի պիր թէշէպ-
պիւս իճրասընա լիւզում կէօրիւլմէտիյի իշիտիլմիշ
տիր ։ —Արնավուտ րու"էսա ի էշգըյասընտան 5—
6սը սալըէն ի'տամ էտիլմիշլէր տիր ։

Ինճ. Ճէմ. Ղալէթամըզ մու"էլլիֆինին խանէսին-
տէ Ամէրիգան Պօրտըն ումուր ը տախիլիյէ մու-
տիրի Տր. Փէթըն չէրէֆինէ իճրա էտիլէն րէսմ ի
գապուլտա չէհրիմիզին Ամէրիգան մուվագգաթ
սէֆիրի Մր. Գարթըր վէ մատամը, մէպ'ուս Տր.
Րիզա Թէվֆիգ պէյ վէ Ամէրիգալը պահրիյէ գօ-
մանտանը Մր. Ջէսթըր վէ սա"իրլէր հազըր պու-
լունմըշլար տըր ։ — Տր. Փէթըն Փազար կիւնիւ
Պէյօղլու Սբ. Երրորդութիւն քիլիսէսինտէ հազըր
պուլունըպ՝ Փրօֆ. Ճէճիզեան էֆէնտինին վա'զըն-
տան էվվէլ գըսա պիր նութգ էթմիշ, վէ Թիւր-
քեատա թէշէքքիւլ էտէն իլք Ինճ. քիլիսէյէ Ա-
մէրիգան Պօրտ հէմ տախի Ամէրիգանըն Ժողովա-
կան քիլիսէլէրի թարաֆընտան սէլամլար թէպլիղ
էթմիշ տիր ։ Էօյլէտէն սօնրա տա Պայպըլ Հաուս
'իպատէթխանէսինտէ վա'զ էթմիշ տիր ։ — Սալը
կիւնիւ Սարրաֆ Գէօրգ էֆ. Ազաճանեան Պէյօղ-
լունտա քէնտի խանէսինտէ վէֆաթ էտիպ Չար-
շէնպիհ կիւնիւ Ֆէրիքէօյ մէզարիսթանընտա տէֆն
օլունմըշ տըր ։

Էրմ. Ճէմ. Ազգ. Ժողով կէչէն հաֆթա Վարչու-
թիւնըն իսթի'ֆասընը րէտտ էտիպ Փաթրիգ
հազրէթլէրինին իսթիֆ'ասը հագգընտա տա ուզուն
ուզատըյէ մուպահէսէ էթմիշ իսէ տէ, պիր նէ-
թիճէյէ վասըլ օլմամըշ տըր ։ Պէօյլէճէ պիր անլա-
յըշ վէ իթթիֆագա կէլմէք խուսուսընտա էտիլէն
ճէհտլէր պօշա չըգմըշ տըր ։ Պու հաֆթա րուհպան
ա'զալար իչիւն գանտիտա ինթիխապ էթմէք իւզրէ,
Համագումար ժողով թէճէմմու' էթմիշ տիր ։ Իսթի'-
ֆասընըն րէտտ օլունտըղը սէպէպտէն Քաղ. Ժո-
ղով տախի թէճէմմու' էթմէյէ տա'վէթ օլունմըշ
իսէ տէ, տէնիլիյօր քի պիր ի թիրազ եա մուխա-
լէֆէթ օլմասըն տէյիւ հէփ ա'զալար այրը այրը
իսթի'ֆա էտէճէքլէր ։ Խաֆէ 'ագտ ը թէճէմմու'է
տա'վէթ օլունան Ազգ. Ժողով իսէ Ս. Փաթրիգին
իսթիֆ'ասը վէ Մայր Դիւանըն ինթիխապը մէս'է-
լէլէրի իլէ իշթիղալ էտէճէք տիր ։ — Կէչէն հաֆ-
թա Երուսաղէմ Փաթրիգ գայմմագամընըն մու-
րաճա'աթը իւզէրինէ Երուսաղէմ մանասթըրընըն
Եաֆատաքի մուլքլէրի հագգընտա վէրիլէն ի'լամըն
իճրասը թէ"խիր էտիլմէք իւզրէ տա"իրէ ի մախ-
սուսէսինտէն էմր չըգմըշ տըր ։ — Այրիախնամ
իտարէսի Հաճընտա տախի խալը տէսթկեահլարը
աչմագ իւզրէ կէչէն հաֆթա Սպարթալեան էֆ.
իլէ մուգաւէլէ էթմիշ տիր ։ Պիր ուսթա չօրապ-
ճը վէ պիր տէ եազմաճը իլէ տէ չօրապ վէ եազ-
մա ֆապրիգասը աչմագ իւզրէ թէրթիպլէր էտէ-
ճէք տիր ։ — Գաթօլիք Համազգեաց Վարժարանըն
հաճզ էտիլէն էշեալարը սաթըլմըշ տըրլար ։ —Սա-

ըը կիւնիւ Միաց. Ընկերութիւնըն միւթեվելլիլեր մեճլիսի թեճեմմիւ՝ էտիպ Մայր Դիւան վէ սա՚իր հէյ՚էթլէրի ինթիխապ էթմիշ տիր: Շիրքէթին պու սէնէյիքի վարիտաթը մէ՚մուլ օլընանտան 823 լիրա զիյատէ օլմուշ, վէ ինթիյաթ սէրմայէսի տախի 1,450 լիրատան 2,114 լիրայա իպլաղ էտիլմիշ տիր: — Փաթրիգխանէնին սէնէ՛ի հազըրէ օն այլըգ վարիտաթը 569,181 ղրշ. օլմուշ տըր: Պու մէպլաղ պունտան էվվէլքի օն այլըգ միւտտէթին վարիտաթընտան 97,582 ղրշ. զիյատէ տիր. մէսարիֆաթ իսէ 470,451 ղրշ. օլուպ, 62 049 ղրշ. զիյատէ տիր: — Պուլկար սէֆիրի պիր թահրիրաթ իլէ Ս. Փաթրիգէ խազմըշ տըր քի՝ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթի Թարաֆընտան սաթըն ալընմասը թէքլիֆ օլունան Սօֆիա Էրմէնի քիլիսէսի պէտէլինէ 60,000 ֆրնգ. եէրինէ 100,000 ֆրնգ. վէրիլմէսի խուսուսընտա լազըմ կէլէն վասըթալարը իսթի՛մալ էթմէքտէ տիր: — Իզմիր Էրմէնի առաջնորդը Իզմիր հաքիմինէ, մէթրափօլիթինէ վէ Էրմ. Գաթօլիք գերապայծառընա պիր զիյաֆէթ քէշիտէ էթմիշ: Շէհրին րէ՛իսի րուհանիլէրինին միւնասէպաթը չօգ տօստանէ իմիշ: — Հալէպ վալիսի Զէյթունտա՛խեան զուհուր էթմիշ տիր տէյերէք թէլէկրաֆլէ ՛աքէր իսթէյէն Զէյթուն հաքիմինի հարէքէթի իխթիլալքեարանէսինտէն ՛ագլ էթմիշ տիր: —Մէպ՛ուս Տօգ. Տաղաւարեան էֆ. Հոկտ. 23տէ Զէյթունա եէթիշիպ մուհիմմ մահալլարը զիյարէթ էթտիքտէն սօնրա Հաճընա միւֆարագաթ էթմիշ տիր: — Մուշեղ Եպիսկ. պիր գաչ այ օրատա գալմագ իւզրէ Մանչէսթըրտան Ամէրիգայա միւֆարագաթ էթմիշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Պըրազիլիա. Պրազիլիատա իխթիլալ զուհուր էթտիյինի պիր գաչ վագթտան պէրու թէլէկրաֆլար պիլտիրիյօրլար: Ալընան թաֆսիլաթա կէօրէ, ՛իսեան էտէն պահրիյէ նէֆէրաթը մա՛աշլարընըն թէզեիտի պապընտաքի թալէպլէրինին գապուլ էտիլմէսի իչիւն զապիթլէրինի իթլաֆ էյլէմիշլէր տիր: Իխթիլալա իշթիրաք էտէնլէր անճագ Մինաս Ճերէս զըրհլըսը էֆրատը օլուպ, զապիթլէրինտէն տէ եալընըզ 3 քիշի գաթլ օլունմըշ իսէ տէ, սօնրա իխթիլալ պիւթիւն Պրազիլիա տօնանմասընա սիրայէթ էթմիշ տիր: Մինաս Ճերէս զըրհլըսը էլեէվմ տիւնեատա մեվճուտ օլան զըրհլըլարըն էն ճեսիմի տիր: Օրտու հիւքիւմէթէ սատըգ գալմըշ տըր: ՛Ասըլար թալէպլէրինին հէման իճրասը իչիւն րէ՛իսի ճիւմհուրա պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ էտէրէք, շայէտ գապուլ օլունմայաճագ օլուր իսէ, ՛ումում իսթիհքեամաթըն տօնանմա թարաֆընտան խարապ էտիլէճէյինի պէյան էթմիշլէր իսէ տէ, հիւքիւմէթ պու թէլէկրաֆնամէյէ ճէվապ վէրմէմիշ տիր: ՛Ասըլար իսէ ճէվապ ալմայընճա, կէճէ վագթը փայիթախթը, եա՛նի Րիօ տը Եանէյրօ շէհրինի թօփա թութմուշ տըր: Խասարաթ փէք պէօյիւք տիր, էհալիտէն պիր չօգ քիմսէլէր թէլէֆ օլմուշ տըր: Ուրուկուէյ ճիւմհուրիյէթինին փայիթախթը օլան Մօնթէվիտէօտա պուլունան Ինկիլիզ տօնանմասը Րիօ տը Եանէյրօյա հարէքէթ էթմէք իւզրէ էմր ալմըշ տըր: Վիէննա Պրազիլիա սէֆիրի իխթիլալ սիյասի պիր մահիյէթի հա՛իզ օլմայըպ, փայիթախթ վէ միւլհագաթընտա սիւքիւնէթ հիւքիւմ էթտիյինի վէ ՛ումում օրտու վէ տօնանմանըն պիր գըսմը իլէ պիւթիւն էհալի հիւքիւմէթ թարաֆտարը պուլունտըղընը ի՛լան էթմիշ տիր: Պրազիլիատա Ինկիլիզ սէրմայէսի 87 միլեօն Ինկ. լիրասը տըր. Ֆրանսըզ վէ Ալման թիճարէթի պիննիսպէ ազ տըր:

Մեքսիքա. Մէքսիգատա տախի իխթիլալ պաշլամըշ վէ Մէքսիգանըն ճէնուպ թարաֆլարընը ՛ասըլար զապթ էտէրէք Եուգաթան վէ ճիվարընը տախի իսթիլա էթտիքլէրի րիվայէթ էտիլիյօր: ՛Ասըլար թէլէկրաֆ խաթթլարընը պիւս պիւթիւն խարապ էտիպ իշէ եարամազ հալէ կէթիրտիքլէրինտէն, Մէքսիգօտան տօղրու խապէր ալընամայօր: ՛Ասըլար րէ՛իսի Մատէրօ էհալիյէ գարշը պիր պէյաննամէ նէշր էտէրէք իխթիլալ եալընըզ րէ՛իսի ճիւմհուր Տիազըն զուլմու թէ՛ատիլէրի ՛ալէյհինէ օլտըղընը, հէր քէսին վէ ՛ալէլ խուսուս էճնէպիլէրին մալ վէ ճանլարընըն մուհաֆազասընա տիգգաթ էտիլմէսի լազըմ կէլտիյինի թէֆհիմ էթմիշ տիր: ՛Ասըլար Կօմէս Փալաչեօ շէհրինի զապթ էտէր էթմէզ հապսխանէլէրտէ մէվգուֆ պուլունան 300 գատար մահպուսլարը սալը վէրմիշլէր տիր: Հէր նէ գատար թէքզիպ էտիլիյօր իսէ տէ, էլեէվմ Մէքսիգանըն պիր չօգ մէվգը՛լէրինտէ գանլը միւսատէմէլէր վուգու՛ պուլմագտա տըր: Էշգըյա Մէքսիգանըն ճէնուպընտաքի պիր չօգ շիմէնտիֆէր քէօփրիւլէրինի պօմպա իլէ պէրհավա էթմիշ օլտըգլարընտան շիմէնտիֆէրլէրին ամէտշիւտի հէր թարաֆտա թա՛թիլ էտիլմիշ տիր: Վէրազրուզ շէհրինին տախի ՛ասըլարըն էլինէ կէչէճէյինտէն գօրգուլույօր: Մէքսիգատա էլէքթրիգ թրամվայլարը, կազ ֆապրիգալարը, շիմէնտիֆէրլէր, պանգալար վէ սա՚իր միւ՚էսսէսաթ ը սէնա՛իյէ վէ թիճ-

Ճարիյէտէ Ինկիլթէրրանըն 32 միլեօն Ինկ. լիրասը տէրէճէսինտէ սէրմայէսի օլուպ՝ Ալման վէ Ինկիլիզ մէնաֆի'ի իսէ Ինկիլթէրրայա նիսպէթէն տահա տուն օլտուղընտան, իխթիլալտան էն զիյատէ մութէզարրիր օլան Ինկիլիզլէր տիր:

Իրան ահվալը. Նէճէֆ ի էշրէֆտէ մուգիմ մուճթէհիտլէր թարաֆընտան նէշր օլունան պէյաննամէլէր իւզէրինէ Իրան էհալիսի 'ումումէն Ռուս էմթէ'ա վէ էշեասընը պօյգօթաժ ի'լան էյլէմիշլէր տիր: Պու կիպի ահվալ պիթթապի' էհալինին էֆքեարընը ղալէյանա կէթիրմէքտէ օլտուղընտան, վէ Ազէրպայճանըն էքսէր ճիհէթլէրինտէ պուլունմագտա օլան Ռուս մուֆրէզէ ի 'ասքէրիյէլէրինէ էհալի խուսումէթլէ պագտըգլարընտան, հիւքիւմէթ պիր կէօնէ ֆէնալըղա մէյտան վէրմէմէյէ վէ Ռուս 'ասքէրլէրիյլէ Իրանլըլար արասընտա մուսատէմէլէրին էօնիւնիւ ալմայա չալըշըյօր: Թէպրիզին 'ումում թիւճճարը խալք վէ սէճճատէլէրի պա'տէմա Պաթում թարիգիյլէ սէվգ էթմէյէճէքլէր Թրապզօն թարիգիյլէ իխրաճա'թ էճէքլէր տիր: — Ճիւէվմ Իրանտա էն զիյատէ մէվզու'ը պահս օլան մէս'էլէ իսթիգրազ մէս'էլէսի տիր: Ինկիլթէրրա պանգասը տիւյունը ղայրի մունթազամէնին թէ'տիյէ վէ իթֆասը իչիւն Իրանա 1,200,000 լիրա իգրազընը տէր'իւհտէ էթմէքտէ տիր: Իրանըն տիւյունը ղայրի մունթազամասը 800 լիրա մըգտարընտա օլտուղընտան հիւքիւմէթին էլինտէ անճագ 400 պին լիրա գալաճագ տըր: Իսթիգրազըն ֆա'իզի % 5 օլաճագ, վէ թէ'մինաթ մագամընտա Ճէն. Իրան կէօմրիւքլէրի գարշըլըգ կէօսթէրիլէճէք տիր: 1909—1910 սէնէսի զարֆընտա կէօմրիւք վարիտաթը 31,815,618 գրօնա պալիղ օլմուշ տըր քի պունըն 7,651,613 գրօնը ճէնուպ, 24,200,104 գրօնը շիմալ կէօմրիւքլէրի հասըլաթը տըր: Պու սէնէնին իլք ալթը այը զարֆընտա վարիտաթտա % 25.9 վէ ճէնուպ կէօմրիւքլէրի հասըլաթընտա % 86.1 թէզայիւտ մուշահէտէ էտիլմիշ տիր:

Ինկիլթէրրա. Լօնտրատան Նոյ. 28 թարիխիյլէ պիլտիրիլիյօր. Փարլամէնթօնըն ինճիլա'ը պիզզաթ Գրալ թարաֆընտան իրատ էտիլէն պիր նութգ իլէ թա'թիլ օլունմըշ տըր: Գրալ նութգընտա Ինկիլթէրրա իլէ սա'իր տիւվէլ ի մու'ազզամա պէյնինտէքի մունասէպաթըն սամիմի վէ մէվէտտէթքեարանէ օլտուղընը իֆատէ իլէ 1910 պիւտճէսինին 'ավամ գամարասընտա էնճա ի մունագաշա վէ գապուլընտա ինթիյաճաթը հիւքիւմէթին թէավվիւքի, թէգա'իւտ վէ պահրիյէ թախսիսաթընըն թէզեիտի սուրէթիյլէ իպրազ էտիլէն սէմահաթ վէ ֆէթանէթտէն տօլայը մէճլիսէ պիլխասսա պէյան ը թէշէքքիւր էյլէմիշ տիր: Գրալ նիհայէթ լօրտլար վէ 'ավամ գամարալարը պէյնինտէ մէվճուտ պուլունան իխթիլաֆաթըն հալլը զըմնընտա 'ագտ էտիլէն իճթիմա' վէ մուզաքէրաթըն պիր նէթիճէ ի հասանէյէ իգթիրան էտէմէտիյի իչիւն պէյան ը թէ'էսսիւֆ էյլէյէրէք նութգընա խիթամ վէրմիշ տիր: Գրալ փարլամէնթօնըն տաղըտըլարագ Յունվ. 31տէ ին'իգատը հագգընտաքի պէյաննամէյի իմզալամըշ տըր: — Իրլանտա տախիլինտէ Փօրգտա ինթիխապաթ էսնասընտա գանլը մուճատէլէլէր զուհուր էթմիշ տիր: Փօլիս պիննէթիճէ իսթի'մալը սիլահա մէճպուր գալարագ 84 քիշի ճէրիհատար օլմուշ տըր:

Մուխթէլիֆէ. Թէսալիատա իճրա'ի սէյահաթ էթմէքտէ օլան Եունան պաշ վէքիլի Մ. Վէնիզէլօս 'ալէյհինտէ պիր սու'ի գաստ վուգու' պուլմըշ իսէ տէ, Վէնիզէլօսա պիր զարար կէլմէմիշ տիր: Սու'ի գաստըն ֆա'իլի թութուլմըշ տըր: — Իսփանիա գրալը 'ալէյհինտէ տախի պիր սու'ի գաստ վուգու' պուլմըշ իսէ տէ, գրալ վէ մա'իյէթինտէն հիչ պիրիսի զարարտիտէ օլմամըշ տըր: — Պէլճիգա գըրալիչասը Թիֆօ 'իլլէթինտէն մուզթարիպ պուլունմագտա տըր: — Ալման օրտուսը մէվճուտըն թէզեիտի թէքլիֆի գապուլ օլունմըշ տըր: Պու սուրէթլէ էնա ի սուլհտա Ալման գուվվէ ի 'ասքէրիյէսի 515.000 նէֆէրտէն 'իպարէթ պուլունաճագ, վէ 82 միլեօն մարգ րատտէսինտէ ֆազլա պիր մասրաֆ իսթիլզամ էյլէյէճէք տիր: — Ռուս շիմէնտիֆէրլէրի իլէ Հինտիսթան շէպէքէ ի հուտուտիյէսինի եէքտիկէրինէ պիրլէշտիրմէք սուրէթիյլէ թէ'սիսի մութէսավվէր օլան պէյն էլ միլէլ շիմէնտիֆէր մէս'էլէսինի մուզաքէրէ իչիւն պիր վագթտան պէրու Լօնտրատա պուլունան Ռուս սէրմայէտարանը սէնտիգասը մուրախխասը Մ. Սիվէժէնտօրֆ փրօժէսինին Ինկիլթէրրաճա հիւսն ի սուրէթլէ թէլագգը օլունտուղընը պէյան էթմիշ տիր, խաթթըն ճէտիտ Պաքուտան պէ'տ իլէ Րէշթէ գատար Պահր ը Հազէր սավահիլինի թա'գիպ էտէճէքտէն սօնրա, Նէվաքի ճիվարընտա Հինտիսթան շէպէքէլէրիյլէ իլթիսագ էյլէյէճէք տիր: Պու խաթթ պէյնէլ միլէլ պիր շիրքէթ թարաֆընտան ինշա օլունաճագ, վէ թագրիպէն 525,000,000 ֆրանգ մէսարիֆի իսթիլզամ էյլէյէճէք տիր: Խաթթը մէզքիւր պիր ախըրէ Պաղտատ շիմէնտիֆէրինէ իլսագ օլունա պիլէճէք տիր: — Փէթէրսպուրկտան Նոյ. 10 թարիխիյլէ եազըլըյօր. Պահր ը Հազէրտէ իճրա ի ահքեամ էտէն շիտտէթլի ֆուրթունա պիր չօգ գազալարա սէպէպիյէթ վէրմիշ տիր: Աժտէրխանտա 400 քիշիյի համիլ 10 գայըգ իչինտէքիլէր իլէ պիրլիքտէ ղարգ օլմուշ, պիր վափօր անճագ 29 քիշիյի թախլիս էտէպիլմիշ տիր:

Սէվկիլիւ չօճուգլար ,

Պու ֆուրսաթ պու սէնէ սիզէ եազաճագ սօն ֆուրսաթըմ օլտուղը սէպէպտէն սիզին իչին չօգ մուհիմմ պիր մատտէ , եա՛նի քիթապլարընըզ հագգընտա եազաճաղըմ ։ 'Ումումէն եօյլէ կէօրիւյօրում քի ատէմլէր քէնտիլէրէ 'ա՜իտ խուսուսի պիր քիւթիւպխանէ թէշքիլ էթմէյէ՝ սինն ի պիլուղա էրիպ պիր մահալտէ պիր իչ իլէ եէրլէշիպ գալըրլար իսէ՝ միւպաշէրէթ էտիյօրլար ։ Ամմա պէն պու մէս՛էլէ հագգընտա քեամիլէն ֆարգլը տիւշիւնիւրիւմ ։ Պիր քիւթիւպխանէ թէշքիլ էթմէք վագթը պիր չօճուղըն քէնտի իլք գրա՛աթ քիթապընը պիթիրտիյի

վագթտան պաշլար ։ Զաննէթմէյինիզ քի պէօյիւտիւյիւնիւզտէ օլ իրի եազըլը , սատէ[illegible]վէ քիւչիւք քիթապլար սիզին իչիւն գըյմէթսիզ 'ատտ օլունաճագլար ։ Պիլ 'աքիս անլէր սիզէ զիգըյմէթ խազինէլէր օլաճագ , չիւնքի անլէրի կէօրտիւքճէ Մա՛լիւմաթ 'ալէմինէ տօղրու իլք խաթվէլէրի ալտըղընըզ վագըթլարը տէրխաթըր էտէճէքսինիզ ։ Հէմ տախի էյամ ը 'էօմրիւնիւզտէ տա՜իմ քիւչիւք , եէնի եէթմէ տօսթլարընըզ էքսիք օլմայաճագ վէ անլէր օ քիթապլարընըզտան միւսթէֆիտ օլաճագլար ։ Շիւպհէսիզ պիլիրսինիզ քի , տիւնեանըն էն կիւզէլ քիթապլարընտան պա՛զըլարը չօճուգլար իչիւն մախսուսէն եազըլմըշ տըրլար ։ Ամմա անլէր էտէպիյաթըն պիր գըսմընը թէշքիլ էթտիքլէրի իչիւն տէ անլէրի ալմագ տէյէր ։ Սահիհ տիր քի Էրմէնիճէ լիսանտա չօճուգլարա մախսուս օլ նէվ՛տէն քիթապլարըն 'ատէտի տահա մահտուտ տըր , ամմա սիզտէն չօգլար պաշգա լիսանլար տա էօյրէնմէքտէսինիզ , խուսուսա Ինկլիզճէ . օ սէպէպտէն թէշքիլ էտէճէյինիզ քիւթիւպխանէնին պիր գըսմը տա էճնէպի լիսանլար իլէ եազըլմըշ քիթապլարտան 'իպարէթ օլսա հիչ պիր զիյանը եօգ տըր ։ Էճնէպի լիսանլարտա եազըլմըշ օ կիպի քիթապլար ալմագըղըն պիր ֆա՜իտէսի տէ օ լիսանլարը էօյրէնմէք իւզրէ անլէրտէն էտէճէյինիզ իսթիֆատէ տիր . չիւնքի անլէր փէք սատէ ուսլուպ վէ լիսան իլէ մուհարրէր օլուպ՝ էճնէպի լիսանլար էօյրէնմէյէ սիզէ չօգ եարտըմ էտէճէքլէր ։ Պու նէվ՛տէն Ինկլիզճէ քիթապլարըն պա՛զըլարընը սիզէ զիքր էտէպիլիրիմ , վէ անլէրտէն չօգ խօշլանաճաղընըզա տախի էմին իմ ։ Մէսէլա , Լիթըլ Լօրտ Ֆաունթլըրօյ (Քիւչիւք Լօրտ Ֆաունթըլրօյ) , միւ՜էլլիֆէսի՝ Մատամ Պըրնէթ , Թհի Սթօրի ավ է Շօրթ Լայֆ (Գըսսա պիր Էօմրիւն Սէրկիւզէշթի) . միւ՜էլլիֆէսի՝ Մատամ Իուվինկ , Պին պիր կիճէնին չօճուգլարա մախսուս նէշրի , վէ ղայրի ։ Հէմ տախի Թարիխ ի 'ումումի , Թէրճէմէ ի հալ , հիքեայէ , շի՛ր վէ 'ուլումը Թապի՛իյէ քիթապլարը տա վար քի , հէփսի տէ չօճուգլար իչիւն եազըլմըշ օլուպ պահալը տախի տէյիլ տիրլէր ։ Սիզէ Թավսիյէ էթմէք իսթէրիմ քի՝ էկէր չիմտիյէ գատար քիւթիւպխանէնիզի թէշքիլ էթմէյէ պաշլամատընըզ իսէ՝ տէրհալ պաշլայաընըզ ։ Շիւպհէմ եօգ քի փէտէրինիզ քէնտի քիւթիւպխանէսինին պիր քէօշէճիյինի սիզին քիթապլարընըզա Թախսիս էթմէք իսթէյէճէք տիր , եա տա սիզին քէնտի քէնտինիզէ պիր սատէ քիթապ րաֆը եափաճագ գատար մէհարէթինիզ տէ օլապիլիր ։ Օրայա էն էվվէլ Ք . Մուգատտէսինիզի գօյունըզ . հիչ պիր քիւթիւպխանէ , պէօյիւք օլսուն քիւչիւք օլսուն , Ք . Մուգատտէսսիզ թէքմիլ սայըլմազ ։ Էկէր քիւթիւպխանէնիզի պաշլամագա հիչ պիր չէյինիզ եօգ իսէ , օրայա իլք տէֆ՛ա սիզին էսքի եախօտ եէնի տէրս քիթապլարընըզը գօյունըզ ։ Պիր չօգ այլար ղայրէթ վէ իհթիմամ իլէ մէշգ էթտիյինիզ օլ քիթապլար հէր տա՜իմ սէյր էթմէք սիզին իչիւն սէպէպ ի մէսէրրէթ օլաճագ տըր ։ Անլէր պիր ազ էսքիմիշ վէ եըրթըլմըշ տա օլսալար զիյանը եօգ . էսքի պիր տօսթ պիզէ եարտըմ էթտիյի միւտտէթճէ՝ զէման վէ մէվսիմլէր անըն էսվապընը էսկիտիպ լէքէլէտիքլէրի իչիւն 'ինտիմիզտէ օլան գըյմէթինի ղայպ էթմէզ ։

Պու միւնասէպէթլէ քիւթիւպխանէնիզտէ նէ կիպի քիթապլարընըզ օլմալը իտիյինէ եախօտ

հանկի քիթապլարը սաթըն ալմալը իստիյօրսըզ տա՛իր պէյան ը էֆքեար էթմէք իսթէմէմ ։ Քիթապլարընըզը սիզ ինթիխապ էթմէլիսինիզ, եախօտ պիր ակվտրյընըզ միւճէրրէպ տօսթունըզա սիզէ պու խուսուստա մուավէնէթ էթմսին տէյիւ միւրաճա՛աթ էթմէլիսինիզ ։ Ամմա պու խուսուստա սիզէ պիր գաչ 'ումումի թավսիյէլէր էթմէք արզու էտէրիմ ։

1. Անըն սիզէ օլաճագ ֆա՛իտէսինի հիսապա ալմազտան պիր քիթապը սալթ քիթապ օլտըղը իչիւն ալմայընըզ ։ Սիզէ լազըմ օլան պիր քիթապլար մէճմու՛ասը տէյիլ, իյի իսթի՛մալընըզա մուխաստէս պիր քիւթիւպխանէ տիր ։

2. Թարիխի 'ումումիյէ խուսուսա Էրմէնի Թարիխինէ տա՛իր քիթապլարա պէօյիւք պիր եէր վէրինիզ, վէ էյամը գատիմէտէն պաշլայարագ կէլիպ կէչէն Շարգ Միլլէթլէրի Թարիխլէրինի տախսիլ ըլընըզ ։ Թէրճէմէ ի հալա տա՛իր քիթապլարընըզ օլմասը տախի էյի տիր ։

3. Էտէպիյաթ ը 'Աթիգէյէ տա՛իր քիթապլարընըզ տախի օլսուն, հէմ մէթնլէր, հէմ տէ թէրճէմէլէր, հանկիսի օլուր իսէ օլսուն, պուլունսըն ։ Էր՛էնի էտէպիյաթընա մախսուս կիւզէլ էսէրլէրտէն ալապիլտիյինիզ գատար ալընըզ ․ անլէրին հէփսի տէ միւսթազպէլտէ հէր նէ մէչզուլիյէթտէ տէ օլսանըզ սիզին իչիւն չօգ գըյմէթլի վէ ֆա՛իտէլի օլաճագ տըր ։

Սէվկիլիւ նէվրէսիտէ գարիլէրիմ, էկէր սիզ քիւթիւպխանէնիզի թէչքիլէ պու գըշտան ի՛թիպարէն միւպաշէրէթ էտէճէք օլուր իսէնիզ, վէ անը սէնէտէն սէնէյէ կէնիշլէթմէյէ ճէհտ էտէր իսէնիզ, չօգ կէչմէզտէն՝ սիզէ վէ տօսթլարընըզա մուճիպ ի պէրէքէթ օլմուշ օլան օլ քիւթիւպխանէնիզի նէ գատար ազ վագթտա, վէ նէ գատար ազ մէսարիֆ իլէ մէյտանա կէթիրմիշ օլտուղընըզա սիզ տէ թէ՛աճճիւպ էտէճէքսինիզ ։

Մուհապպէթլի սէլամլար իլէ՝
Տօսթընըզ
Քէօրնէօս

Սըր Կէլահատ վէ 'Աճիզ Քեասէ

Սըր Կէլահատ քէյֆլիճէ, «Պէնտէ օն ատէմ գուվվէթի վար, զիրա գալպիմ թէմիզ տիր ,» տէյիւ թէրէննիւմ էթմէքտէ իտի ։ Սըր Կէլահատ տահա քիւչիւք պիր չօճուգ իտի իսէ տէ Սըր Լանսըլօթ անը սիփահի (սապետ) թա՛յին էյլէմիշ իտի ։ Վէ չօճուղըն 'էօմրիւնիւ կէչիրտիյի մանասթըրտա պու նազմէ իչիտիլմէքտէ իտի ։ Սըր Լանսըլօթ պու խօշ նազմէյի, եա՛նի, «Պէնտէ օն ատէմ գուվվէթի վար զիրա գալպիմ թէմիզ տիր ,» սէօզլէրինի իշիթտի ։ Քէնտի պէօյիւք պիր սիփահի իտի իսէ տէ, չօճուգ օլուպտա օ նազմէյի էօյլէ թէրէննիւմ էթմէյէ արզու չէքտի ։

Մէզքիւր մանասթըրտա 12 պաքիրէլէր պուլունուպ Կէլահատը պիր քիւչիւք չօճուգ հալինտէ քէնտիլէրէ թէսլիմ էտիլտիյի վագթտան պէրու մուհապպէթ իլէ սիյանէթ էթմիշլէր վէ պէօյիւթմիւշլէր իտի ։ Զօճուգ օ գատիմ մանասթըրտա պէօյիւտիւյիւ իչիւն օրատան այրըլմագ կիւճիւնէ կիտիյօր իտի, ամմա արթըգ պիր սիփահի օլմուշ օլտըղընտան՝ հիւրմէթ էթտիյի Գրալա վէ սէվտիյի վաթանընա խըզմէթ էթմէլի իտի ։ Սըր Լանսըլօթ ֆէրտասը կիւն մանասթըրտան կիտինճէ Կէլահատ անա րէֆագաթ էթմէյիպ 'ալէլ աճէլէ միւֆարագաթ իլէ պաքիրէլէրի մահզուն էթմէք իսթէմէտի ։ Սըր Լանսըլօթ եալընըզճա կիթտի, ամմա եօլտա իքի սիփահիլէրէ թէսատիւֆ էտիպ՝ անլէր իլէ Քամըլօթա կիթտի, զիրա Գրալ օրատա պիր զիյաֆէթ թէրթիպ էթմիշ իտի ։

Գրալ Արթհըր Սըր Լանսըլօթը վէ տիկէր սիփահիլէրի մուհապպէթլէ սէլամլայըպ, անլէրին հազըր պուլունարագ սայըյը իթմամ էթտիքլէրինտէն տօլայը մէմնունիյէթինի պէյան էթտի ։ Սօնրա պիւթիւն խանէտան ը Գրալի 'ուլու քիլիսէյէ կիտիպ օրատան սէրայա տէօնիւնճէ 'աճա՛իպ պիր մէնզարէ կէօրտիւլէր ։ Թա՛ամ օտասընտա Գրալըն վէ սիփահիլէրին թա՛ամ էթտիքլէրի Միւտէվվէր Մասա նուրլար իչինէ ղարգ օլմուշ իտի ։ Գրալ տիգգաթլըճա պագտը վէ կէօրտիւ քի, մասանըն իւզէրինտէ պիր եէրտէ ալթուն եազըլար իլէ չէօյլէ եազըլմըշ իտի, «Պու Թէմիզ Եիւրէքլի Սըր Կէլահատըն սանտալիասը տըր ։» Սըր Կէլահատըն քիմ օլտուղընը անճագ Սըր Լանսըլօթ պիլիր իտի վէ անըն իչիւն, «Պու Թէմիզ Եիւրէքլի Սիփահի գունուր էտէնէ գատար պու եազըյը գափայալըմ ,» տէյէրէք եազըյը պիր իփէքլի էօրթիւ իլէ էօրթտիւ ։

Պունուն իւզէրինէ Գրալըն քէթխիւտասը Սըր Քէյ իչէրի կիրիպ Գրալա «Պիր Խարիգ իւլ 'ատէմարէ կէօրմէտիքճէ թա՛ամ էթմէք իսթէմէ՞զ մի սինիզ ,» տէյիւ սու՛ալ էթտի ։ Գրալ տա ալթուն եազըլար մէա՛լէսի քէնտինի հէյէճանա կէթիրմիշ իտիյինի սէօյլէտի ։ Թա՛ամ չանը չալընընճա պիր սիլահ-

տար իչէրի կիրիպ ըրմաղըն եուզիւնտէ իւզէրինէ պիր գըլըճ սափլանմըշ պիր Թաշըն եուզմէքտէ իտիյինի կէօրտիւյիւնիւ սէօյլէտի ։ Սօնրա Գրալ վէ սիփահիլէր կիտիպ կէօրտիւլէր քի , Թաշ ալ մէրմէրէ պէնզէր , իւզէրինէ սափլանան գըլըճ զիգըյ'էԹ միւճէվհէրաԹ իլէ միւզէյեէն վէ գապզէսինտէ տախի ալԹուն եազըլար վար իտի ։ Գրալ իլէրի կիտիպ գըլըճըն իւզէրինտէ շու սէօզլէրի օգուտը , «Պէնի սահիպիմտէն մա'տասը ալամայաճագ , պէն տիւնեանըն էն էյի սիփահիսինին պէլինտէն ասըլաճաղըմ ։» Գրալ գըլըճը ալմաընը Սըր ԼանսըլօԹա Թէքլիֆ էԹտի իսէ տէ , օ ճէսարէԹ էտէմէյօր իտիյինի պէյան էԹտի ։ Սօնրա Սըր Կօէյնէ Թէքլիֆ էԹտի, օ իսէ գըլըճըն կիւզէլլիյինտէն ճէլպ օլունարագ ալմաղը սընատը , ամմա գըլըճ անը եարալատը ։ Սօնրա իւչիւնճիւ տէֆ'ա օլարագ Գրալ Սըր Փէրսիվալա Թէքլիֆ էԹտի , օ տախի Գրալըն խաԹրը իչիւն Թէճրիպէ էԹտի իսէ տէ , գըլըճը եէրինտէն չըգարամատը ։ Օլ պիր սիփահիլէր տօզունմազա պիլէ ճէսարէԹ էտէմէյիպ Գրալըն սէրայընա տէօնտիւլէր ։

Սիփահիլէր եինէ Թա'ամա օԹուրըպ , անճագ եազընըն էօնիւնտէքի սանտալեայը պօշ պրագտըլար ։ ՋաԹէն օլ կիւն 'աճաիպ պիր կիւն օլմուշ իտի . վէ անլէր օԹուրմագտա իքէն գափուլար , փէնճէրէլէր նամա'լիւմ էլլէր վասըԹասըյլա պիրտէն 'ազիմ չամաԹա իլէ գափանտըլար, վէ գափուլարտան պիրի տէրհալ աչըլըպ պէյազ կիյմիշ պիր իխԹիյար ատէմ եանընտա դըրմըզը զըրհ կիյմիշ պիր տէլիգանլը իլէ իչէրի կիրտի ։ Կէնճին նէ էլինտէ գալգանը նէ տէ պէլինտէ գըլըճը օլուպ , անճագ պօշ պիր գըն անըն պէլինտէ պազլը ասըլըյօր իտի ։ Օրատա սիւքիւնէԹ հիւքմ էԹմէքտէ իքէն իխԹիյար , «Պու գրալ նէսլինտէն կէնճ սիփահի Սըր Կէլահատը սիզէ Թագտիմ էտէրիմ , օ 'ազիմ չէլլէր իճրա էտիպ 'Ազիզ Քեասէյի կէօրէճէք տիր.» տէտի ։

(Ճ· ՖՈ· -օՑ-)

ՍԸՐ ԳԱԼԱՀԱՏ

ՊիւԹիւն սիփահիլէր գօրգու իլէ «'Ազիզ Քեասէ՞յի մի ,» տէյիւ նիտա էԹտիլէր , զիրա անըն հիքեայէսինի էյի պիլիրլէր իտի ։ Պիլիրլէր իտի քի, օ Րապպըմըզըն անտէն իչտիյի , պիր մէլէք Թարաֆընտան կէօԹիւրիւլմիւշ , վէ պա'զէն Թէմիզ գալպէ մալիք օլանլարա նուրլար իչինտէ կէօրիւնմիւշ օլան օլ Քեասէ իտի ։ Սիփահիլէր պունու իշիտինճէ քէնտիլէր 'Ազիզ Քեասէյի կէօրմէտիքլէրինէ աճընտըլար ։ ԻխԹիյար Սըր Կէլահատը պօշ սանտալեայա գըլաղուզլայըպ եաղըյը օգույարագ անը եէրինէ օԹուրԹտու , վէ սօնրա 40 սիլահտարլար անը կէրի քէնտի տիյարընա կէօ'միւրտիւլէր ։

Թա'ամ խիԹամա կէլինճէ Գրալ եէնի սիփահիյէ պէյանը խօշամէտի էտիպ , սօնրա անը ըրմաղըն իւզէրինտէքի Թաշըն եանընա կէօԹիւրտիւ ։ Սըր Կէլահատ սիփահիլէրին գըլըճը ալամատըգլարընը իշիտինճէ՝ օ քէնտինին իշի օլտըղընը պիլտի , վէ անը ալըպ պէլինտէքի պօշ գընա գօյաճաղընը սէօյլէտի վէ էօյլէ տէ էԹտի ։

Գրալ անա , «Ալլահ սանա պիր գըլըճ կէօնտէրտի , պիր տէ գալգան կէօնտէրէճէք .» տէտի ։ Սօնրա Սըր Կէլահատը ըննամագ իւզրէ ՔամըլօԹըն պիր չայըրլըղընտա պիր մըզրագ օյունը ի'լան էԹտի ։ Պու օյունտա Սըր Կէլահատ Սըր Լանսըլօթ վէ Սըր Փէրսիվալտան մա'տա հէփ սիփահիլէրի եէնտի ։ Օյուն պիԹինճէ Գրալ վէ սիփահիլէր ագշամ Թա'ամը էԹմէք իչիւն էվէ տէօնտիւլէր ։ Եինէ Թա'ամտա օԹուրմագտա իքէն , Գրալըն սէրայը ալԹ իւսԹ օլույօրճասընա պիր վէլվէլէ իշիտիլտի։ Պու վագԹտա եինէ պիր նուր լէմ'ան էտիպ սիփահիլէր անտէ եէքտիկէրլէրինին եուզլէրինի միւնէվվէր կէօրմէքտէ իտիլէր ։ *Պու նուր իչինտէն 'Ազիզ Քեասէ կէօրիւնիւպ անը Սըր Կէլահատտան մա'տասը, էշէտտի արզուլարընա րաղմէն, կէօրէմէտիլէր ։ 'Աճա"իպ նուր զա'իլ օլունճա Գրալըն սիփահիլէրի 'Ազիզ Քեասէյի պուլմաղա կիտէճէքլէրինի վէ պուլմատըգճա տէօնմէյէճէքլէրինի վա'տ էԹտիլէր ։ Կէնճ սիփահի օլ 'աճա"իպ մէնզա-

բէյի Թէքրար կէօրմէք իչիւն չօգ տէնիգլէր վէ տիյարլար կէչէճէք իտիյինի պիլտի ։ Գրալ սիփահիլէրին միւֆարագաթընա չօգ աճընտը վէ քէնտի խանընտա գալըպ վաթանը մուհաֆազա էթմէլէրինի չօգ արզու էթտի իսէ տէ՝ օլմատը ։ Ֆէրտասը կիւն պիւթիւն չէհրին էհալիսի սիփահիլէրին էլվէտա ճէմի՛յէթինտէ հազըր պուլունտուլար ։ Գրալ տա էթրաֆընտաքի պօչ սանտալճալարը կէօրիւնճէ աղլատը ։ Սիփահիլէր 'աճա"իպ պիր չէհրէ նէթիչէնէ գատար պիրլիքտէ կիթտիլէր, ամմա սօնրա հէր պիրի ֆարգլը պիր ճիհէթէ տաղըլտըլար ։ Սըր Կէլահատ տա 4 կիւն կիթտիքտէն սօնրա պիր պէյազ մանասթըրա րասթ կէլտի, վէ օրատա հիւսնի գապուլ պուլտու ։ Օրատա իքի տիկէր սիփահիլէր վէ պիր տէ Գրալ վար իտի։

Կէնճ սիփահի անլէրէ, «Գուրայա նի՞չիւն կէլմիչսինիզ,» տէյիւ սիւ"ալ էտինճէ՝ անլէր անա օլ մանասթըրտա պիր գալգան պուլունտըղընը, անը ալան իւչ կիւնէ գատար եա եարալանըր, եա էօլիւր իտիյինի, վէ Գրալըն եարըն անը ալմաղը սընայաճաղ իտիյինի հիքեայէ էթտիլէր ։ Սըր Կէլահատ քէնտի ալմաղը թէքլիֆ էթտի իսէ տէ, Գրալ միւսա'ատէ էթմէտի ։ Օլ պիր կիւն պիր րահիպ Գրալը կէօթիւրիւպ մէզպահըն արգասընտաքի օրթասը գըրմըզը խաչլը գալգանը կէօսթէրտի վէ անը 'ըն լիյագաթլը սիփահինին ալապիլէճէյինի սէօյլէտի ։ Գրալ գալգանը ըննամագ իւզրէ աչաղըտաքի տէրէյէ տօղրու էնտի ։ Սըր Կէլահատ մանասթըրտա պէքլէտի, զիրա Գրալ գալգան հազգընտա պիր սիլահտար իլէ խապէր կէօնտէրէճէյինի վա'տ էթմիչ իտի ։ Գրալ իքի միլ մէսաֆէ կիթտիքտէն սօնրա պէյազ զըրհ կիյմիչ վէ պէյազ աթա պինմիչ պիր ատէմէ րասթ կէլտի ։ Բու մուհարիպ Գրալ իլէ ճէնքլէչիպ անը օմուզընտան եարալատը ։ Վէ օլ գալգանը պինէմթա պիր սիփահի թաշըյաճագ իտիյինի սէօյլէտի ։ Գրալ գալգանը կէրի մանասթըրա կէօնտէրտի, վէ մուհարիպին իսմինի սիւ"ալ էթտի իսէ տէ՝ օ ճէվապ վէրմէզտէն նիհան օլտու ։ Սիլահտար մէճրուհ Գրալը պիր մանասթըրա գըլաղուզլատը վէ օրատա անըն եարասը կիւճ իլէ չիֆա պուլտը ։ Վէ գալգանը տախի Սըր Կէլահատա կէօթիւրիւպ Գրալը մէճրուհ տիւչիւրէն մուհարիպին անըն քէնտինէ վէրիլմէսինի թէնպիհ էթմիչ իտիյինի սէօյլէտի ։ Կէլահատ գալգանը սէվինճլէ ալըպ պէյազ զըրհլը ատէմի պուլմագ իչիւն տէրէյէ տօղրու էնտի ։ Անլէր եէքտիկէրինէ րասթ կէլտիլէր վէ մուհարիպ գալգան հազգընտա Սըր Կէլահատա չօգ ղարիպ հիքեայէլէր սէօյլէտի ։

Սըր Կէլահատ կէրի մանասթըրա տէօնտիւ, վէ րահիպլէր քէնտինի օրատա մուհապպէթլէ գապուլ էթտիլէր, վէ մէզարիսթանտաքի պիր մէզարըն եանընա կէօթիւրտիւլէր ։ Մէզարտան «Ալլահըն գուլը Կէլահատ, պանա եագլաչմա։» տէյիւ ղայէթ աճընաճը պիր սէս իչիտիլմէքտէ իտի։ Ամմա սիփահի մէզարա եագլաչտը վէ թաշը գալտըրարագ՝ մէզարտան պիր թիւթիւն վէ անըն իլէ պիր տէ չիրքին պիր չէհրէ չըգմագտա իտիյինի կէօրտիւ ։ Օ տէյօր իտի, «Կէլահատ, էթրաֆընտա մէլէքլէր վար, պէն սանա գիյան իրաս էտէմէմ ։» Սիփահի էյիլիգ մէզարըն իչինտէ զըրհ կիյմիչ պիր ճէսէտ կէօրտիւ վէ անըն պիր սախթէ սիփահի օլտուղընը սէօյլէյիպ անը օրատան գալտըրմալարընը էմր էյլէտի ։

Րահիպլէր Կէլահատըն քէնտի խանլարընտա գալմասը իչիւն անա չօգ իպրամ էթտիլէր իսէ տէ, օ տախի 'Ազիզ Քեասէյի պուլմագ իւզրէ այրըլտը կիթտի ։ Զօգ կիւնլէր եօլճըլըգ էթտիքտէն սօնրա պիր տաղա եէթիչիպ՝ օրատա իսսիզ պիր քիւչիւք քիլիսէ կէօրտիւ ։ Կէլահատ օրատա մէզպահըն էօնիւնտէ տիզ չէօքիւպ նէ էթմէք կէրէք իտիյինի քէնտինէ պէյան էթսին տէյիւ Ալլահա տու'ա էյլէտի, վէ օլ վագթ պիր սէս, «Էյ ճէսուր սիփահի, Գըզլար Գուլէսինէ կիթ վէ անլէրի խէլաս էյլէ,» տէյիւ սէօյլէտի ։ Կէլահատ իթա'աթ էթտի ։ Օրայա եէթիչինճէ 7 սիփահիլէր կէօրտիւ քի, անլէր Գուլէյի անըն սահիպէսի օլան գըզտան զապթ էթմիչլէր վէ տիկէր գըզլարը տա հապս էթմիչլէր իտի ։

Բու եէտի սիփահիլէր Սըր Կէլահատը կէօրիւնճէ անը տա թութուպ հապս էթմէք իսթէտիլէր ։ Ամմա Կէլահատ իքի սիփահիյի գալտըրըպ եէրէ չարփընճա օլ պիրլէր գօրգուլարընտան գաչտըլար ։ Կէլահատ գըզլարը ազատ էթտի վէ Գուլէյի տէ սահիպէսինէ ի'ատէ էթտի ։ Սօնրա եինէ 'Ազիզ Քեասէյի պուլմագ իւզրէ եօլընա տէվամ էթտի ։ Օ աթ իլէ ուզուն պիր եօլ տահա կիտիգ էնճամ տէնիզէ եէթիչտի ։ Վէ օրատա պիր պաքէրէ կէօրտիւ քի, քէնտինի պիր կէմիյէ գըլաղուզլատը ։ Պիր ֆուրթունա զուհուր էտիպ Կէլահատըն կէմիսի գայալար արասընա տիւշտիւ ։ Սիփահի օ կէմիտէն պիր պաշգասընա կէչտի վէ օրատա պիր էօրթիւ ալթընտա 'Ազիզ Քեասէյի մահֆուզ պուլտը ։ Սըր Կէլահատ անըն հուզուրընտա հիւրմէթլէ տիզ չէօքտիւ, չիւնքի օ տահա մէսթուր իտի ։ Կէմի էնճամ 'աճա"իպ պիր չէհրէ եէթիչտի ։ Օրատա տէնիզ քէնարընտա պիր սագաթ ատէմ վար իտի ։ Սըր Կէլահատ մասայը գալտըրմասը իչիւն եարտըմ էթսին տէյիւ անա սէօյլէտի, ամմա օ 10 սէնէտէն պէրու քէօթրիւմ օլտուղընը պէյան էթտի ։ Սիփահի իճպար էտինճէ ատէմ գալգտը վէ սաղալմըչ իտիյինի կէօրիւնճէ՝ Սըր Կէլահատա մասայը տէնիզ քէնարընա չըգարմագ իւզրէ մու'ավէնէթ էթտի ։ Չէհրին հէփ էհալիսի պու 'աճա"իպ միւ'ճիզէ իչիւն չօգ թէ'աճճիւպ էթտիլէր ։ Ամմա չէհրին Գրալը պիր ճէպպար օլուպ Սըր Կէլահատը թութտը վէ քէնտի սէրայընըն ալթ գաթընտա գարանլըգ վէ նէմ պիր զընտանա աթտըրտը ։ Սըր Կէլահատ օլ մահպէստէ պիր զէման կէօրտիւյիւ 'Ազիզ Քեասէյի կէօրտիւ ։ Պիր սէնէ սօնրա Գրալ վէֆաթ էտէր իքէն

Սըր Կէլահատը չաղըրթըրըրգ անտէն 'ավֆըրգ թալէպ էթտի, վէ Կէլահատ անա 'ալիճէնապ պիր սուրէթտէ 'ավֆ էթտի ։

Գրալ վէֆաթ էտինճէ էհալի Սըր Կէլահատը իւզէրլէրինէ Գրալ թա'յին էթտիլէր ։ Եէնի Գրալ զիգըյմէթ թաշլար վէ միւճէվհէրաթ իլէ միւզէյեէն պիր ալթուն սանտըգ խափըլըպ օլ մասանըն անըն տէրունինտէ հըֆզ օլունմասընը էմր էթտի վէ քէնտի հէմ քէնտի ճէմա'աթը կէլիպ անըն էօնիւնտէ հէր սապահ տու'ա էտէրլէր իտի ։ Գրալ էհալիյի հիքմէթ իլէ իտարէ էթտի ։ Գրալ թա'յին օլունտըղընա թամամ պիր սէնէ օլունճա Կէլահատ սապահլայըն էրքէն մասանըն էօնիւնէ տու'ա էթմէք իւզրէ կիթտի ։ Պիւթիւն չէհր սապահ ույգուսընտա իտի ։ Կէլահատ պիրտէն տուրտու ։ զիրա մասանըն էօնիւնտէ պիրինին տիզ չէօքմիւշ իտիյինի կէօրտիւ ։ Օ պիր 'աzիզէ պէնզէյօր իտի, վէ անըն էթրաֆընտա մէլէքլէր տուրույօրլար իտի ։ Օ տիզ չէօքէն պիր 'աzի՞զ մի եօգ իսէ Բապպ քէնտիսի՞ մի իտի ։

Օ ատէմ Սըր Կէլահատը կէօրիւնճէ, «Էյ, Ցիսուս Քրիստոսըն գուլը, խազըն կէլ, պու գատար վագթտան պէրու արզու էթտի-յինի կէօրէճէքսին,» տէտի ։

Վէ Սըր Կէլահատ 'ազիմ սէվինճլէ 'Ազիզ Քեասէյի թէքրար կէօրտիւ ։ Օլ վագթ տու'ա էտէրէք անըն էօնիւնտէ տիզ չէօքտիւյիւ սըրատա ճանը թէնինտէն այրըլտը, վէ մէլէքլէ՛ր անը խօզարըյա սէմայա կէօթիւրտիւլէր ։

ՀԱՐՊԻՅԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆԻՆ ՏԻՇԱՐԸՔԻ ՊԷՕՅԻՒՔ ԳԱՓՈՒՍԸ

—•⊃⊃⊃●●ℭℭℭ•—

ՎԱԹԱՆ ՈՒՂՈՒՐԸՆԱ

Պուրայա գօնըլան թասվիր Հարպիյէ Նէզարէթինին տըշարըքի պէօյիւք գափուսընըն թասվիրի տիր ։ Տէրիսա'ատէթէ կէլէն սանքի հէփ եէնի 'ասքէրլէր պու գափուտան կէչէրլէր ։ Տահա իքի սէնէ գատար էվվէլ պու գափուտան սալթ Իսլամ վաթանտաշլարըմըզ 'ասքէր հալինտէ կէչէրլէր իտի, չիւնքի վաթանըն մուհաֆազասը վազիֆէսի իլէ սալթանլէր միւքէլլէֆ իտիլէր ։ Ամմա վաթանը մուհազէզիմիզ իքի սէնէ ազտէմ օ միւտտէթէ խիթամ վէրիպ մէշրութիյէթ ի մուզատտէսէ իլէ ճանլանտը, չանլանտը ։ Իշթէ պու սէպէպտէն արթըգ հէր պիր 'Օսմանլը Վալիտէ Վաթանը մուհաֆազա էթմէք վազիֆէսի իլէ միւքէլլէֆ օլուպ «Վաթան ուղուրընա» տ'յէ պիլիր ։

Սէվկիւլիւ օղլանլար, սիզ տօղտըղընըզ եէրի, չէհրի, մահալլէյի, էվի սէվմէ՞զ մի սինիզ ։ Էօյլէ տէ պիր չօգ գաւմ միլլէթլէրին էլ էլէ վէրմէսիյլէ մէյտանա կէլմիշ օլան եէնի 'Օսմանլը միլլէթի տախի պու 'Օսմանլը վաթանընը սէվէր ։ 'Ասքէր օլմագ պու վաթանըն մուհաֆազա վէ միւտաֆա'ասը իչիւն հազըրլանմագ տըր ։ Քե՛աշքի տիւնեատա հազըրլըղլար, զատը ու զուլմլար իճրա օլունմասա, վէ հէփ միլլէթլէր գարտաշճասընա եաշասալար ։ Տիւնեատան մուհարէպէ գալգսա վէ սուլհ ու ասայիշ հիւքմֆէրմա օլսա ։ Ամմա խազը՛գ քի, օլ կիւնլէր տահա ուզագ տըր ։ Իշթէ պու սէպէպտէն արսլան իւիւի, վէ գարթալ եուվասընը մուհաֆազա էթտիյի կիպի, պիզ տախի վաթանըմըզը մուհաֆազայա պօրճլու իզ ։ Պու վազիֆէ հազըրլընտա տիւշիւնտիւ քճէ քէսպի ճէսարէթ էթմէ՞զ մի իզ ։ Վաթանըն 'ասքէրլէրի օլաճաղըզ ։ 'Ասքէր օլմագ՝ ճէսուր օլմագ, եիկիթ օլմագ, Նիզամ ու ինթիզամ սէվէր օլմագ, միւլթի' օլմագ վէ ֆէտաքեար օլմագ տէմէք տիր ։ Էօյլէ իսէ վաթանա մուհապպէթ իլէ խըզմէթ էտէլիմ ։ Պիզ էրմէնիլէր տէ կէչմիշտէ մուհարիպ պիր միլլէթ օլմուշըզ, պիզիմ էճտատլարըմըզտա տին ու միլլէթ եօլունա չօգ մուհարէպէլէր էթմիշլէր ։ Ամմա չօգ աճընաճագ հալլէր պիզի ճասարէթ զինճիրլէրի ալթընտա ահ ու էնին էթմէյէ մէճպուր էթմիշլէր տիր ։ Կէնճ գարիլէրիմ, մէմնուն օլունըզ, ինշալլահ օլ ճասարէթ

կիւնլէրիմիզ արթըգ կէչմիշ տիր. գիրա վաթան խըթիպտաշ 'պաղլարընը գըրմըշ օլուպ՝ հէփիմիզ պու վաթան ուղուրընա, անըն թէրագգը վէ թէգատտիւմիւ իչիւն գայրէթ էտէճէյիզ:

Ֆիքրիմճէ սիզէ պէյան էթմէք արզու էթտիյիմ պիր միւթալա'ա տախի վարտը օլտու: 'Էօմր տէ պիր մուհարէպէ մէյտանը տըր. պիզ իսէ պու խայր ու չէրր մուհարէպէսինին 'ասքէրլէրի իզ: Իչիմիզ մուհարէպէ տիր: Սիլահըմըզ Ալլահըն հագիգաթ Քէլամը օլուպ օլ սէմավի վաթան ուղուրընա մուհարէպէ էթմէլի իզ: Վաթանըն 'ասքէրի օլուր իքէն հագիգաթ 'ասքէրլէրի տէ օլմագ արզու էթմէ՞զ մի սինիզ:

ԿԻՒԼԻԿԻԱԼԸ

"ՊԷՕՅԻՒՔ ՊԷՅԱԶ ՎԷՊԱ"

Կէնճ գարիլէրիմ, Ալլահ վէրէ իտի տէ պիւթիւն 'էօմրիւնիւզտէ խասթալըգ նէ՛ օլտըղընը, անըն նէվ'իլէրինի, անլէրտէն պա'զըլարընըն փէք տէհշէթլի օլուպ՝ ճինսի պէշէրէ փէք պէօյիւք պէլալար մուճիպ օլտըգլարընը հիչ էօյրէնմէյէ իտինիզ: Աճըը իսէ տէ եինէ տէ խասթալըղըն մէվճուտիյէթի պիր էմր ի վագը՛ տըր: Կիւնէշին նուրընա գարշը կէօզ գափայարագ՝ նուրը ինքեար էտէմէյիզ: Էօյլէ իսէ հագիգաթ ը հալը գօրգուսըզճա էօյրէնիպ մուհաֆազա ի նէֆսէ ճէհտ էտէլիմ: Իշթէ պու տիւշիւնկիւ իլէ տիր քի մէտէնի տիւնեայը իխաֆէ էտէն վէ չօգ տաղըլան պիր խասթալըգ, եա՛նի վէրէմ հագգընտա սիզէ պիր գաչ սաթըր եազմագ արզու էթտիմ:

Պիզիմ հէր պիրիմիզին վիւճուտլարընտա միքրօպ թա'պիր օլունան վէ անճագ խուրտէպին իլէ կէօրիւլէպիլէն միլեօնլարճա ուֆաճըգ հայվանճըգլար վար քի, անլէրտէն պիր գըսմը 'իլլէթէ սէպէպ օլանլար տըր վէ պիզէ զիյանլը տըր, պաշգա պիր գըսմը տա Ֆակօսայտ թա'պիր օլունուրլար քի, մուզիրր միքրօպլարա գարշը սըհհէթիմիզի մուհաֆազա էտէրլէր: Պու մուզիրր միքրօպլարըն պիր նէվ'ի օլան վէրէմ միքրօպը պիզիմ աճ ճիյէրլէրիմիզ իւզէրինէ հիւճում էտիպ օրատա ուֆագ գապար ճըգլար մէյտանա կէթիրիր: Պու միքրօպ գանլըգ, հէրարէթ, րութուպէթ վէ եաչայան հայվանի մա'զալարտա չօղալըր, ամմա սաղլամ վիւճուտ, թէմիզլիք, կիւնէշ ըշըղը, թազէ հավա, գուվվէթլի հէրարէթ վէ միւզատտ ի թէ'աֆիւն իլաճլար անըն չօղալմասընա մանի' օլուրլար: Պու միքրօպը 1882տէ Պէրլինլի Տր. Քօխ քէշֆ էթտի: Իշպու խասթալըգ իսէ, զաթէն չօգտան մա'լիւմ իտի: Միքրօպլարըն մէյտանա կէթիրտիքլէրի տիկէր խասթալըգլար կիպի վէրէմ տէ սարի պիր խասթալըգ տըր: Էկէր իչինտէ վէրէմ միքրօպը պուլունան թօզ թէնէֆֆիւս էտէր եա միքրօպը թա'ամ եէր իսէք պիզէ վէրէմ պուլաշըր: Հասըլը վէրէմ միքրօպընըն պաշգասընտան պիզէ կէչմէսի իլէ պիզ տախի վէրէմտէն թութուլուր իզ: Էվրօփա վէ Ամէրիգատա «Պէօյիւք, Պէյազ Վէպա» նամընը ալաճագ գատար թէ'ամիւմ էտէն պու խասթալըգ եազը՛գ քի տիյարըմըզտա տախի չօղալմաղա պաշլամըշ տըր: Ամմա գօրգմայալըմ, վէրէմ գապիլ ի շիֆա տըր. խուսուսա եէնի պաշլատըղը վագըթլարտա: 'Իլմ պիւթիւն գուվվէթիյլէ անա գարշը չալըշմագտա տըր: Պու 'իլլէթի մուգթէտիր պիր տօքթօրըն թէտավիսի, չօգ վէ գուվվէթլի ղըտա, թէմիզլիք, կիւնէշին նուրը, թէմիզ վէ թազէ հավա վասըթալարը իլէ տահա պէշլիյինտէ իքէն պօզապիլիր իզ: Սըհհէթիմիզէ տախի տիգգաթ էթմէլի իզ. չիւնքի անըն գա'իփլէնմէսիյլէ տիր քի, հէր ճինս խասթալըգլարա մէյտան վէրմիշ օլուր իզ: Էվվէլտէն մէն' էտէճէք վասըթալար գուլլանմագ էն էյիսի տիր: Էվրօփատա վէ Ամէրիգատա Սանիթօրիըմ թա'պիր օլունան վէրէմլիլէրէ մախսուս խասթախանէլէր վար տըր: Քիւչիւք սինլէրինտէ վէրէմ էմարէլէրի կէօսթէրէն չօճուգլարը տախի թա'լիմ ու թէրպիյէտէն մահրում գըլմամագ իչիւն աչըգ հավալը եաթագ օտալարընտա վէ մէքթէպտէ սագլայըպ թա'լիմ էտիյօրլար: Մաթպու'աթ տախի էհալինին էն էնկին սընըֆլարընա գատար՝ վէրէմէ գարշը լազըմ կէլէն տիգգաթ վէ թէտապիրի թա'միմ էտիյօր: Պու միւնասէպէթլէ, սէվկիլի գարիլէրիմ, շու պիր գաչ նիզամլարը չօգ ֆա՛իտէլի վէ հըֆզ իւ սըհհէյէ մէտար ուսուլլար հալինտէ սիզէ թագտիմ էտէրիմ: Պունլարը չօճուգլարա մախսուս Ինկլիզճէ պիր ղազէթատա օգումուշըմ տըր:

1. Պիրինին եիւզիւնէ տօղրու էօքսիւրմէ:
2. Հիչ քիմսէյի աղզընտան էօփմէ:
3. Խուսուսի պիր սու գատէհին օլսուն վէ անը պաշգալարընըն իսթի'մալ էթմէսինէ միւսա'ատէ էթմէ:
4. Գուրշուն գալէմինի աղզընա կէօթիւրմէյի 'ատէթ էթմէ:
5. Պիր քիթապըն սահիֆէլէրինի չէվիրիր իքէն փարմաղընը տիլին իլէ ըսլաթմա:
6. Ատէմլէրին կէլիպ կէչտիքլէրի եէրլէրէ թիւքիւրմէ, վէ պագ քի տիկէրլէր տէ պու նիզամա րի'այէթ էթսինլէր:
7. Աղզընա հիչ պիր վագթ փարա ալմա. պիլի՞րմիսին քի անը սօն գուլլանան քիմ իտի:
8. Եիւզիւնիւ, էլլէրինի, թըրնագլարընը թէմիզ սագլա, վէ հէր թա'ամտան էվվէլ սապօն իլէ եըգա՛ն:
9. Նէ թիւթիւն, նէ տէ միւսքիրաթ իսթի'մալ էյլէ: Անլէր վիւճուտըն մուհաֆազա ի

սրհհէթ գուվվէթինի թէնգիս էտէրլէր, վէ վէրէմ միքրօպլարընըն անտէ եէր պուլմասընա եարտըմ էտէրլէր ։

10. Սատէ թա՛ամլար եէ, վէ անլէրի էյիճէ չիյնէ ։

11. Տիշլէրինի թէմիզ թութ, խուսուսա կիճէ եաթար իքէն ։ Անլէրի ուսթա պիր տիշճիյէ թէտավի էթտիր ։

12. Տիգգաթ էթ քի պէզ եա պատէմճիյին օլմասըն, էկէր վար իսէ պիր տօքթօրա չըգարթտըր։

13. Պագ քի տա՛իմա թէմիզ հավա թէնէֆֆիւս էտէսին, մէքթէպտէ, էվտէ, կիճէ, կիւնտիւզ, հէր եէրտէ վէ հէր զէման ։ Կիճէնին թէմիզ հավասը պիր տէֆ՛ա թէնէֆֆիւս էտիլմիշ հավատան էյի տիր, զիրա պիր տէֆ՛ա թէնէֆֆիւս էտիլմիշ հավա թէմիզ օլմայըպ պօզուգ վէ զէհրլի տիր ։

Դր. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՍԷՐՉԷԼԷՐ

Ճիվիլ, ճիվիլ էօթէրլէր,
Շու քիւչիւճէք սէրչէլէր,
Պիր տիւզիյէ սէսլէրի
Տօլտուրույօր հէր եէրի ։

Զիւնքի պահար գուշլարը,
Թէրք էտիպ պու տիյարը՝
Ուզա՛լարա կէօչտիւլէր,
Գըշտան ուզագ գաչտըլար ։

Աղաճլար հէփ չըպլանտը,
Գարլէ, պուզլէ գափլանտը,
Պաղ, պաղչէլէր հէփ իսսիզ,
Էվլէրտէ իզ ճիւմլէմիզ ։

Սալթ պու քիւչիւք սէրչէլէր,
Ճիվիլ, ճիվիլ էօթէրլէր.
Պունլար պիզէ միւսաֆիր,
Մուղաննի, միւրէֆֆիհ տիր։

Կիթմէյինիզ ուզաղա,
Սէրչէճիքլէր, չիւն՝ հավա
Փէք սօղուգ տըր. օլուր քի
Տօնտուրըր սիզի Թիփի ։

(Մ. Լօ+.)

ՍԷՐՉԷԼԷՐ

— «Ալլահ պիզի հըֆզ էտէր,»
Էօթիւշիւյօր սէրչէլէր,
Իմտի, քիւչիւք չօճուգլար,
Սիզէ պուրտա իպրէթ վար ։

Դր. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ՊԱԼԸԳԼԱՐ

(Մարկարէթ Ուօրնըր Մօրլի)

(Նօ. 45տէն տէվամ)

Շիմալի կէօլլէրտէ վագթը կէլիր իսէ լէվրէքլէր քէնտի եավրուլարը իչիւն եուվա եափարլար ։ Անլէր չիֆթ, չիֆթ, սուլարըն բահաթ վէ պէրրագ եէրլէրինէ տօղրու եիւզէրլէր, վէ հէր պիր չիֆթ կէօլիւն տիպինտէ պիր տիւզ մահալ ինթիխապ էտիպ քէնտի գանատլարըյլա օլ եէրի թէմիզլէր վէ չէօր չէօփիւ պէրթարաֆ էտիպ օրայը տա՛իրէ շէքլինտէ սիւփիւրիւլմիւշ կիպի թէմիզլէր ։ Իշթէ պու եուվալարտա եումուրթլարլար։ Տիշի պալըգ գումլարըն իւզէրինէ քէնտի եումուրթասընը գօյըը վագթ էրքէք պալըգ տախի

տէրհալ մահսուլտար էտէն սէյեալը տէօքէր վէ պու 'աճա'իպ սէյեալըն եաչյան ուֆաճըգ զէրրէլէրի եումուրթալար իլէ պիրլէշինճէ, նէ՛ ղարիպ չէյ, օլ եումուրթալար եաչյան մախլուգլարա թէպէտտիւլ էտէրլէր։ Իչթէ օլ եէնի զէրրէլէր անլըրի ֆա'ալիյէթսիզլիքտէն ույանտըրըրլը օլտուլար։ Անլէր պէօյիւմէյէ պաշլարլար վէ պիր վագթ սօնրա պինլէրճէ քիւչիւք լէվրէքլէր օլուրլար։ Իչթէ պիւթիւն պալըգլարըն եումուրթալարը վէ միւսմիր էտէն սէյեալլարը եէնի հայաթ մէյտանա կէթիրմէք իւզրէ պէօյլէճէ պիրլէշիրլէր։ Վէ քիւչիւք պալըգ հէմ անա հէմ պապա պալըգըն խասսիյէթլէրի իլէ միւճէհհէզ օլուր։ Օլ քիւչիւք եումուրթատա վալիտէ պալըգըն թասավվուրը, վէ միւսմիր էտէն սէյեալտա տա փէտէր պալըգըն թէսավվուրը մահֆուզ իտի։ Իչթէ պու եօլտա տըր քի եէնի քիւչիւք պալըգ եէնի վէ ֆարգլը խասսիյէթլէրէ մալիք օլապիլիր, ամմա օ թէֆէրրիւգ գուվվէթի սըգը պիր հուտուտ իլէ մահտուտ տըր։ Քիւչիւք լէվրէքլէրտէն եէնի պիր լէվլէք մէյտանա կէլիր ամմա լէվրէք ֆամիլեասընա մախսուս խասսէլէրի օլմալը տըր։ Օ այրը պիր ֆէրտ իսէ տէ, լէվրէքլիք հուտուտը տախիլինտէ տիր. օ նէ եըլան պալըգը, նէ մօրինա պալըգը, նէ տէ տայ կէր պիր պալըգ խասսիյէթլէրի իլէ միւքէլլէֆ օլապիլիր։ Սալթ քէնտի ճինսինի մահսուլտար գըլան նէֆս թօզը կիպի՝ պալըգ տա սալթ քէնտի ճինսինին եումուրթալարընը մահսուլտար էտէպիլիր։ Հէր պալըգ քէնտի ճինսինէ սատըգ տըր, ամմա էկէր պիր հայլազ սատագաթսըզլըգ էտէր իսէ, անճագ քէնտի հայաթի գուվվէթինի ղայպ էթմիշ օլուր։ Եըլան պալըգը իլէ լէվրէք եէքտիկէրինէ գարըշամազլար, նէ տէ մօրինա պալըգը իլէ թուրնա պալըգը։ Կէօլիւնտէ ալա պալըգը պէսլէյէն պիրի մահսուլընըն ճինսինէ էմին օլապիլիր։

Լէվրէքլէր եումուրթլայըպ անլէրի մահսուլտար էթտիքտէն սօնրա, պալըգլարտան պա'զըլարընըն էթտիքլէրի կիպի եավրուլարընը թէրք էթմէզլէր։ Լէվրէքլէր քէնտի եուվալարընըն իւզէրինտէ եախօտ եագընլարընտա եիւզէրլէր, վէ եավրուլարը պէօյիւյիւպ քէնտի քէնտիլէրի իտարէ էտէճէք պիր հալէ կէլէնէ գատար օրատան այըրլմազլար։ Վալիտէյն չիֆթի պինլէրճէ ուֆագ, սիյահ պալըգլար իլէ մուհաթ կէօրմէք, վէ վալիտէյնին անլէրէ ղըտա պուլմագ վէ եաչամագ եօլլարընը էօյրէթտիքլէրինի սէյր էթմէք չօգ խօշ պիր մէնզարէ տիր։

Պալըգլար տա չիչէքլէր գատար մահսուլտար տըրլար։ Պա'զըն պիր մէպիյզտէն պինլէրճէ եումուրթալար մէյտանա կէլիրլէր։ Պիր չիֆթ գարակէօզ պալըգլարը քէնտի պիր գաչ սէնէլիք զիւրիյէթլէրի իլէ, էկէր անլէրտէն հիչ պիրի թէլէֆ օլմազ իսէ, Աթլանթիգ Օգիանօսըն ըաղզընա գատար տօլտուրա պիլիրլէր։ Ամմա պալըգլարտան չօգլար պիրպիրինի եէրլէր։ Անլէրին տա"իմա աչըգ մի'տէլէրի ֆազլա պալըգլար իլէ տօլար վէ իչթէ պու եօլտա պիր չօգ ուֆագ պալըգլար պէօյիւք պալըգլարա ղըտա օլուրլար։

Ինսան թէ'աճճիւպինի թութամազ էկէր տիւչիւնիւր իսէ քի, պու ուֆագ պալըգլար իլէ եաչյան, անլէրտէն պէսլէնէն պէօյիւք պալըգլար քէնտի ինսաֆսըզճա եութտըգլարը պալըգլարըն վիւճուտլէրինի հազմ էտիպ, քէնտիլէրէ մալ էթտիքլէրի կիպի, անլէրին հայաթ, ֆա'ալիյէթ վէ հիսսիյաթլարընը տա ալալար, 'աճէպա նէ՛ օլաճագ իտի։

ՍՕՆ

ՉՕՃՈՒԳԼԱՐ ՄԻՆՊԵՐԻ

ՍԵՆԵՆԻՆ ՍՕՆԸ

Ջէմանըն չարխը տէվվարը տէօնտիւքճէ պիզիմ քէտէր վէ սէվինճլէրիմիզի, տէրտ ու մէսէրրէթլէրիմիզի տէ պէրապէրինճէ կէօթիւրիւր։ Ամմա փէք ա՛լա պիլիրիզ քի, օ հէփսինտէն՝ գալպլէրիմիզ իչիւն չօգ արզուլը վէ տէրխաթր էթմէքտէն մահզուզ օլտուղըմըզ պիր չէյ, պի՛ր խաթըրէ եիւրէքլէրիմիզտէ եէր թութմըշ տըր։ Պու իսէ, սէնէ սօնընտա տահա զիյատէ հիսս օլունուր, զիրա էսքի վէ եէնի թէսավվուրլարը պու կիւնլէրտէ ֆիքրլէրիմիզի չօգ մէշղուլ էտէրլէր, Սալը 'Աթիգ վէ Սալը Ճէտիտ միւթալա'ասը 'ագլըմըզը տօլտուրուր։ Հալ պու քի հատտը գաթընտա նէ էսքի վար նէ տէ եէնի, անճագ զէման պիր նէհրի տա"իմ իւճ ճէրեան միսիլլու ագար կիտէր։ Ամմա ինսանլար հէր չէյ հագգընտա նիապի տիւշիւնէրէք անլէրի տահա էյի անլարլար։ Իչթէ պու սէպէպտէն տիր քի, սէնէ սօնը՝ կէչմիշ 'էօմրիւմիւզ, անըն խաթըրէլէրի, անլէրտէն միւսթագպէլ 'էօմրիւմիւզ իչիւն ալաճաղըմըզ տէրսլէր հագգընտա տէրին տիւշիւնճէք պիր ֆուրսաթ տըր։ Կէչմիշի պու եօլ իլէ գազանմագ գապիլ տիր։ Պու միւնասէպէթլէ տիր քի՝ պիթմէքտէ օլան սէնէ կիպի պիր մու'այյէն միւտտէթ օլան 'էօմրիւմիւզիւն սօնը հագգընտա տախի տիւշիւնմէք թապի'ի տիր։

Էօյլէ իսէ, սէվկիլիլի օղլանլար վէ գըզլար, սիզ տախի 'էօմրլէրինիզին իպթիտասընտա սահաընտա, պուլունտուղունըզ հալէ պիլէ, անըն հագգընտա տիւշիւնմէ՞զ մի սինիզ։ 'Էօմրիւն սօնը միւթալա'ասը սիզլէրի տահա 'ագիլ էթմէ՞զ մի։ Հէր իպթիտա պիր ինթիհա ֆարզ էթտիյի սէպէպտէն, սիզ տախի 'էօմրիւնիւզիւն սօնընա եէթիշտիյինիզտէ խօշ խաթըրէլէր իլէ միւրախէնտէ օլմագ իսթէմէ՞զ մի սինիզ։ Էօյլէ իսէ 'էօմրիւ գազանաճագ վագթ շիմտի տիր։ Սէնէնին սօնը վէ 'էօմրիւն սօնը հագգընտա տիւշիւնմէք սիզի մէ՛յուս էթմէսին. զէման նամիւթէնահի տիր։ 'Ալի էսասլար իւզէրինէ թէ էսսիւս էթմիշ 'էօմրլէր իչիւն սէնէ սօնը եօգ տըր. էօյլէ 'էօմրլէր իլէլ էպէտ տէվամ էտէրլէր։ Նէ՛ մութլու սիզէ էկէր պու 'էօմրտէ էպէտիյէթ գազանապիլիր իսէնիզ։

Պր. Հ. Պ.

մի՛ր։ Գապիլ քի ճիւմանի խաթիրահաթա, հուզուրա, վէ վիճուտըն խապէրսիզլիյի թէսմիյէ էտէպիլտիյիմիզ աղըը վէ էլէմտէն մասունիյէթէ, չօգ տէֆ՚ա մէս՚ուտիյէթ րէֆագաթ էթսին, լաքին պուՆլարա 'այնի վագթտա էֆ՚ալ ը 'ագլիյէ տախի րէֆագաթ էթմէզսէ, մէս՚ուտիյէթ օլամազ։

ՔՐԻՍՏՈՍԸՆ ԹԷ՛ՍԻՐ ՈՒ ՆՈՒՖՈՒԶԸՆԸՆ ՍԸՐՐԸ

Տօք. Ճ. Ո—օշըըն

3.

Կէօրիւրիւզ քի տին՝ եալընըզ մէվճուտիյէթ միւճատէլէ ի խստպինանէսի, ճրտա ու ճէհտլէր, տէրտ ու էլէմլէր վէ խայպէթլէր իլէ կէչիրիլէն պիր գաչ սէնէլէր տէյիլ տիր։ Մէզարտա խիթամ պուլան պիր զէվգ ու սէֆա հայաթը տէյիլ տիր։ Հայաթ՝ Քրիստոս իչիւն օլուպ, սա"իրլէրէ խըտմէթ էթմէյէ մախսուս, Փէտէրիմիզ-Ալլահա վէ պիրատէրլէրիմիզ-ինսանլարա խըտմէթ էթմէյէ մախսուս պիր հայաթ տըր, մուհապպէթ հայաթը տըր, էպէտ-Ուլլահ հայաթը տըր, էպէտի հայաթ տըր։ Պու հայաթը պաշլայան հիչ պիր քիմսէ՝ Պու հայաթը կէչիրմէք տէյէ՞ր մի տէյմէզ մի, տէյիւ սուալ սօրմազ։ Բէնտինին խարիճի ահվալը հէր նէ՛ տէ օլսա, քէնտիսինճէ հայաթտա քէլամ իլէ թա՛րիֆ օլունամայան պիր մէսէրրէթ վէ ճէլալ վար տըր։ Էկէր Ալլահ պիզիմ Փէտէրիմիզ իսէ, ատէմլէր պիզիմ պիրատէրլէրիմիզ տիր։ Գօնշումըզը — պիրատէրիմիզի — սէվմէք իլէ տիր քի Ալլահա օլան մուհապպէթիմիզի էն զիյատէ իզհար էտէպիլիրիզ։ Ինսանլարա իֆա ի խըտմէթլէ տիր քի Ալլահա խըտմէթ էտէպիլիրիզ։ Քրիստոս պիզիմ էօրնէյիմիզ տիր, անըն տիւնեատա կէչիրտիյի պիւթիւն հայաթ ատէմլէրէ իֆա ի խըտմէթէ վագֆ օլունմուշ իտի։ Օ զէմանէմիզին պիր չօգ միւսլիհլէրինին կէօրմէտիյի շէյի, եա՛նի ճէմ՛իյէթ ի պէշէրիյէնին անճագ պաթընէն իսլահ օլունապիլէճէյինի, իչէ ֆէրտէն պաշլամագ լազըմ կէլտիյինի, ճէմ՛իյէթին անը թէշքիլ էտէն ֆէրտլէրտէն աշլա տահա էյի օլամայաճաղընը կէօրտիւ. Քրիստոս ինսանլարա հագիգի պիրատէրլիյի պէյան էթմէքլէ Ալլահըն էվլատընըն եալընըզ քէնտի չախսընըն խէլասը իլէ աշլա իքթիֆա էտէմէյէճէյինի էօյրէթտի։ Ինսան Ալլահը նէ՛ նիսպէթտէ սէվէր իսէ, քէնտի պիրատէրինի տախի 'այնի տէրէճէտէ սէվէր վէ անա էյիլիք էտէր։ Իշթէ պիզիմ Ալլահա գարշը մուհապպէթիմիզէ ատէմլէրին մալիք օլտըգլարը եէկեանէ չայան ը ի՛թիմատ տէյիլ պուտըր։ Քրիստոսըն հէր հագիգի թապի՛ի՝ տիւնեայը կիւնահըն լա՛նէթինտէն գուրթարմագ իչիւն էլինտէն կէլէն հէր շէյի եափմալը տըր։ Կիւնահըն լա՛նէթի տիւնեանըն պիւթիւն սէֆալէթինին ասլը օլուպ հաթթա էն միւթէմէտտին ճէմ՛իյէթլէրի պիլէ ալչալտըր վէ ինսանըն 'իզզէթ ի նէֆսի տույղուսընը հէման մահվ ու իզալէ էտէր։ Եալընըզ ինսան ունութմամալը տըր քի էկէր Քրիստոսա թապի՛ օլաճագ իսէ Քրիստոսըն թարզ ու ուսուլընտա իշլէմէլի տիր։ Քրիստոսըն թարզ ու ուսուլը սալահ վէ ճանսիփարանէ մուհապպէթ իտի։ Իշթէ անճագ պու վէճհլէ տիր քի տիւնեատա ատէմլէր արասընտա հիւսն ի իմթիզաճ վէ իշթիրաք փէյտա օլապիլիր։ Իմտի սէօզիւմիւզիւ նէթիճէլէնտիրիրէրէք տէրիզ քի Քրիստոսըն թէ՛սիր ու նուֆուզընըն սըրր ու հիքմէթի, 1900 սէնէ էվվէլ քէնտի չախսը իլէ Ալլահըն իւլուհիյէթինի վէ ինսանլարըն ուխուվվէթինի տիւնեայա պէյան էթմիշ օլան Թարիխի Քրիստոս քէնտիսի օլտըղը տէյիլ, անճագ ատէմլէրի Ալլահ իլէ վէ եէքտիկէրլէրի իլէ օլան սըգը միւնասէպէթլէրինի անլամագլըղա իրշատ էթմէքլիյէ տա"իմա հազըր օլան, ինսանիյէթի կիւնահըն լա՛նէթինտէն տա"իմա ատէմլէր վասըթասը իլէ գուրթարմաղա չալըշան վէ մէլէքիւթ Ուլլահը ատէմլէրին գալպլէրինտէ վէ հայաթընտա իգամէ էթմէյէ ճէհտ էտէն տիրի Քրիստոս տըր։ Թարիխի Քրիստոսըն չախսընտա Րապպըմըզ վէ Ալլահըմըզ օլան տիրի Քրիստոսը թանըրըզ, վէ էվլատՈւլլահ օլմագլըգտան 'իպարէթ օլան վազիֆէ է մէ՛մուրիյէթիմիզի թանըրըզ։ «Ամմա հէր քիմ անը գապուլ էթտի իսէ, անլէրէ էվլատՈւլլահ օլմագլըղա սէլահիյէթ վէրտի։»

Էյ մէ"զունիյն սընֆընը թէշքիլ էտէն կէնճ էֆէնտիլէր, Ալլահըն էսէրի սուն՛ը օլան տիւնեանըն իշպու էն կիւզէլ մէվգը՛ինտէ, եա՛նի պիւթիւն թապի՛աթըն պիզէ թէպէսսիւմ վէ պիզի սէմավի Փէտէրիմիզէ մուհապպէթ վէ խըտմէթ էթմէյէ տա՛վէթ էյլէտիյի իշպու մահալտէ պիր գաչ սէնէ կէչիրտինիզ։ Դա՛իլէ վէ էնտիշէլէրտէն վէ հայաթըն պիր չօգ ֆուրթունալարընտան մասուն վէ ազատէ օլուպ նէֆսինիզի սիզին էն 'ալի գապիլիյէթ ու իգթիտարլարընըզըն թէհզիպ ու թէրպիյէսինէ վագֆ ու թախսիս էյլէտինիզ։ Էթրաֆընըզտա էվլատՈւլլահ օլասընըզ տէյիւ միւմքին օլան հէր վէսայիթ իլէ սիզէ մու՛ավէնէթ վէ սիզի մուհաֆազա էթմէք արզուսընտա օլանլար պուլունըրլար իտի։ Շիմտի իսէ էօյլէ պիր տիւնեայա տախիլ օլույօրսընըզ քի օրատա միւպարէզէ ի հայաթը պիննէֆս իճրա էտէճէքսինիզ վէ էթրաֆընըզտա փէք աղ թարաֆտարլարընըզ պուլունաճագ տըր։

'Աճա"իպ տէյի՞լ տիր քի տիւնեա քէնտի հալընտան մէմնուն տէյիլ տիր։ Էօյլէ օլմագ լազըմ տըր։ Օ խօշնուտիյէթսիզլիք պիւսպիւթիւն խստպինլիք եախօտ ճէհալէթ էսէր ի տէյիլ տիր, պիլ՛աքիս միւթէզայիտ խօշնուտըզլըգ միւթէզայիտ 'ագլ ու զէքեա վէ ինսանըն հայսիյէթ վէ 'իզզէթինէ տահա

պէրրադ վուգուֆ ու իթթիլա՛ըն սէմէրէսի տիր ·

Ինսանլար 'ալէլ'ումում տիւնեանըն ֆէնալըգլարընըն ասլ սէպէպինի քէնտի գալպլէրինտէ արամալարը լազըմ կէլտիյինի ունուտըյօրլար ։ Լաքին Ալլահ պիզի հայվանընքինտէն տահա 'ալի պիր հալէ եէթիշմէյէ մախսուս իսթի'տատ վէ գապիլիյէթլէր իլէ եարատմըշ, էվլատ Ուլլահ օլմագլըգ իչիւն խալգ էյլէմիշ տիր ։ Պու էմէլ ու արզուլար թապի'աթըմըզըն պիր գըսմընը թէշքիլ էտէրլէր վէ ինսան նէ գատար ազ խօր վէ ճահիլ օլուրսա, իչպու թապի'ի վէ արզու էմէլլէր տախի օ գատար զի'յատէ գանա'աթ պուլմազա չալըշըրլար ։

Տիւնեանըն հալի պու տըր ։ Պու խուսուստա պիր կէօնէ մէս՚էլէ եօգ տըր ։ Նէկեանէ մէս՚էլէ չու տըր քի սիզ տիւնեայա գարշը նէ թավր ու մու'ամէլէտէ պուլունաճագսընըզ ։ Պէտպինլէր միսիլլիւ պա'զը քիմսէլէր՝ տիւնեայը քէնտի հալընա պրագըլաճագ սէֆիլ վէ իւմիտսիզ պիր տիւնեա 'ատտ ու ի'թիպար էտէրլէր ։ Հալ պու քի քէնտիլէրի անտէն միւմքին մէրթէպէ չօգ զէվգ ու սէֆալէր էյլէ կէչիրմէյէ չալըշըրլար ։

Խօտպին վէ գայտսըզ նիքպինլէր օլան սա'իրլէր՝ հէր չէյին 'ագըպէթի խայր օլաճաղընա ինանմազա պիւսպիւթիւն հազըր վէ ամատէ տիրլէր ։ Պունլար տախի էլլէրինտէն կէլտիյի գատար տիւնեանըն զէվգինի չըգարտըգտան սօնրա, անը քէնտի պախթ ու թալի'ինէ թէրք էտէրլէր ։

Իչպու իքի սընֆա էքսէրիա սա'իրլէրինտէն եա հիլէ վէ տէսիսէ վէ սախթէքեարլըգլէ եատարասթ կէլէ տահա էյի հալտէ պուլունանլար մէնսուպ օլուպ, հայաթըն հագիգի ղավղա վէ միւճատէլէսի հագգընտա փէք ազ թէսավվուրլարը վար տըր ։ Ինսանլարըն գըսմ ը ա'զամը հայաթա ճիտտի պիր նազարլէ պագարլար, տիւնեանըն ֆէնալըգըրնը վէ լիւզումսըզ զահմէթ վէ մէշագգաթլարընը թանըրլար ։

Սիզին տէ տիւնեատա մէվգըը՛ վէ հիսսէնիզ օլաճագ տըր, վէ հէնուզ ի՛հթիրասաթ ֆուրթունասընա թութուլմամըշ օլտըղընըզտան, պու նախօշնուտ տիւնեա իւզէրինէ քէմալը սիւքիւնէթլէ պագմազա վէ մէվգըը'ինիզին նէ օլաճաղընը թա'եին էթմէքլիյէ ֆուրսաթընըզ չիմտի տիր ։ Տիւնեա իլէ նէ՞ եօլտա մու'ամէլէ էտէճէքսինիզ ։ Ճան ու կէօնիւլտէն իւմիտ էտէրիզ քի տիւնեա իլէ պէտպինլէր եախօտ գայտսըզ նիքպինլէր կիպի տէյիլ, անճագ հագիգաթը, 'ատալէթի վէ րիւֆգ ու չէֆգաթը սէվէն վէ 'այնի վագթտա ճիտտի գուվվէթ վասըթասըյլէ տիւնեայը ճէհէննէմին լա'նէթինտէն գուրթարմագըլըղա չըգըշմագըլըղըն համագաթ օլտըղընը պիլէն 'ագըլ սէլիմ սահիպի քիմսէլէր մագամընտա մու'ամէլէ էտէրսինիզ ։ Էվլատ Ուլլահ սըֆէթիյլէ հայաթընըզտա թապի'աթը 'իւլեանըզըն իմքեանը վէ գապիլիյէթլէրինի գուվվէտէն ֆի'իլէ իխրաճ էթմէյէ չալըշըրսընըզ, վէ հէփ ատէմլէրի քէնտի պիրատէրլէրինիզ —չօգ տէֆ'ա խօտպին վէ սէվիմսիզ պիրատէրլէրինիզ, լաքին եինէ տէ քէնտիլէր տէ էվլատ Ուլլահ օլմագլըգ գապիլիյէթ ու իմքեանը պուլունան պիրատէրլէրինիզ մագամընտա կէօզէտիրսինիզ ։

Պու տիւնեա նախօշնուտ վէ կիւնահըն պա'իս օլտըղը ֆէնալըգլար իլէ տօլու պիր տիւնեա իսէ տէ, զայ' օլմուշ պիր տիւնեա տէյիլ տիր ։ Քրիստոս անը թախլիս էթմիշ տիր վէ սիզ տիւնեայա քէնտինիզ սալահ, 'ատալէթ վէ մուհապպէթ մախսուս միրասընը ի'ատէ էթմէք իչինտէ Քրիստոս իլէ իշտաշ օլմազա, հայաթընըզը քեամիլէն Քրիստոսըն հայաթընա ույտուրմազա վէ սա'իրլէրէ էվլատ Ուլլահ մագամընտա քէնտիլէրին էպէտի մուգատտէրաթընա րուհճա եիւքսէլմէք իչինտէ եարտըմ էթմէքլիյէ տա'վէթ օլունմըշսընըզ ։ Տիւնեայա եարտըմ էթմէքլիք իչիւն պաշգա պիր վասըթա օլմատըղը կիպի, կէչիրմէքլիյէ տէյէր տիկէր պիր հայաթ տախի եօգ տըր ։

ՍՕՆ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Եէնի փօրթուկիզ ճիւմհուրիյէթի 1439
Գօնթ Թօլսթօ 1440
Ցու'ա սա'աթլարը [illegible] 1142
Սա'իրլէրլէ կէչինմէք հիւնէրի 1144
Ալթուն գանունը պէհատըրանէ իճրա էտէն Հէնրի Ու. փիպատի 1144
Գօլէրա վէ թիֆօ Մ. Մ...եան 1145
Ինսանիյէթփէրվէրլիք իլէ մէպհաս էլ հայաթ արասընտա միւճատէլէ ,, ,, ,, 1148
Զօճուգլար իչիւն կիւնէշ 1150
Պէօյիւք քէշֆիյաթ. Արսէնօ-Պէնզօլ եախօտ 606 Տօք. Ա. Կ. Մ...եան 1151
Տէնվըր Ե...ֆէ 1152
Տախիլի թէպշիր ի պէշարէթ 1155
'Ինայէթին ճէվապը Մի...ֆ Կ. Քէշիշեան 1157
Միւհթէրէմ աճէնթալարա վէ գարիլէրին քիրամա 1158
Շու"ունաթը սիյասիյէ 1158
Մէս'ուտիյէթին սըրրը ու հիքմէթի (իպթիտասը 1139-տէ) Քրիստոսըն նուֆուզ ու թէ'սիրինին սըրրը Տր. Ճօր... Ա... 1171

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹԲԱ'ԱՍԸ
ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ՅՕՔՈՒՇՈՒ